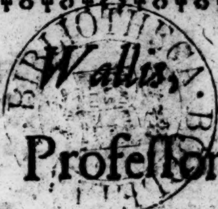
Johannis Wallis,

Geometriæ Professoris

SAVILIANI

in celeberrima Academia

OXONIENSI,

GRAMMATICA

Linguæ Anglicanæ.

Cui præfigitur,

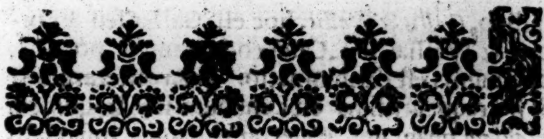
DE LOQUELA

sive Sonorum Formatione,

TRACTATUS

Grammatico-Physicus.

OXONIÆ,
Excudebat Leon. Lichfield
Acad. Typographus. 1653.

Ad Lectorem Præfatio.

Um morem obtinuiſſe videam, in operis veſtibulo lectorem alloquendi: quædam etiam & mihi præfanda judico, ut & ſuſcepti operis rationes, & quid hac in re præſtiterim, paucis oſtendam; ipſiuſq; linguæ Anglicanæ originem & progreſſus tradam.

Lingua illa quam tradimus Anglicana, quæq; nunc dierum non per Angliam modò ſed & in Scotia uſurpatur, non eſt vetuſta illa lingua Britannica qua primi olim Britones uſi fuerunt, neq; ulla quidem ipſius propago, ſed alia prorſus aliunde advecta.

Obtinuit ſiquidem apud nos olim lingua vetuſta admodum atq; eleganter venuſta; nobis quidem cum finitimis Galliæ incolis communis. Sive enim hæc Inſula cum Gallia olim fuerit iſthmo conjuncta; ſeu potiùs mari disjuncta ſemper, & nonniſi propter viciniam loci commercio fruens: Sive etiam nos ab illis, ſeu illi a nobis primitùs acceperint incolas, aut etiam utrobiq; cognatæ forſan coloniæ, a Phœnicibus putà, aut Trojanis, aut aliunde deductæ, ſedes poſuerint: Certè eadem olim utriſq; lingua, iidem mores fuerunt. Et quidem, quantum ego

judico, *Gallis* & *Wallis*, hoc eſt Galliæ ſeu Franciæ, & Walliæ ſeu Cambro-britanniæ populis, communis eſt denominatio: Nam literarum *G* & *W* frequentiſſima eſt commutatio; & quidem *Walliam* quam nos *Wales* appellamus ipſi Galli *Gales* vocant; ipſoſq; *Gallos* Germani *Walſhen* appellant; certè qui *Walli* & *Wallones* nunc dicuntur *Gallos* eſſe in confeſſo eſt; nempe Arteſiæ partiumq; adjacentium incolas; ut & incolas Longobardiæ, hoc eſt Galliæ Ciſalpinæ; & *Gaſcogne* item *Vaſconia* dicitur: Sic Gallorum *guerre*, *garant*, *gard*, *gardien*, *garderobe*, *guiſe*, *guile*, *gage*, *guichet*, *guimblet*, *guerdon*, Guillaum, *gaigner*, *gaſter*, *guetter*.&c. idem ſignificant ac Anglorum *Warre*, *warrant*, *ward*, *warden*, *wardrobe*, *wiſe*, *wile*, *wager*, *wicket*, *wimble*, *re-ward*, *William*, *to winne*, *to waſt*, *to wait*, &c. Sic *Juglandes* alibi in Angliâ *French nuts* (nuces Gallicas) alibi eodem ſenſu *Wall-nuts* (hoc eſt *Walſh-nuts*) appellamus. *Galatæ* item ſeu *Gallo-græci*, linguam ſuam ſecum ex Galliâ deportaſſe dicuntur; & (referente Strabone) bilingues erant, ſuâ ſimul & Græcanicâ linguâ utentes. *Gallovidia* etiam in Scotiâ ejuſmodi nominis originem forſan obtinuit.

Magnam habet cum Orientalibus affinitatem.

Erat autem priſca iſthæc Gallis & Britannis communis lingua, ultra omnium hiſtoriarum memoriam antiqua; ut non niſi ex conjecturis, aut dubiæ ſaltem fidei Hiſtoricis, ipſius ſive linguæ ſive etiam populi origines repetendæ ſint: & fortaſſe (ſicut & aliæ Matrices linguæ) ab ipſâ confuſione Babylonicâ ortum duxit. Magnam certè cum linguis Orientalibus affinitatem retinet; non modò in vocum originibus, ut notant D. *Iohannes Davies* paſſim in *Dictionario* ſuo *Cambro-Britannico*; & *Samuel Bochartus* in ſuâ

Geographiâ Sacra; qui ipſum *Britanniæ* nomen Arabicæ vel Punicæ originis eſſe putat, nempe Βρετανικὴν dici quaſi ברת אנך *barat anach*, hoc eſt *agrum* ſeu terram *ſtanni & plumbi*, Inſulaſq; Bretannicas (a Pœnis dictas) eaſdem eſſe contendit quas Græci κασσιτερίδας (eodem ſignificatu) appellarunt: Sed etiam in Syntaxeos ratione, quæ *Præfixis*, *Affixis*, & variâ *Statûs* permutatione peragitur, (ut enim habent Hebræi ſtatum Abſolutum & ſtatum Regiminis; ſic Cambro-britanni ſtatus, ut loquuntur, *Primarium Mollem*, *Liquidum*, & *Aſpiratum*, prout varietas conſtructionis poſtulaverit;) ut liquet in linguæ Cambro-britannicæ Grammaticis a *Ioanne Daviſio*, & a *Iohanne Davide Rheſo*, latinè editis: Addo etiam, Perſonarum denominationes, adjunctis nempe Patris, Avi, aliorúmq; forſan Majorum nominibus, morem orientalem ſapere; nam v.g. *Iohannes David Rheſus*, vel in eorum dialecto *Siôn ap Dafyd ap Rhys*, idem eſt ac *Iohannes, filius Davidis, filii Rheſi*: & quamvis nunc dierum habeant quidem, ad Anglorum imitationem familiarum nomina; ſunt tamen ea plerumq; merè Patronymica; ſunt enim *Price*, *Powel*, *Bowen*, *Pugh*, *Parry*, *Penry*, *Prichard*, &c. nihil aliud quam *Ap Rhys*, *Ap Howel*, *Ap Owen*, *Ap Hugh*, *Ap Harry*, *Ap Henry*, *Ap Richard*, &c. & *Jones*, *Jenkin*, *Davyes*, &c. ſunt merè patronymica; *Griffin*, *Morgan*, *Howell*, *Teudor*, &c. ſunt majorum nomina omiſſâ tamen voce *ap* (hoc eſt, *mab* filius) & ſimiliter de aliis pleriſq; apud eos nominibus judicandum eſt. Verùm his de rebus non eſt prolixè nobis diſſerendũ. Qui plura cupit, conſulat *Pontici Virunnii* Hiſtoriam Britannicam; *Giraldi Cambrenſis*, Itinerarium & Deſcriptionem Cambriæ; & Anotationes D. *Davidis*

 Powel

Powel in duos illos authores ab ipſo Latinè editos; item tractatus duos philologicos D. *Iohannis Daviſii*, quorum alter ipſius Dictionario, alter ejuſdem Grammaticæ præfigitur; ſimiléſq; tractatus duos D. *Iohannis Davidis Rheſi* Grammaticæ ipſius præfixas; (ſuum ipſius unum Cambricè ſcriptum, alterū *Humphredi Prichard* Latinè,) *Humphredi Lhuyd*, Deſcriptionem Britanniæ; Item *Guil. Camdeni* Britanniam; *Samuelis Bocharti* Geographiam ſacram, (part. 2. lib. 1. cap. 39, 41, 42.) Item *Iacobi Vſherii Armachani* Antiquitates Britannicas; *Richardi Verſtegan* Antiquitates Angliæ reſtitutas, Anglicè editas; *Henrici Lhoyd* Hiſtoriam Cambriæ Chronologicam per *Davidem Powell* Anglicè editam; *Brerewoodi* antiquas Inquiſitiones, Anglicè item editas: alióſq; conſimilis ſubjecti ſcriptores: apud quos multa reconditioris cognitionis monumenta reperiuntur. Et quamvis Fabulæ fortaſſe vetuſtiſſimis nonnunquam ſcriptis immiſceantur, prout in antiquiſſimi temporis hiſtoriis omnibus fieri conſuevit, multum tamen ſubeſſe veri non dubito.

Quomodo deſuevit in Galliâ, & præſentis Gallicanæ origo.

Verum primæva hæc utriuſq; Gentis lingua utrobiq; magnâ ex parte evanuit. Quod ad Galliam attinet; poſtquam ea in Romanorum poteſtatem devenerat, conati ſunt Romani Latinæ linguæ uſum introducere, ideóq; edicta omnia aliáq; ſcripta publica Latino idiomate ediderunt, adeóq; ut in Hiſpaniâ vetus lingua Cantabrica, ita & in Galliâ priſca Gallorum lingua paulatim deſuevit, quaſi ſimul cum populo ſubjugata; ejuſq; loco rudis ut fit Latiniſmus utcunq; ſucceſſit, & *Romance*, vel *Romanſhe*, hoc eſt lingua *Romana*, ſeu *Romanica*, vel *Romanenſis*, dicebatur; retentis tamen aliquot vocabulis ex antiquâ linguâ. Quum autem *Franci* ſeu *Francones*

nes Germaniæ populus, ſub *Faramondo* duce, ex Franconia in Galliam devenerunt, ſuam etiam ſecum linguam attulerunt, ejuſdem quidem originis cum Germanicâ noſtrâq; Anglicanâ, neq; ab his admodum diverſam, quæ etiam aliquandiu ab illis retenta fuit & lingua *Francica* dicebatur; uſq; dum, ipſis Gallis tandem cum Francis his in unum quaſi populum coaleſcentibus, Franci etiam rudem illum Latiniſmum edidicerunt: admiſcuerunt tamen proculdubio ex ſua lingua voces non paucas: verùm & ſuam *Syntaxeos* rationem retinuerunt; quæ eadem quidem eſt cum Teutonicâ, ſed tam a Romanâ quàm a veteri Gallicanâ proſus aliena, adeo ut nec a Romanis recepta nec ab antiquis Gallis transmiſſa cenſeri poſſit; (quod etiam de ejuſmodi ſyntaxeos ratione apud Italos & Hiſpanos dicendum videtur, eam nempe Longobardos, Gothos, Vandalóſq; ex Germaniâ illuc attuliſſe;) Atq; hinc defluxit hodierna lingua Gallica, quæ tamen, ut ipſe populus, denominationem a *Francis* adhuc retinet. Adeoq; priſca illa Gallorum lingua per totam ferè Galliam penitus obruta eſt, in ſolâ nunc Armoricâ ſuperſtes, ubi lingua *Armoricana* appellatur.

Parem etiam fortunam in Britanniâ ſortita eſt. Pura ſiquidem manſit hæc priſca apud illos lingua uſq; ad Romanorum tempora: Poſtquam autem Julius Cæſar, aliiq; poſt illum, Imperium Romanum huc uſq; extenderunt, quanquam, propter longiorem a Româ diſtantiam & minorem Romanorum huc confluentium numerum, minorem inde ſubiit permutationem antiquitùs recepta lingua, quam apud Gallos, Hiſpanos, Longobardos, &c. utpote viciniores populos, contigerat; multa tamen Latina vocabula admiſit Lingua Britannica, quæ adhuc retinentur, ſed

Quomodo deſuevit in Angliâ.

ita transformata & mutata ut nativas linguæ Britannicæ leges & syntaxin omnino subierint, neq; insignem aliquam ipsius mutationem præstiterint, nec dubito e contrà quin & Romani, sive ex Britanniâ sive ex Galliâ, verba Britannica reportaverint. Postea verò, quum *Anglo-Saxones*, Germaniæ item populus, (si saltem Germaniæ fines, quod aliqui faciunt, eo usq; extendere liceat ut Danos etiam & Norwegios comprehendant) in Britanniam pervenerunt, eodem circitèr tempore quo Franci in Galliam, & post diuturna bella rerum potiti sunt, Britannos, cum suâ linguâ Britanniâ, expulerunt; qui tamen montanas Cambriæ seu Walliæ regiones adhuc obtinent, *Cambri* & *Walli* dicti, suamq; linguam retinent, ut & Cornubienses aliquot in extremis *Cornubiæ* sive *Cornwalliæ* partibus, linguamq; *Cornubicam* appellant: sed & *Hiberni*, (quo nec Romani, quod sciam, nec Saxones olim pervenerunt,) ut & Insulares atq; Monticolæ in Scotiâ, (*Islanders* & *High-landers* vulgo dicti,) quorum lingua ab Hibernicâ parum differt, linguam adhuc retinent Cambro-Britannicæ affinem, quæ & olim omnino eadem fortassis erat, quamvis nunc dierũ a Cambricâ magis aliquantò differat quã vel Cornubica, vel Armoricana, vix autem magis quàm hodierna Germanica ab Anglicanâ: *Scaliger* tamen (de linguis Europæ) & eum secuti *Merula* (in ipsius Cosmographiâ) aliiq;, manifesto errore, linguam *Hibernicam* pro *Matrice* distinctâ reputant, nullámq; cum *Britannicâ* cognationem habere sentiunt; at rem secus esse & *Camdenus* antehac observavit, & res ipsa loquitur. An autem lingua *Cantabrica* Hispaniæ, affinitatem ullam sortiatur, fateor me penitùs ignorare, nec imprasentiarum vacat penitiùs inquirere, & potiùs contrarium sentio; in paucis saltem illis quæ apud Merulam

extant linguæ Cantabricæ speciminibus, nulla quidem linguæ Cambricæ vestigia notare possum: fieri tamen potest ut Hiberni nonnullas voces Cantabricas retineant, si saltem *Hiberni* ab *Iberis*, ut creditur, descenderint; habent certè Hiberni voces non paucas quæ Britannicam originem non sapiunt, at unde habuerint nescio. Verùm *Cambriæ* appellatio, quanquam quoad sonum *Cantabriæ* videatur non absimilis, majorem fortè cum *Cimbris* vel *Cimmeris* (Cimbricæ Chersonesi incolis,) quàm cum Cantabris, cognationem sortiri poscit; nam Cambro-britannus, linguâ suâ, *Cymro* (seu *Cumro*) dicitur, & a *Gomero* (uno ex Japheti posteris) denominationem olim accepisse posse creditur. Sed & Gallos etiam *Cimbros* vel *Cimeros* antiquitùs dictos fecisse, Camdenus ostendit.

Quod autem in Galliâ factum diximus, nempe quòd Galli post Francorum adventum, suam tamen linguam (non quidem primogeniam, sed quæ ipsius loco successerat) tandem quasi postliminio (mutato tamen nomine) reduxerint, ideo quidem quòd in unum cum Francis populum coaluerint: Hoc in Angliâ neutiquam obtinuit; Nam Britanni, quanquam mille mala passi, Religioni tamen suæ (Christianismo scilicet) & patriis ritibus addictissimi, nunquam sustinuerunt ejusmodi cum Saxonibus (tūc quidem Ethnicis) consortium aut coalitionem, sed infensissima odia per multa secula coluerunt, quæ quidem vixdum penitus deposuere.

Lingua Anglo-Saxonica.

Anglo-Saxones autem, antiquas ut dictum est Britonum sedes nacti, partem illam quam obtinuerunt Britanniæ, *Angliam* dixerunt; eámq; quam secum attulerunt linguam, *Anglicam*; quam nunc *Saxonicam* vel *Anglo-Saxonicam* vulgò dicimus, ut ab hodiernâ Anglicanâ distinguamus.

Erat

Erat autem illa Anglo-Saxonum lingua, antiquæ Teutonicæ propago, ut & Francica illa in Galliam advecta, & hodierna Germanica, Belgica, Danica, Suevica, Borussica, aliæq; affines linguæ. Et ferè pura mansit in Angliâ, seu impermixta, usq; ad *Normannorum* tempora; nisi quòd voces aliquot Cambricas admiserit, ut & Cambrica vice versâ ex hac non nullas. Quamvis enim *Dani* interim hîc pedem posuerint, nulla tamen inde linguæ immutatio secuta est, nam & eorũ lingua vel planè eadem erat vel saltem maximè affinis.

Quousq; Normanni linguam Anglicanam mutaverint.

Quum verò *Gulielmus* Normanniæ dux, *Conquestor* dictus, Normannos suos huc advexerat; Angliam nactus, Anglicanæ linguæ mutationem aggressus est, Gallicanam inducere cupiens, quâ ipse in Normanniâ usus erat. Quamvis enim *Normanni* sive *Northmanni*, dum antea *Norwegiæ* populus fuerant, eâdem olim linguâ usi fuerint quâ & Anglo-Saxones (populus olim vicinus) eâ nempe quæ tunc in Angliâ obtinuit; post eorum tamen in *Neustriam* (*Normanniam* deinceps dictam) adventum, nativâ suâ linguâ Gallicanam (nempe, Romanicam, seu Franco-Gallicam) permutârunt, quam etiam Conquestor secum nunc in Angliam apportare voluit; & propterea Diplomata omnia & Edicta publica, ut & res juridicas, linguâ Neustricâ seu Gallicanâ peragi curavit. Non autem, quod aggressus erat, est assecutus; quippe quòd Normannorum qui huc advenerant, si ad Anglos quibus immiscebantur comparētur, exiguus erat numerus, qui ideo suam citiùs amiserunt linguam quàm Anglicanã immutare possent. Quamvis autem, hac de causâ, priùs recepta lingua Anglicana permanserit; illud saltem inde insecutum est, ut multa vocabula Gallica, sed Latinæ ut plurimum originis (nam quæ Galli retinent Germanicæ originis, a Francis illuc

deducta,

deducta, quanquam Gallis forsan nobiscum nunc communia, nobis tamen quam illis potiùs nativa censenda sunt: & quæ ex priscâ suâ lingua retinuerunt, ipsis nunc cum Cambris communia, nos etiam ex antiquâ Britannicâ retinuisse, vel a Cambris potiùs quam a Gallis accepisse censendum est,) in linguam Anglicanam irrepserint, multáq; Anglicana sensim desueverint. Et quidem ex eo tempore admissa fuit exoticarum vocum farrago satis superq; numerosa: Non, quòd lingua Anglicana ex se sterilis sit & verborum inops, est enim & verborum & elegantiarum satis abunde plena, & (si libet) ad luxuriem copiosa, nec quicquam deest quin ex propria supellectili acutissimos sensus valeamus signanter exprimere & ἐμφατικῶς, ut vel ex unius *Spenseri* poematis abunde liquet, cujus phrasis tersa satis & eleganter compta, & copiæ plena, casta tamen & exotico ornatu minimè adulterata: Sed partim quod, propter varia cum exteris commercia, & frequentia præsertim in Regiis familiis connubia, ægrè potuerit evitari; partim etiam quòd nimia innovandi affectatio (hoc saltem supremo seculo) inordinatâ prurigine multos irritaverit peregrinas voces præter necessitatem conquirendi, qui nihil vel eleganter vel emphaticè dici posse existimant quod non insolitum quiddam aut peregrinum sonum sapiat.

Atq; hisce partim misturis, partim longiori temporis tractu, qui etiam in aliis linguis insignem mutationem præstare solet, factum est, ut lingua illa Anglo-Saxonica in præsentem linguã Anglicanam sensim mutata fuerit. Neq; Angliâ solâ conclusa est hæc lingua, sed Angliæ fines egressa præcipuas etiam Scotiæ partes occupavit: quod eo præsertim tempore factum est, *Hodierna lingua Anglicana.*

cùm

cùm Normanni Angliam invaſerunt: Nam Anglorum Regia familia, & ex nobilibus non pauci, præter alios etiam ex plebe, Anglia pulſi in Scotiam recepti, linguam ſuam ſecum portarunt, quæ continuis ſubinde commerciis confirmata eo uſq; invaluit ut eadem nunc ſit Anglorum & Scotorum lingua: Niſi potius dicendum videatur, cultiorem hanc Scotiæ partem & Angliæ proximam eoſdem cum Anglia incolas nactam eſſe, ex Saxonibus oriundos, & fuiſſe olim Regni *Nordanhumbrorum* partem; Nam Scoti Montani (*Highlanders* dicti) hos (qui vocantur *Lowlanders*,) non minùs quàm Anglos, *Saſſons* (hoc eſt *Saxones*) appellant: ſe verò *Gael* & *Gaiothel* dixerunt olim. At Montani illi Scoti, & Inſulani (variarum adjacentium inſularum incolæ,) qui magnam quidem, ſed incultiorem, Scotiæ partem occupant, ad Septentrionalem & Occidentalem Scotiæ partem poſiti, antiquam linguam Britannicam, ſeu potiùs Hibernicam adhuc retinent: ſunt enim *Pictorum* (hoc eſt, antiquiſſimorum Britonum, jugum Romanum dedignantium, in montoſas haſce & aſperrimas regiones pulſorum) reliquiæ, admiſtæ *Scotis* (a *Scythis* forſan, aut *Gothis*, olim oriundis) ex Hibernia huc advectis.

Eſt igitur illa quam trado *lingua Anglicana*, antiquæ Teutonicæ propago, ſicut & hodierna Germanica, Belgica, Danica, aliæque affines; & quidem pari modo ab his differt, quo & ipſæ inter ſe.

Operis ſuſcepti ratio.

Hujuſce autem linguæ Grammaticam inſtitutionem ideo aggreſſus ſum, quòd ipſius cognitionem videam ab exteris non paucis maximè deſideratam: quo poſſint varia illa & maximi momenti ſcripta intelligere, quæ apud nos noſtro

ſtro exſtant idiomate. Multi nempe ſunt, præſertim ex Theologis exteris, qui *Theologiam Practicam*, prout a noſtris tradi conſuevit, ſummoperè cupiunt intueri; qua in re Concionatores noſtros, faventibus Divini numinis auſpiciis, profectus non vulgares feciſſe in confeſſo eſt; partim quidem quoniam minor fuerit neceſſitas de rebus Controverſis ad populum verba faciendi, quam ubi Pontificii Reformatis paſſim immiſcentur; & partim etiam quòd multi ex populo Anglicano ſeriò pii, ſincero cordis affectu pietatis ἐνέργειαν amplexi, & (pro more populi) εὐσεβέστεροι, intimiorem Religionis praxin & intelligere deſideraverint & exercere, unde & ejuſmodi Concionatorum avidi auditores fuerint qui Theologiæ praxin efficaciùs tradiderunt, eorúmq; ſcripta diligentiùs evolvere conſueverint. Sed & præterea, non Theologica tantùm, verùm etiam omnigenæ literaturæ ſcripta, paſſim exſtant Anglicano idiomate edita; adeò ut ſine faſtu dicere liceat, vix quicquam ſolidioris eruditionis eſſe, quod non ſit nunc dierum etiam in ipſâ linguâ Anglicanâ ſaltem mediocriter traditum; & multa quidem quotidie ſcripta prodeunt deſideratiſſima.

Cùm autem ea quæ jam dicta ſunt hujuſce linguæ deſiderium apud multos faciant, conqueruntur tamen exteri non raro, linguæ noſtræ difficultatem tantam eſſe ut illam non facile aſſequi valeant; ſed & ex noſtratibus aliqui, quod tamen mirandum eſt, neſcio quam perplexam ſomniant & intricatiorem linguæ noſtræ rationem, ut ægrè poſſit Grammaticæ leges ſubire; adeóq; tam qui diſcere quam qui docere volunt confusè plerumq; rem aggrediuntur, unde

& tædii multum & molestiæ consequi necesse est. Cui ego malo ut remedium feram hoc quicquid est operis ultrò suscepi, ut linguam in se facillimam brevibus præceptis tradam; unde & exteri faciliùs illam addiscere valeant, & nostrates veram nativæ suæ linguæ rationem penitiùs perspiciant.

Non ignoro alios ante me hoc aliquando aggressos esse, & aliquid etiam non contemnendum præstitisse, nempe Doctorem *Gill* Latinè, *Benjaminum Iohnson* Anglicè, & nuper non malè *Henricum Hexham* Belgicè, (quem tamen mihi non prius videre contigit quam totum opus consummaveram, & quidem ultimæ paginæ sub prælo erant) At nemo eorum, quantum ego existimo, illa insistit via quæ huic negotio maximè est accommodata; omnes enim ad Latinæ linguæ normam hanc nostram Anglicanam nimiùm exigentes, (quo etiam errore laborāt fere omnes in aliis modernis linguis tradendis,) multa inutilia præcepta de Nominum Casibus, Generibus, & Declinationibus, atq; Verborum Temporibus, Modis, & Conjugationibus, de Nominum item & Verborum Regimine, aliisq; similibus tradiderunt, quæ linguæ nostræ sunt prorsus aliena, adeoq; confusionem potius & obscuritatem pariunt, quam explicationi inserviunt.

Tractandi methodus. Et propterea nova prorsus methodo incedendum esse mihi visum est, quam non tam usitata Latinæ Linguæ, quàm peculiaris linguæ nostræ ratio suadet: totâ nempe Nominis Syntaxi Præpositionum ferè auxilio præstitâ, & Verborum Conjugatione facili Auxiliarium ope peractâ, illud levissimo negotio peragitur, quod in aliis linguis ingentem solet afferre molestiam.

Sunt

Sunt quidem & apud Latinos nonnulla tam Substantiva quam Adjectiva quæ *Aptota* sunt & planè Indeclinabilia, ut *nihil*, *instar*, *sat* (substantivè positum,) *frugi*, *nequam*, *præsto*, &c. quæ tamen ad aliorum imitationem, Genera & Casus habere supponuntur, licèt, per Casus omnes omniáq; Genera, invariata prorsus maneant: At verò, si eorum Substantiva omnia Aptota essent, & Adjectiva planè indeclinibilia; certo certiùs de *Casibus* & *Generibus* Nominum omnino altum fuisset silentium, & magna simul eorum pars, quæ de Nominum Syntaxi jam necessariò traduntur, nusquam conspiceretur. Atq; idem etiam de variis verborum *Modis* & *Temporibus* formandis planè eveniret, si omnia utriusq; vocis Tempora ejusmodi solùm circumlocutionibus exprimenda essent quales in quibusdam Passivæ Vocis Temporibus conspiciuntur. Apud nos igitur, ubi res omnino secùs se habet quam apud Latinos, cur hujusmodi *Casuum*, *Generum*, *Modorũ*, *Temporũmq;* fictam & ineptã planè congeriem introducamus citra omnem necessitatem, aut in ipsa lingua fundamentum, nulla ratio suadet.

Recepta tamen apud Latinos artis vocabula, quanquam linguæ nostræ non usquequaq; accommodata, retinenda censui, partim quod significationis jam notæ sint, partim etiam quod nollem præter necessitatem quidpiam innovare. Ut autem tædium quantum fieri potest evitetur, succincta phrasi usus sum, & ea quæ minoris momenti & κριτικώτερα videri possint distincto charactere secernenda curavi.

De Pronunciatione & Sonorum formatura.

Pronunciationem, sive Literarum Sonum quod attinet, conatus sum eodem modo explicare quo in aliis linguis fieri solet; collatis scilicet similibus aliarũ linguarum sonis cum nostris; ut,

ut; cùm e Anglicum eodem ſono efferri dico quo Gallorum *é* maſculinum.

Quoniam verò nonnunquam contingat ut hoc modo ignotum per ignotius explicare videar; cùm alii fortaſſe non magis intelligant ſonum Gallicum quam Anglicanum; neq; tamen aptior modus occurrere ſoleat in hujuſmodi ſcriptis quo, ſine viva voce, literarum ſoni explicentur; novâ etiam & hîc viâ incedendum eſſe cenſui, ideóq; variam literarum formationem ore aliiſq; loquelæ inſtrumentis peractam tradidi; unde non minùs accuratè debiti ſoni indigitari poſſe videantur, quàm ſi vivâ voce efferantur.

Hoc autem fuſiùs aliquantò & peculiari Tractatu præfixo tradere mallem, quàm ipſi Grammatices Syſtemati immiſcere, partim quòd non magis ad linguam Anglicanam ſpectare videatur quam ad quamvis aliam; partim etiam quod omnino novum ſit, nec ab aliis, quod ſciam, tentatum: Quamvis enim quarundam literarum formatura ſparſim apud nonnullos tradita conſpiciatur, neſcio tamen an quiſpiam totam loquelæ rationem conjunctim & Syſtematicè tradiderit. Dum autem hoc aggredior, novam me, præter aliorum methodum, literarum diſtributionem inducere, lector non mirabitur.

De Etymologia.

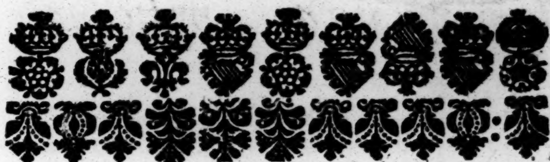
Tandem ſub calcem operis adjunxi de *Etymologiâ* tractationem breviuſculam; quâ vocum cognatarum invicem tam Convenientiam quam Diſcrepantiam breviter adnotavi, & ſimul præcipuarum apud nos ſervilium Terminationum uſum; atq; voces exoticas in linguam noſtram inſerendi morem; deniq; & frequentem apud nos ὀνοματοποιΐαν, ſeu vocum, ipſo ſui ſono varias rerum ſignificatarum affectiones indicantium, formationem inſinuavi; non quidem ejuſmodi

jusmodi voces omnes recensendo, sed ejusmodi saltem aliquot monstrando qualium ingentem quilibet numerum observare poterit.

Si quis autem, ex nostratibus præsertim , hoc totum quicquid est operis penitùs omitti posse credat, neq; rem magnam esse dicat vernaculam linguam callere, ejúsq; minutias observare: hoc solum replico, Multa esse, quæ, quamvis cognita non magnam mereantur laudem, eadem tamen ignorata, non leve possunt dedecus imprimere.

Atq; hæc sunt quæ Lectorem , Præfationis nomine, monendum esse duxi.

INDEX.

Tractatus Proœmialis.

De Loquelâ; sive Literarum omnium genuino Sono, earúmq; in ore aliísq; vocis organis Formatione.

SECT.

Gram-

Grammatica Anglicana.

CAP.

SECT.

CAP.

ERRATA.

ERrata Typographica, non adeò multa quidem, eáq; ut plurimùm leviuſcula, non piguit tamen adnotare; quæ ſic reſtituenda ſunt.

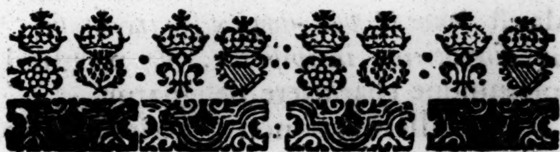
Pag. 2. lin. 13. lege *ſignificet*, p. 6, l. 2, *cenſeatur*. p. 11, l. 20, *bombardâ*. p. 17, l. 16, *currebam; aliter*. ibid. l, 20. *literæ*. p. 19, l. 11, *obtinuerit*, p. 20, l. 25. in margine ponatur *W*. p. 23, in margine, pro *Dh* ponatur *S*. p. 25, l. 13. *invaluerit*. p. 33, l. 5, *praying*. p. 34, l. 6, *neſcientes*. p. 38, l. 14, *deſcendat*. p. 47, l. 14, *needleſs*. p. 51, l. 22, *geminum*. p. 56, l. 18, *i exile*. p. 61, l. 3, *circumflexo*. p. 63, l. 23. *efferuntur*. p. 68, l. 27, *multum*. p. 71, l. penult. *ut*. p. 84, l. 13, *loco*. p. 99, l. 22, *urat*. p. 103, l. 26, *prolatas*. p. 110, l. 4, *periphraſes*. p. 113, l. 18, *hearing, audiens*. p. 115, l. 24, *ingender*. p. 118, l. 23. *youth*. ibid. l. 31, *ferè*. p. 125, l. 13. *expend*. ib. 25, *conſecro*.

ERRATA.

[illegible] Typographica sphalmata mul- ta [illegible] plurima levi- [illegible] non plura tamen [illegible] quæ [illegible] sunt.

[illegible] p. 6 l. 6 [illegible] p. 11 l. 6 [illegible] l. 12 [illegible] p. 13 [illegible] p. 14 [illegible] [illegible] p. 16 [illegible] p. 21 [illegible] p. 33 [illegible] p. 38 l. 21 [illegible] p. 42 [illegible] p. 50 [illegible] p. 52 [illegible] p. 58 [illegible] p. 74 l. 18 [illegible] p. 78 l. 27 [illegible]

Tractatus Proœmialis,
DE LOQUELA,
ſive
Literarum omnium Formatione & genuino Sono.

SECT. I.
De Loquela in genere, ejúſq; affectibus.

X conjunctis *Vocibus* Sententias, ex conjunctis *Syllabis* Voces, & ex conjunctis *Literis* Syllabas, fieri ; Sententias item in Voces, voces in Syllabas, eáſque tandem in Literas, reſolvi ; notius eſt quàm ut dictu opus ſit. Cùm autem in Literis terminetur analyſis, ſeu vocum reſolutio, tanquam in primis Elementis non ulteriùs reſolvendis, (quare

Litera, quid. & στοιχεῖα Græcis dicuntur:) *Litera* dicenda est *Sonus in voce simplex seu incompositus, in simpliciores indivisibilis.* Et peculiari plerumque charactere designatur.

Sin malit aliquis non *Sonum* ipsum simplicem, sed *Characterem* soni simplicis indicem, Literam appellare; fruatur, per me licet, arbitrio suo: ego, hac ex parte, *Unde dicatur.* nullam movebo litem. Fateor enim Græcorum γράμμα a *scribendo*, & Latinorum *Literam* vel a *lineando* (ut Scaligero videtur) vel potiùs (ut ipsa *linea*) a *linendo* dici: ut illud significet vox utraque quod chartæ *inscriptum* est vel *óblitum.*

Quodsi occurrat aliquando character aliquis sonum exprimens non omnino simplicem, sed ex duobus pluribúsve conflatum, & in totidem resolubilem; non tam *Litera* dicendus est Character iste, quàm *literarum aliquot abbreviatura*, sive in unam notam contractio, tot reverâ literas in se continens quot sunt simpliciores illi soni ex quibus conflatur potestas ejus. Hoc in Latinorum *&*, *x*, Græcorum ξ, ψ, ϛ, Hebræorum צ, aliisque aliquot, notissimum est: conflantur enim ex *et, cs,* κς, πς, στ, טש.

E contrà verò, Sonus simplex, quamvis pluribus fortasse Characteribus describatur,

batur, pro unicâ literâ censendus est. Sunt enim *th*, *ph*, non minus quàm θ, φ, *f*, literæ simplices.

Literas efferendi, & universam quidem loquelam perficiendi, instrumenta sunt præcipua, Pulmo & Larinx, cum adjacente Asperâ Arteriâ; item Lingua; Nares, Labia, variæque Oris partes. *Instrumenta loquelæ, eorúmque usus.*

Ex Pulmone per Asperam Arteriam efflatur Spiritus, sive inspiratus aer, qui quasi vocis sive loquelæ Materiam subministrat. Ex hujus enim variâ collisione Sonorum oritur varietas, tam quoad Tonos, quam quoad Articulationem. Hæc autem diversificatio non ab ipso Pulmone, sed aliunde, provenit; ut mox dicetur. Nulla enim alia a pulmone provenit Sonorum variatio; nisi quatenus majori minoríve violentiâ spiritum extrudit; unde vox evadit (cæteris paribus) magis minúsve fortis & sonora. Illud enim præstat in loquelâ Pulmo, quod in Musicorum Organis Folles. *Sonorum fortitudo & debilitas, unde.*

Tonorum varietas, quoad *Gravitatem* scilicet & *Acumen*, partim ex Trachæa, sive asperâ arteriâ, ortum habet: nam, ut tubus, sic trachæa, longior & strictior Sonum efficit magis Acutum; brevior autem & magis dilatata Graviorem: *Tonorum Gravitas & Acumen, unde.*

 (Unde

(Unde, ſaltem ex parte, oritur Tonorum varietas in diverſarum perſonarum vocibus, aut quidem ejuſdem perſonæ in variis ætatibus:) Sed præcipuè ex Larynge, ſeu nodo gutturis: Prout enim Laryngis rimula magis minúſve aperitur; ita & vocis Tonus magis Gravis eſt aut Acutus. Eſtque hæc totius modulationis Muſicæ ſedes.

Suſurrus ab apertâ loquelâ, quomodo differat.

Ex eâdem etiam ſede petenda eſt ratio diverſitatis, mollioris *Suſurri*, ab apertâ loquelâ. Nam, ſi inter loquendum tremula fiat Laryngis & Trachææ concuſſio, (nempe propter tenſionem,) fit aperta loquela; Sin minùs, fit Suſurrus, (*Whiſpering*, vulgò dicimus,) laxiori nempe trachæâ & minùs tenſâ. Non ſunt autem literæ omnes huiuſce diverſitatis capaces; ſed eæ ſolummodò quas Vocales, Semivocales, & Semimutas deinceps dicemus, (& quæ ex Semimutis ortum ducunt:) Nam quæ ſimpliciter Mutæ ſunt *b*, *t*, *c*, (vel *k*) earúmque aſpiratæ, concuſſionem illam nunquam admittunt; nec differt eorum ſonus in apertâ loquelâ, ab eo quem in ſuſurru habent.

In quibus literis ſentiatur.

Raucedinis cauſa.

Ad eandem etiam ſedem referenda eſt Raucedo, catarrhi ſæpe comes, Laryngis illam & Trachææ concuſſionem impedientis.

Vocum

Vocum *Articulatio*, sive diversarum *Literarum* formatio, tunc incipit, postquam Spiritus extra Laryngem pervenerit: Et, Naribus, Ore, Linguâ, Labiis, ferè tota perficitur. *Vocis Articulatio, ubi fiat.*

Literarum autem aliæ *Vocales*, aliæ *Consonæ*, dici solent. *Literarum divisio in Vocales & Consonas.*

SECT. II.

De Vocalibus.

VOcalium numerus, apud diversas gentes, (saltem si Characteres spectemus,) omnino idem non est. Plures autem audiri Vocalium sonos, quàm sunt Characteres vulgò adhibiti, apud omnes ferè in confesso est. Ego illas omnes in tres omnino classes distinguendas esse judico; *Gutturales*, *Palatinas*, & *Labiales*; prout in Gutture, Palato, aut Labiis formantur. Quibus respondent totidem Arabum Vocales; *Phatha*, *Kesra*, *Damma*; iisdem sedibus formatæ: Hebræorum item tres literæ ו י א; quas *Matres lectionis* vocant; atque olim omnium vocalium instar, ante inventa puncta vocalia, fuisse creditur. *Vocalium Distributio, & Numerus.*

Si verò pro numero Sonorum vocali-

um, qui nunc dierum audiuntur, Vocalium Numerus (ut par eſt) cenſeatur, omnino *Novem* eſſe dicendum erit: tres in Gutture, tres in Palato, & in Labiis totidem; pro triplici nimirum, in ſingulis ſedibus, oris aperturâ, *Majori*, *Mediocri*, *Minori*.

Gutturales. Gutturales in ſummo *Gutture* formantur, ſeu poſteriori linguæ & palati parte, aere moderatè compreſſo.

â ŏ *aperta.* Et quidem, ſi *aperturâ* majori, ſeu pleno rictu, ſpiritus exeat; formatur Germanorum *â* vel *ŏ* apertum. Neque Germani ſolùm, ſed & Galli, aliíque non pauci, eodem ſono ſuum *a* plerumque efferunt. Angli ſonum illum correptum, per *ŏ* breve; productum verò, plerumque per *au* vel *aw*, rariùs per *â* exprimunt. Nam, in *fâll*, *folly*; *câll*, *collar*; *lawes*, *loſſe*; *cauſe*, *coſt*; *aw'd*, *odd*; *ſaw'd*, *ſod*; aliiſque ſimilibus; idem prorſus Vocalium ſonus auditur in primis ſyllabis, niſi quòd illic producatur, hîc corripiatur.

è fœmininum. Eodem loci, ſed aperturâ faucium *Mediocri*, formatur Gallorum *e* fœmininum; ſono nempe obſcuro. Non aliter ipſius formatio differt à formatione præcedentis *â* aperti, quàm quòd magis contrahantur fauces, minùs autem quam in formatione

matione Vocalis ſequentis. Hunc ſonum Angli vix uſpiam agnoſcunt: niſi cum vocalis *e* brevis immediatè præcedat literam *r*; (atque hoc quidem non tam quia debeat ſic efferri, ſed quia vix poſſit aliter; licet enim, ſi citra moleſtiam fieri poſſit, etiam illic ſono vivido, hoc eſt maſculo, efferre;) ut *vertue*, virtus; *liberall*, liberalis; *liberty*, libertas, &c.

Ibidem etiam, ſed *Minori* adhuc faucium aperturâ, ſonatur *ò*, vel *ŭ*, obſcurum. Differt à Gallorum *e* fœminino, non aliter quàm quòd, ore minùs aperto, labia propiùs accedant. Eundem ſonum ferè efferunt Galli in poſtremâ ſyllabâ vocum *ſerviteur*, *ſacrificateur*, *&c.* Angli plerumq; exprimunt per *ŭ* breve, in *turn*, verto; *burn*, uro; *dull*, ſegnis, obtuſus; *cut*, ſeco, &c. Nonnunquam *o* & *ou* negligentiùs pronunciantes eodem ſono efferunt, ut in *come*, venio; *ſome*, aliquis; *done*, actum; *company*, conſortium; *country*, rus; *couple*, par; *covet*, concupiſco; *love*, amo; aliiſq; aliquot; quæ alio tamen ſono rectiùs efferri debent. Cambro-Britanni ubique per *y* ſcribunt; niſi quòd hanc literam in ultimis ſyllabis plerumque ut *i* efferant. ò ŭ *obſcura.*

Vocales Palatinæ in *Palato* formantur; *Palatinæ.*

aere

aere ſcilicet inter palati & linguæ medium moderatè compreſſo: Dum nempe concavum palati, elevato linguæ medio, minus redditur quàm in gutturalibus efferendis. Súntque hæ in triplici gradu, prout concavum magis minúſve contrahitur: quæ quidem diverſitas duobus modis fieri poteſt; vel fauces contrahendo, manente linguâ in eodem ſitu; vel, faucibus in eodem ſitu manentibus, linguæ medium altiùs & ad anteriores palati partes elevando: utrovis enim modo fiat, vel etiam ſi utroque, perinde eſt.

á *exile.* *Majori* aperturâ formatur Anglorum *a*, hoc eſt, *á* exile. Quale auditur in vocibus, *bat*, veſpertilio; *bate*, diſcordia; *pal*, palla Epiſcopalis; *pale*, palidus; *Sam* (Samuelis contractio,) *ſame*, idem; *lamb*, agnus; *lame*, claudus; *dam*, mater (brutorum;) *dame*, domina; *bar*, vectis; *bare*, nudus; *ban*, exſecro; *bane*, pernicies, &c. Differt hic ſonus à Germanorum *â* pingui ſeu aperto; eo quod Angli linguæ medium elevent, adeóque aerem in Palato comprimant; Germani verò linguæ medium deprimant, adeoque aerem comprimant in Gutture. Galli ferè ſonum illum efferunt ubi *e* præcedit literam *m*, vel

vel *n*, in eâdem ſyllabâ, ut *entendement*, *&c.* Cambro-Britanni, hoc ſono ſolent ſuum *a* pronunciare.

Ibidem item, ſed *mediocri* oris aperturâ, formatur Gallorum *é* maſculinum: Quo ſono Angli, Itali, Hiſpani, aliique hanc literam efferre ſolent; vivido & acuto ſono. Eſt enim ſonus medius inter vocalem præcedentem, & eam quæ mox ſequetur. Hunc ſonum Angli non modò per *e*, ſed & (ubi producitur) non rarò per *ea*, & aliquando per *ei* exprimunt. Ut, *the* (articulus;) *there*, ibi; *theſe*, hi; *ſell*, vendo; *ſeal*, ſigillum; *tell*, nuncio; *teal*, querquedula; *ſteal*, furari; *ſet*, ſiſto; *ſeat*, ſella; *beſt*, optimus; *beaſt*, beſtia; *red*, rubicundus; *read*, lego; *receive*, recipio; *deceive*, decipio, &c. Quanquam reverâ voces per *ea* ſcriptæ rectiùs pronunciarentur, ſi, præter ſonum ipſius *e* producti, etiam ſonus Anglici *a* (raptiſſimè pronunciati) adjungeretur: prout olim pronunciatas fuiſſe veriſimile eſt, atque in aliquibus locis, præſertim ſeptentrionalibus, etiamnum pronunciantur. Quæ verò per *ei* ſcribuntur, rectiùs item per conjunctum utriuſque literæ ſonum efferri poſſent. *é maſculinum.*

Ibidem etiam, ſed *minori* adhuc oris aperturâ, ee, i *exile.*

apperturâ, formatur *i* exile; Gallis, Hiſpanis, Italis, & pleriſque aliis familiare. Hunc ſonum, quoties correptus eſt, Angli per *ĭ* breve exprimunt; quum verò producitur, ſcribunt ut plurimum per *ee*, non raró tamen per *ie*, vel etiam per *ea*. Ut *ſit*, ſedeo; *ſee't*, id video; *fit*, idoneus; *feet*, pedes; *fill*, impleo; *feel*, tactu ſentio; *field*, ager; *ſtill*, ſemper, quietus; *ſteel*, chalybs; *ill*, malus; *eel*, anguilla; *in*, in; *inne*, hoſpitium; *ſin*, peccatum; *ſeen*, viſum; *friend*, amicus; *fiend*, cacodæmon; *near*, prope; *dear*, charus; *hear*, audio, &c. Quanquam reverâ, eorum quæ per *ea* ſcribuntur, nonnulla etiam (& quidem meliùs) ſcribuntur per *ee*, alia potius per *é* maſculum efferuntur, adjuncto etiam ſi libet exilis *á* ſono raptiſſimè pronunciati. Cambro-Britanni ſonum hunc, non modò per *i*, & (in ultimâ ſyllabâ) per *y*, ſed & per *u* ſcribunt, quam literam hoc ſono ſemper efferunt, adeóq; diphthongos *au eu* omnino ut *ai ei* pronunciant.

Labiales. Vocales Labiales, in ipſis *Labiis* (in rotundam formam collectis) formantur; aere ibidem moderatè compreſſo. Súntq; hæ etiam in triplici gradu, ſeu differentiâ.

Majori

Majori labiorum aperturâ formatur ô rotundum; quo ſono plerique efferunt Græcorum *ω*. Hoc ſono Galli plerumq; efferunt ipſorum *au*. Angli ita ferè ſemper efferunt *o* productum, vel etiam *oa*, (ipſo *a* nimirum, nunc dierum, quaſi evaneſcente; de quo idem hîc judicium ferendum eſt, ac ſuprà de *ea*:) Ut *one*, unus; *none*, nullus; *whole*, totus; *coal*, carbo; *boat*, cymba; *oat*, avena; *thoſe*, illi; *choſe*, elegi, &c. At ubi *o* breve eſt, ut plurimùm per *ó* apertum, (de quo ſuprà,) rariùs per ô rotundum pronunciatur. *ô rotundum.*

In labiis item, aperturâ *mediocri*, formatur Germanorum û pingue: quo ſono etiam Hiſpani, Itali, aliique non pauci utuntur. Galli per *ou*: Cambro-britanni per *w*: Angli plerumque per *oo*, (rariùs per *u* vel *ou*,) exprimunt; ut *foot*, pes; *ſhoot*, (arcu vel bombordâ) projicio; *full*, plenus; *fool*, ſtultus; *pull*, vello; *pool*, piſcina; *good*, bonus; *ſtood*, ſteti; *wood*, lignum; *woo'd*, procatus ſum; *mood*, modus; *mourn*, lamentor; *courſe*, curſus; *ſource*, ſcaturigo; *could*, poſſem; *would*, vellem; *ſhould*, deberem, &c. At *doe*, ago; *goe*, eo; & ſiqua ſunt ſimilia, rectiùs per ô apertum, quam per û pingue, efferuntur. oo, û *pingue.*

ú exile. Ibidem etiam, ſed *minori* ad huc apertura, formatur *ú* exile; Anglis ſimul & Gallis notiſſimum. Hoc ſono Angli ſuum *u* longum ubiq; efferunt; (non nunquam etiam *eu* & *ew* quæ tamen rectiùs pronunciantur retento etiam ſono *e* maſculi:) Ut *muſe* muſa, *tune* modulatio, *Lute* barbitum, *dure* duro, *mute* mutus, *new* novus, *brew* miſceo, (cerviſiã) coquo, *knew* novi, &c. Hunc ſonum extranei ferè aſſequentur, ſi diphthongum *iu* conentur pronunciare; nempe *ĭ* exile literæ *u* vel *w* præponentes, (ut in Hiſpanorum *ciudad* civitas.) Non tamen idem eſt omnino ſonus, quamvis ad illum proximè accedat; eſt enim *ĭu* ſonus compoſitus, at Anglorum & Gallorum *ú* ſonus ſimplex. Cambrobritanni hunc fere ſonum utcunq; per *iw*, *yw*, *uw*, deſcribunt; ut in *lliw* color, *llyw* gubernaculum navis, *Duw* Deus, aliisq; innumeris.

Vocalium Numerus, quo pacto augeri poſſit. Hos ego novem ſonos vocales eſſe agnoſco; nec ſcio plures. (Anglorum enim *î* latum, ſonum eſſe ſimplicem, haud exiſtimo; ut poſt dicetur.) Non nego tamen, in quâlibet vocalium ſede, ubi ego tres tantum gradus aperturæ propoſui, fieri poſſe, ut plures fortaſſe, vel nunc dierum alicubi, vel ſaltem poſteris aliquando

do ſeculis, obſerventur; adeóq; poſſe ſonos quoſdam intermedios efferri, (qualis forſan eſt Gallorum *e* neutrum, inter vocales Palatinas *á* & *é* :) eſt enim aperturæ menſura, inſtar quantitatis continuæ, diviſibilis in infinitum. Ut enim, in ventis enumerandis, olim quatuor, deinde duodecim, tandem triginta duo numerantur: Ita etiam, cùm Arabes, & forſan Hebræi antiquiores, non niſi tres vocales (hoc eſt, in ſingulis ſedibus unam) habuerint, noſtro autem ſeculo in ſingulis ſedibus ſaltem tres manifeſtè diſtinguendas obſervemus; quid impedit, quin poſteri etiam hiſce intermedios quotlibet interponant?

Syllabarum longitudo & brevitas unde.

Sunt autem hæ vocales omnes tam productionis quam contractionis capaces, (unde ſyllabarum *longarum breviúmq;* diſcrimen oritur :) licet quædam rariùs producantur, (ut *ŭ* obſcurum & *e* fœmininum;) aliæ rariùs corripiantur, (ut *ô* rotundum & *ú* exile, ſaltem apud nos.) Sed & conſonæ etiam productionis capaces ſunt, (illæ præcipuè quæ ad vocalium naturam propiùs accedunt :) exceptis *p*, *t*, *k*, (vel *c* durum,) quæ abſolutè Mutæ ſunt; nec ullum per ſe ſonum edunt, ſed ſolummodo ſonum (ſive præcedentem, ſive ſubſequentem) modificant.

SECT.

SECT. III.
De Consonantibus.

Consonarum distributio. CONsonas item in tres Classes distribuimus, non secus ac vocales, *Labiales*, *Palatinas*, & *Gutturales*; prout labiis, palato, aut gutture formantur: Nempe dum spiritus, ex pulmonibus emissus, his in sedibus vel *Intercipitur*, vel saltem fortiùs *Comprimitur*.

Spiritûs directio triplex. Notandum autem est insuper, triplicem observari posse *spiritûs Directionem*. Dirigitur nempe vel 1 totus *ad fauces*, per labia scilicet egressum appetens; vel 2 *ad nares* ferè totus dirigitur, inde exitum quærens; vel deniq; 3 quasi æqualiter *inter fauces naréstque* dividitur. Hujus autem Directionis diversitatem, ex variâ Uvulæ positione, totam provenire credo.

Consonæ Primitivæ, seu Clausæ. Cùm verò spiritus singulis hisce tribus Modis emissus, possit etiam in singulis illis tribus Sedibus penitus *intercipi*; Novem diversæ Consonantes hinc originem sortiuntur, quas Primitivas sive *Clausas* appellare libet: Si verò non penitùs Intercipiatur spiritus hisce sedibus, sed solummodò arctiùs *Comprimatur*, viam nempe (ægrè licet) exeundi inveniens; pro vario com-

compreſſionis modo, varii adhuc alii conſonarum ſoni efficiuntur, quas conſonas Derivatas ſive *Apertas* appellabimus.

Si Spiritus, *per fauces ad labia directus*, occluſis *Labiis* intercipiatur; formatur litera *P*; Græcorum π, Hebræorum *Pe* dageſſatum; Arabes hanc literam non agnoſcunt (ſed ipſius loco ſubſtituunt vel *Be* vel *Phe*;) Perſæ tamen agnoſcunt, qui præter Arabum *Be* habet & ſuum *Pe*, quod a *Be* tribus ſubſcriptis punctis diſtinguitur. Si verò ad Labia non perveniat, ſed in *Palato* penitùs intercipiatur, (admoto nempe linguæ extremo ad palati partem anteriorem, ſeu, quod idem eſt, ſuperiorum dentium radices;) formatur conſona *T*; Græcorum τ, Hebræorum ט, vel ת dageſſatum; Arabum *Te* (vel etiam *Ta*.) Si verò ne huc quidem pertingat, ſed ſummo *Gutture* intercipiatur, (admotâ linguæ parte poſteriori ad poſteriorem palati partem;) formatur *K*, (vel *C* durum,) hoc eſt, Græcorum κ, Hebræorum כ dageſſatum, & ק; Arabum *Ceph* & *Kaph*. Atque hoc ſono Cambro-britanni ſuum *C* ſemper efferunt. Has autem tres Conſonas abſolutè *Mutas* dicimus; nullum enim per ſe ſonum edunt, aut quidem edere poſſunt, ſpiritu

Mutæ. *P.* *T.* *C.*

ſpiritu nuſpiam in liberum aerem exeunte; nam ad nares non pervenit, per fauces non exit.

Semimutæ. Si Spiritus, *inter nares & fauces æqualiter diviſus*, occluſis *Labiis* Intercipiatur; formatur conſona *B*: Græcorum β, Hebræorum ב dageſſatum; Arabum *Be*. Si, in *Palato*; formatur *D*: Græcorum δ, Hebræorum ד dageſſatum, Arabum *Dal* (ut & *Da* & *Dad*.) Sin Intercipiatur in *Gutture*, (nempe inter poſteriorem linguæ & palati partem;) formatur *G*: Græcorum γ, Hebræorum ג dageſſatum, Arabum (non *Gjim*, quamvis ea ſit affinis litera, ſed) *Gain*. Cambro-britanni ſic ſemper efferunt ſuum *g*. Atque has ego *Semimutas* appello; exiguum enim ſonum in naribus efficiunt, qui per ſe quidem audiri poteſt nullo ulterius literæ ſono accedente.

B. *D.* *G.*

Semi-vocales. Si verò Spiritus totus, (vel ipſius, ſi ita placet, pars præcipua,) *ad nares dirigatur*, (aerem in oris concavo manentem ſolummodo in tranſitu concutiens;) obturatis tantum *Labiis*, formatur *M*: Græcorum μ, Hebræorum מ, Arabum *Mim*. Sin obturatio in anteriori *Palato* fiat, formatur *N*: Græcorum ν, Hebræorum & Arabum *Nun*. Si autem in *Gutture* (hoc eſt,

M. *N.*

eſt, in poſteriori palati parte) ſit obturatio, formatur ſonus ille, quem exprimunt Græci per *γ* ante *κ*, *γ*, *χ*, *ξ*: Latini verò olim aliquando per *g*, ut *Agchiſes*, *agceps*, *aggulus*, *&c.* (teſtibus Priſciano & Varrone) at nunc (ſicut & aliæ nunc dierum gentes) per *n* ante ejuſmodi conſonas (præſertim in eâdem ſyllaba) puta *k*, *q*, *x*, item *c*, *g*, *ch*, duro (hoc eſt, genuino) ſono prolatas. Alius enim auditur ſonus literæ *n* in vocibus *thin*, dilutum; *ſin*, peccatum; *in*, in: alius in *thing*, res; *thinke*, cogito; *ſing*, cano; *ſingle*, ſimplex; *ſink*, ſubſido; *ink*, atramentum; *Lynx*, &c. Item in *hand*, manus; *band*, ligamentum; *ran*, currebam. Aliter ſonatur *n* quàm in *hang*, pendeo; *bank*, collis; *rank*, ſeries, &c. Imo in iiſdem vocibus, prout variè dividuntur ſyllabæ, alius atque alius erit ipſius litera ſonus; aliter ſonabitur *n* in *longer*, *ſtron-ger*, *an-ger*, *drin-ker*, *in-gruo*, *con-gruo*: aliter verò in *long-er*, *ſtrong-er*, *ang-er*, *drink-er*, *ing-ruo*, *cong-ruo*: Item, dum dicunt alii *in-quam*, *tan-quam*, *nun-quam*, &c. alios audiemus ita loquentes acſi ſcriberetur *inq-wam*, *tanq-wam*, *nunq-wam*, vel *ink-wam*, *tank-wam*, *nunc-wam*. In prioribus ubique, dum *n* ſonatur, extremitas linguæ anteriorem palati partem, prope ſuperiorum dentium radices, ferit; in poſterioribus,

n.

eadem linguæ extremitas potiùs ad inferiorum dentium radices deflectit, posterior verò linguæ pars ad palati partem posteriorem elevatur, ſonúmque illic intercipit: eodem nempe modo in ore formatur quo *G*, at illam ſpiritûs directionem ſortitur quam habet *N*. Eſtque hic, ni fallor, ſonus ille quo multi vellent Hebræorum ע pronunciari; dum per *ng*, *ngh*, *gn*, *nghn*, &c. proferendum docent: innuunt nempe ſonum quendam qui nec literæ *n*, neque literæ *g*, perfectè reſpondeat, ſed quiddam habeat quaſi cum utrâque commune. Eundem etiam ſonum neſcio an Hiſpani efferant quoties literam *n* ſupernè notatam ponunt.

Has ego tres conſonas, *Semi-vocales* appello; majorem quippe ſonum ſortiuntur quā quas Semi-mutas nuper diximus.

Conſonæ Derivativæ ſive Apertæ; vel Aſpiratæ tam Subtiliores quam Pinguiores.

Fiunt autem hæ novem (quas jam recenſui) conſonæ, ſpiritu prorſus *intercepto*, ne nempe per os omnino exeat: quas igitur *Clauſas* diximus. Eâdem verò manente formaturâ, *Si Spiritus, arctè compreſſus, exitum (ægrè licèt) inveniat*; formantur Conſonæ quas *Apertas* dicimus; illarum nempe omnium a quibus *derivantur* (Semi-vocalibus exceptis) *Aſpirationes*: *Subtiliores* quidem ſeu Tenuiores, ſi per rimulam

rimulam oblongam ; Craſſiores verò ſeu *Pinguiores*, ſi per rotundum quaſi foramen, ſpiritus exeat. Referuntur autem ad eaſdem claſſes cum Clauſis ſeu Primitivis quibus ſunt affines. Semi-vocalibus verò, quas diximus, nullas literas *Aſpiratas* ſubjungo ; non quòd, ſi illas pronunciaturo ſpiritus erumpat, nullus audiretur ſonus ; ſed quòd ſonus qui ſic efficitur nondum (quòd ſciam) in literarum cenſu locum obtinuit: vel enim boum *mugitum*, vel *gemitum* humanum refert ; illum nempe ſi in Labiis, hunc præſertim ſi in Palato vel Gutture, fiat.

Literam *P* pronunciaturo, *ſi ſpiritus erumpat*, fit ipſius Aſpiratio F, vel *Ph*: hoc eſt Græcorum φ, Arabum *Phe*, Hebræorum *Pe* raphatum, Cambro-britannorum *ff*. Nec multùm refert utrum per *rimulam*, an per *rotundum foramen* exeat: Quamvis enim eo modo ſubtilior, hoc pinguior, ſonus audiatur ; tantillum tamen eſt utriuſque diſcrimen, ut neſcio an ullibi pro diſtinctis literis habeantur. *Labiales: F.*

Literam *B* pronunciaturo, ſi ſpiritus *per rimulam exeat*, formatur Anglorum V conſonans: Hebræorum *Bheth* raphatum. Hiſpani eodem ſono etiam *b* non rarò efferunt, literas *b* & *v* promiſcuè uſurpantes. *V.*

pantes. Cambro-britanni hunc ſonum per *f* deſignant (ſonum autem præcedentem per *ff*.) Anglo-ſaxones vel ſonum hunc non habebant, vel per *f* ſcribebant, nam *v* conſonam non agnoſcunt, variáq; paſſim per f ſcribebant (ut & poſt illos Angli per aliquot ſecula) quæ nunc per *v*, non minùs quam quæ nunc per f ſcribuntur; ut *gif*, *heofon*, &c. quæ nunc *give*, *heaven*, &c. ſcribuntur. Arabes & Perſæ hunc ſonum non habent: Turcæ tamen ſic proferunt ſuum *Vaw*; ut & non pauci *Vau* Hebræorum (quòd alii potiùs ut Arabum *Waw*, ſeu *W*, rectiùs efferri putant.) Atque hoc ſono Æolicum Digamma F, pronunciatum fuiſſe non dubito; cùm enim antea habuerint Græci characterem φ, non opus erat ut eidem ſono exprimendo novum characterem F excogitarent. Quid quod, & Priſcianus agnoſcit Latinorum *F* ita fuiſſe olim pronunciatum; eodem nempe ſono quo poſtea *V* conſona prolata fuit, adeóque tandem literam *f* ad ſonum φ, ſeu *ph*, tranſiiſſe.

Si verò ſpiritus *per foramen rotundum exeat*, (genis nempe contractis, & ore rotundato, formatur Anglorum *W*, Arabum *Waw*. Quo ſono & Hebræorum *Vau* pronunciandum eſſe multi ſentiunt. At Germanorum

manorum *W*, ni fallor, ſonum exhibet compoſitum ex hoc & præcedente, illum nempe huic præponendo; nempe quod Germani per *Wa*, Angli per *Vwa* ſcriberent.) Non multùm differt hic ſonus ab Anglorum *oo*, Gallorum *ou*, Germanorum û pingui, raptiſſimè pronunciatis: adeóque a quibuſdam pro vocali fuit habita, cùm tamen reverâ conſona ſit, quanquam ipſi vocali admodum ſit affinis. Cambro-britanni tam vocalem illam quam hanc conſonam eodem charactere *w* ſcribunt; nempe, cùm accentu ſupernè notatur vocalis eſt, & producto ſono effertur, alibi ſæpe pro conſonante habetur correpto ſono prolata: ut *g^wydd* (diſſyllabum) anſer, *gwy^dd* (monoſyllabum) arbuſta; ſic *g^wyr* curvus, *gwy^r* viri. In vocibus Latinis quoties hic ſonus literis *ſ*, *q*, *g*, ſubjungitur, ut in *ſuadeo*, *quando*, *lingua*, &c. a pleriſq; pro vocali habitus eſt; & quidem ab illis fortaſſe qui in Anglorum *wade*, *perſwade*, *ſway*, &c. conſonam agnoſcerent: utrobique tamen idem omnino ſonus eſt. Sed & in diphthongis *au*, *eu*, *ou*, ritè pronunciatis, vocalis quæ dicitur ſubjunctiva; non alia eſt quam hæc conſona: quâ de re videatur tractatus ille quem *de Bivocalibus* edidit acutiſſimus *Gatakerus* noſtrâs.

Quum verò idem Vir Clarissimus contendit (ut & alii magni viri) eodem sono Latinorum V consonam semper olim fuisse pronunciatam (quomodo etiamnum alicubi gentium pronunciatur:) Ego quidem aliquatenus assentio; illo nempe sono in multis saltem vocabulis fuisse pronunciatam: At verò an ubique ita fuerit pronunciata, non ausim affirmare. Existimo potiùs utrumque sonum, non modò nunc dierum, sed & olim, eidem characteri affixum fuisse; quædam nempe vocabula hoc, quædam illo sono, fuisse prolata, fortasse & eadem nonnunquam vocabula, variis in locis, aut a variis personis, utroque sono promiscuè prolata: Hoc præsertim argumento ductus, quòd videam Latina nomina per consonam *V* scripta, cùm in Græcam linguam transferuntur, quandoque per β, quandoque verò per ȣ, Græce scribi; atque illud quidem olim obtinuisse: Nulla enim mihi apparet ratio cur non (verbi gratiâ) Latinorum *Flavius* Græce Φλαύιος (& quidem semper) scriberetur, potius quam Φλάβιος, (quod & de innumeris vocabulis dici potest,) nisi consona illa *V* propius accedat ad sonum Æolici Digamma: Præsertim, cùm illam *V* consonam

ſonam in multis quidem vocabulis ab ipſo Digamma Æolico ortum duxiſſe, ſit in confeſſo: Quis enim aliam cauſam aſſignat cur in Latinorum *video*, *vis*, *veſper*, *vinum*, *venter*, *veſtis*, *veſcor*, *Venetus*, *&c.* conſpiciatur *V* conſona, (quæ in Græcorum εἴδω, ἶς, ἕσπερος, οἶνος, ἔντερον, ἐσθής, ἐσθίω, Ἕνετος, non conſpicitur,) quàm, quòd ſoliti fuerint Æoles ſuum Digamma hujuſmodi vocibus præfigere? Neque mirum videri debet, ſi lingua Latina, quæ tunc ipſis erat vernacula, parem cum aliis linguis vernaculis ſortem obtinuerit; ut nempe ejuſdem literæ non ſit eadem ubique & conſtans pronunciatio. Fortaſſe etiam & Hebræorum *Vau* non erat idem ubique ſonus, ideoque Græcè Δαβίδ, non Δαυίδ legitur: Quod de ש certum eſt. Jud. 12. 6.

Literam *T* pronunciaturo, ſi ſpiritus *pinguiùs exeat*, & quaſi *per foramen*; formatur Græcorum θ, Hebræorum *Thau* raphatum, Arabum *The*; hoc eſt Anglorum *Th* in vocibus *Thîgh*, femur; *thin*, tenuis; *thing*, res; *thought*, cogitatio; *throng*, caterva, &c. Anglo-ſaxones olim ſcribebant hâc notâ þ quam *Spinam* vocabant. Cambro-britanni per *Th* ſemper ſcribunt. *Palatinæ.* *Th.*

Si verò *ſubtiliùs exeat*, & quaſi per *rimu-* *Dh.*

lam, (elevatâ paulùm eâ linguæ parte quæ extremitati proxima eſt, ut ſpiritus in tenuiorem quaſi laminam ſeu bracteam comprimatur, in formam nempe latiorem ſed minus craſſam;) formatur Græcorum σ, Hebræorum *Samech* & *Sin*, Arabum *Sin* & *Sad*; Latinorum & Anglorum *ſ* vero (hoc eſt, ſtridulo & acuto) ſono pronunciatum; ut in vocibus *yes*, ita (affirmandi particula;) *this*, hic; *us*, nos; *thus*, ſic; *hiſſe*, ſibilo; *leſſe*, minor; *ſend*, mitto; *ſtrong*, fortis, &c. Hoc etiam ſono pronunciamus *c* mollius, (nempe ante *e*, *i*, & *y*,) ut in *grace*, gratia; *mercy*, miſericordia; *peace*, pax; *ſince*, poſtquam; *principall*, principalis, &c. Galli eodem ſono efferunt *c* nonnunquam etiam ante alias vocales, (at tunc plerumque caudam affigunt,) ut ça, *adeſdum*; garçon, *puer*, *&c.*

Dh. Literam *D* pronunciaturo, ſi ſpiritus erumpat modo *pinguiori*, & quaſi *per foramen*; formatur Arabum *Dhal*, Hebræorum *Daleth* raphatũ, Hiſpanorum *d* mollius, qualiter nempe efferri ſolet ea litera in medio & fine vocabulorum, ut *Majeſtad*, *Trinidad*, &c. Hunc ſonum Angli eodem prorſus modo ſcribunt quo ſonum alium paulo ſupra nominatum, nempe per *th*,

ut in vocibus *thy*, *thine*, tuus; *this*, hoc; *though*, quamvis, &c. Anglo-ſaxones olim ſonum illum per *þ*, hunc verò per Ð ſcribebant, prout ex eorum ſcriptis liquet, (quanquam & characteres illos nonnunquam confundebant:) Sequentibus autem ſeculis Angli eodem charactere *þ* utrique ſono adhibuerunt, qui paulatim degeneravit in characterem y, qui in libris quamplurimis manu ſcriptis perpetuò conſpicitur in iis vocabulis quæ nunc per *th* ſcribuntur: Atque hinc eſt quod mos olim invaluit, qui etiam adhuc non raró retinetur, y^e, y^t, y^u, pro *the*, *that*, *thou*, &c. Cambro-britanni ſonum illum per *th*, hunc per *dd* perpetuò ſcribunt; niſi quod aliqui meliùs ſcribi poſſe contendant per *dh*, qui non tamen obtinuerunt ut mos olim receptus immutetur. Nos autem (ut dictum eſt) utrumque ſonum promiſcue ſcribimus per *th*: Sed malè quidem; cùm neuter eorum ſit ſonus compoſitus, ſed planè ſimplex, a ſonis literarum *t* & *d* eodem ferè modo deflectentes quo *f* & *v* a ſonis literarum *p* & *b*. Fateor tamen qua ratione pro *f* ſcribitur *ph*, eadem etiam *bh*, *th*, *dh*, ſcribi

ſcribi poſſe; ut nempe literarum aſpiratarum Affinitas ſimul & deflectio ab iis a quibus oriuntur aliquatenus innuatur. Compoſitum autem ex his literis genuinũ ſonũ, omnino alium eſſe quam qui eſt literarum aſpiratarum, patet ex vocibus *Cob-ham*, *Chat-ham*, *Wit-ham*, *Mait-ham*, *Wad-ham*, *Wood-houſe*, *ſhep-heard*, *Clap-ham*, *Mep-ham*, *&c.* (Item in *Oc-ham*, *block-head*, *hog-heard*, *Cog-hil*, *houſ-hould*, *diſ-honour*, *miſ-hap*, *diſ-honeſt*, *diſ-hearten*, *Maſ-ham*, *Cauſ-ham*, *Wiſ-heart*, *&c.* alios omnino ſonos audimus quam quos vulgò ſcribimus per *ch*, *gh*, *ſh*.) Utrumque autem ſonum quem nos per *th* ſcribimus, Galli, Belgæ, aliíque non pauci, vix aut ne vix efferunt; dum illum autem efferre conantur, Galli plerumque *t*, Belgæ *d*, alii nonnunquam *s* ſubſtituunt. Neutiquam tamen eſt difficile genuinos hoſce ſonos efferre, ſiquis eorum formationem paulò attentiùs obſervet; nempe, omnibus eodem modo manentibus acſi prolaturus eſſet literas *t*, *d*, niſi quòd ſpiritus erumpere permittatur: caveatur autem ne, etiam non attendenti, aſſurgat aliquantulum linguæ pars extremitati proxima, adeóque literas *S* & *Z* efficiat; ut enim *S* ad *t*, ſic *Z* ad *d*, ut jam dicemus.

Si

Si eandem literam *D* pronunciaturus, ſpiritum *ſubtiliori* formâ & quaſi *per rimulam* protrudat, (elevatâ quidem in illum finem linguæ parte extremitati proximâ,) formatur Latinorum Z, Græcorum ζ, Hebræorum *Zain*, Arabum *Ze* : quem ſonum etiam Angli per Z exprimunt. Nonnunquam tamen Angli etiam literam *S* (ſicut & Galli) eodem ſono efferunt; præſertim ubi inter duas vocales ponitur, & in fine dictionis: ut in *pleasure*, voluptas; *ease*, quies; *laws*, leges, &c. Et, quod ferè ſolenne eſt, ubi ex Nomine per *ſ* durum in ultimâ ſyllabâ pronunciato, fiat Verbum; hoc verbum per *s* molle (hoc eſt, per Z) pronunciatur: Sic *a houſe*, domus; *a lowſe*, pediculus; *a mowſe*, mus; *a prîce*, pretium; *advîſe*, conſilium; *clôſe*, contiguum; *braſſe*, æs; *glaſſe*, vitrum; *graſſe*, gramen; *greaſe*, pinguedo; *a fleece*, vellus, per *s* durum : at *to house*, in domum recipere; *to lowse*, pediculos captare; *to mowse*, captare mures; *to prîse*, æſtimare; *to advîse*, conſulere; *to clôse*, conjungere; *to braze*, obærare; *to glaze*, vitrum adaptare; *to graze*, gramine paſci; *to grease*, pinguedine oblinere; *to fleeze*, deglubere, per *s* molle efferuntur. Sed & eodem modo etiam aliæ literæ analogam Z.

gam

gam alleviationem ſortiuntur; nam ex Nominibus *Wîſe*, uxor; *lîfe*, vita; *ſtrîfe*, lis; *half*, ſemiſſis; *calf*, vitulus; *ſafe*, ſalvus; *breath*, ſpiritus; *cloth*, pannus; per ſonos duriores prolatis: fiunt verba *to wîve*, uxorem quærere; *to lîve*, vivere; *to ſtrîve*, litigare; *to halve*, biſecare; *to calve*, vitulum parere; *to ſave*, ſalvum reddere; *to breathe*, ſpirare; *to clothe*, veſtire. Itali literam Z (præſertim geminatum,) non rarò fortiùs efferunt, ut Hebræorum צ vel *tz*; atque eodem ſono efferunt non pauci in vocibus Latinis *t* ante *i*, ſequente etiam alia Conſonâ: Nempe *Piazza*, *Venetiæ*, &c. efferuntur *Piatza*, *Venetziæ*, &c.

Eidem literæ *D*, vel (ſi placet) literæ *N*, ſubjungere etiam licet duas alias literas eâdem ſede, nempe in Palato, formatas; *L* & *R*. Has autem literis *D* aut *N*, potiùs quàm literæ *T*, ſubjungo; propter laryngis concuſſionem, & ſpiritûs ad nares emiſſionem, quæ his proferendis fiunt; quarum litera *T*, & quæ ab eâ deſcendunt omnes, ſunt incapaces.

L. Litera *L* formatur, ſi literas *D* vel *N* prolaturus *ſpiritum a latere* (ſive altero, ſive utroque) *in buccam leviter emittat*, & per

buccarum

buccarum anfractus ad aperta labia, adjuncto etiam linguæ tremore. Estque hujus literæ apud omnes, ni fallor, gentes idem sonus, nempe ut Hebræorum ל, Græcorum λ.

Habent autem Cambro-britanni alium etiam sonum huic quidem affinem, sed fortiorem; (quem per *ll* scribunt, ut a literâ *l* distinguant;) spiritu nempe multò fortiùs in buccas extruso: Unde fit sonus spumosior, & quasi ex θλ conflatus. Apud alias gentes sonus ille (quantum scio) non auditur. *ll.*

Litera *R* (quæ canina dici consuevit) formatur etiam in Palato; si nempe extremitas linguæ, literas *D* vel *N* pronunciaturæ, introrsum flexa spiritum exiturum forti quidem & frequenti concussione verberet: Ex quo conflictu horridus ille sonus auditur. Estque hujus literæ sonus apud omnes idem: Nempe ut Hebræorum *Resh*, Græcorum ρ. Cambro-britanni huic literæ frequenter subjungunt *h*; eorúmque *Rh* respondet Græcorum ῥ aspirato. Americanos ferunt, *Novangliæ* conterminos, (aut eorum saltem magnam partem,) literas *L* & *R* pronunciare non posse, sed ipsorum loco *N* substituere; adeóque *Nobstan* dicere pro *Lobstar*. *R.* *Rh.*

Literam

Ch. Literam *K*, vel *C* durum, pronunciaturo, si spiritus *subtiliùs erumpat*, & strictiùs compressus, formatur Græcorum χ, Hebræorum *Cheth*, Arabum *Cha* (rectè pronunciata;) sonus nempe medius inter *G* & *H*. Estque hic sonus Germanis familiaris, ut & Cambro-britannis; utrique per *ch* scribunt. Apud Anglos penitùs desuevit; nostrum enim *ch* alio longè sono effertur, ut post dicetur.

H. Si verò *pinguiùs* exeat spiritus, & minùs compressus (ob laxiorem linguæ positionem & latiorem exitum;) formatur Latinorum *H*, Hebræorum & Arabum *He*, Græcorum spiritus aspiratus. Estque hic sonus plerisque gentibus familiaris. Galli sæpe scribunt *h*, sed rarò pronunciant. Non differt a sono prioris literæ, nisi quòd illic spiritus fortiori conatu & per angustiorem quasi rimulam exeat (ideoque Aspiratio duplex dici soleat;) hîc verò liberiùs & quasi per foramen latius.

Græci, quasi non esset litera (quoniam exiguus quidem sonus est) *Aspirationem* dixerunt & (saltem nunc dierum) in literarum directâ lineâ non scribunt, sed literæ vertici imponunt; verũ olim in ipsâ literarum serie vocalibus præponebant, (at consonæ ϱ, ni fallor, postponebant;) atque

atque hinc eſt quod apud eos H eſt centenarii nota; quod enim nunc ἑκατὸν ſcribitur, olim ſcribebant Hεκατὸν. In aliis linguis nil video cur non pro conſonâ habeatur; Non enim quia ipſius ſonus ab aliquibus (præſertim Gallis) inter pronunciandum aliquando omittatur ideo litera cenſenda non eſt, illud enim & multis literis eſt commune, præſertim Hebræorum (aliorúmque Orientalium) literis quieſcentibus & *Ain*, (ne opus ſit Gallorum hac in re nimiam licentiam attingere;) Neque etiam quòd apud Latinos Poetas ipſius interventio, vocalium eliſionem non impediebat; nam neque *M*, nec (olim) *S*, impedimento erant quominùs ejuſmodi contractio fiat. Fateor tamen Latinos hac in re eouſque Græcorum æmulos fuiſſe, ut meritò dubium videri poſſit num ipſi *h* pro literâ habuiſſe cenſendi ſint necne; præſertim cùm Grammaticos reclamantes videam.

Literam γ (ſeu *G* durum) pronunciaturo, ſi ſpiritus *arctiùs* compreſſus per ſubtiliorem quaſi *rimulam* exeat; formatur ſonus qui per *gh* exprimitur. Hunc ſonum Anglos in vocibus *lîght*, lux; *nîght*, nox; *rîght*, rectum; *daughter*, filia; &c. olim protuliſſe ſentio: at nunc dierum, *Gh.*

rum, quamvis ſcripturam retineant, ſonum tamen ferè penitùs omittunt : Boreales tamen, præſertim Scoti, ferè adhuc retinent, ſeu potiùs ipſius loco ſonum *h* ſubſtituunt. Hiberni in ipſorum *gh* hunc ſonum exactè exhibent, ut in *logh* lacus,&c. Differt a Germanorum *ch* ſicut ipſum *g* a *c*; directione nempe ſpiritus partim ad nares, quam nec *c* nec *ch* omnino patiuntur. Germani tamen eaſdem voces ferè per *ch* ſcribunt, quas Angli per *gh*; eorum enim **nacht**, **recht**, **liecht**,**fechten**,**tochter**, reſpondent noſtris *night*, *right*, *light*,*fight*, *daughter*, aliáq; ſunt ſimilia non pauca. Latini, Græci, Hebræi, & Arabes ſonum hunc non agnoſcunt; niſi fortè Hebræorum *Gimel* raphatum ſic efferri poſſit. Perſæ eo ſono ſuum *Ghaf* pronunciant,quod tribus ſupernè punctis ab Arabum *Kef* diſtinguitur.

Y Si verò *liberiùs* & quaſi *per latius foramen* exeat ſpiritus; formatur Anglorum *y* conſona, Germanorum *J* conſona, Arabum *Ye*; quo ſono etiam Hebræorum *Jod* multi pronunciandum contendunt. Sono nempe vocalis *i* exilis raptiſſimè pronunciatæ admodum affinis eſt. Ideóq; Diphthongi (ut vocantur) *ai*, *ei*, *oi*, vel *ay*, *ey*, *oy*, ferè promiſcuè ſcribuntur per

i &

i & *y*: apud Anglos præsertim & Gallos. Est autem sonus ille qui pro vocali subjunctivâ censetur reverâ Consona; eodē nempe prorsus modo sonabitur litera *y* in *saying*, *paying*,&c. sive ad priorem syllabam (ubi pro vocali habebitur) sive ad posteriorem (ubi habebitur pro Consonâ) referatur; nempe sive sit *say-ing*, *pray-ing*, sive *sa-ying*, *pra-ying*. Parem scilicet affinitatem agnoscimus inter *oo* (seu û pinge) & *w*, quæ est inter *i* exile & *y*. De utrisq; videatur acutissimus *Gatakerus* in tractatu suprà citato.

Sed & alibi etiam *y* pro *i* non rarò ponitur, ubi scilicet *i* vocalis est. (præsertim in dictionum fine:) quo casu non modo antiquiores Anglo-saxones, sed & per multa secula qui ipsis successerunt Angli, literam *y*, quoties pro vocali *i* poneretur, puncto supernè posito semper notabant, hoc modo ẏ.

Affinitatem autem maximam esse hujus literæ cum *g* & *gh*, inde manifestū est, quòd ea quæ nunc per *gh* scribimus *light*, *might*, *thought*,&c. in manuscriptis libris sæpissimè per *y* consonā scripta legimus, eodem nempe charactere quo *yet*, *yonder*, &c. Triplicem nempe habuerunt figuram; unam ƿ pro qua nunc scribitur *th*,

ut ſupra dictum eſt; alteram ẏ quæ loco *i* vocalis ſolebat pingi, & a priori non niſi puncto ſuprà poſito diſtinguebatur; & tertiam ʒ quam pro *y* conſonâ perpetuò ſcribebant, quæ etiam in illis vocibus (ut dictum eſt) reperitur quæ nunc per *gh* ſcribuntur: Hunc autem characterem, prout tunc pingi ſolebat, neſcienter forſan poſteriores librarii, ipſius loco characterem literæ z fœdiſſimo errore ſubſtituerunt; unde monſtra illa vocabulorum *thouzt*, *ſouzt*, &c. pro *thought*, *ſought*, &c. ſeu potiùs pro *thouyt*, *ſouyt*, &c. (prout tunc nempe per *y* conſonam ſcribi ſolebant) in impreſſis Chauceri aliorúmq; veterum poetarum libris conſpiciuntur. Longè meliùs doctiſſimus *Wheelocus* (Linguarum Arabicæ & Saxonicæ apud Cantabrigienſes Profeſſor) ejuſmodi voces per *h* ſcribit, in Venerabilis *Bedæ Hiſtoriâ Eccleſiaſticâ*, aliiſq; ſcriptis, Saxonicè per illum editis: ubi [cnihte, mighte, þurh, &c.] paſſim occurrunt quæ nunc *knight*, *might*, *through*, &c. ſcribuntur. Addo etiam, Ea ipſa vocabula non pauca quæ nunc apud nos per *y* ſcribuntur, a Saxonibus olim (atq; etiamnum ut plurimum a Germanis) per *g* ſcripta reperiuntur; noſtra enim *ſlay*, occîdo; *ſayl*, velum;

lum; *ſay*, inquam; *day* dies; *rayn* pluvia; aliaq; innumera, partim apud Anglo-Saxones, partim à Germanis dicuntur *ſchlagen*, *ſegel*, *ſegen*, *ſag*, *tag*, *regen*, &c. Et contra, multa quæ nunc per *g* ſcribuntur, fuerunt olim per *y* ſcripta; ut *agayn*, iterum; *agaynſt*, contra; *given*, datum, &c. olim *ayen*, *ayenſt*, *yeoven*, &c.

Atq; ita literarum ſonos ſimplices, quos ſuo, omnes enumeravi, eorumq; formaturam tradidi, eóſq; in ſuas familias ſeu claſſes diſtribui. Quos omnes uno aſpectu ſic intueri licet.

Literarum omnium Synopsis.

		Apertura *majori.*	*media.*	*minori.*
Vocales	Gutturales.	â ŏ *aperta.*	e *fœmin.*	ŭ ò *obscurū.*
	Palatinæ.	á *exile*	é *mascul.*	ee ī *exile.*
	Labiales .	ô *rotund.*	oo û *pingue*	ú *exile.*

				Aspi-rata. Subtiliores	*Aspi-rata.* Pinguiores	
Consonæ	Labiales	*Muta*	P	F	F	
		Semi-muta	B	V	W	
		Semi-vocal.	M	*mugitus*		
	Palatin.	*Muta*	T	S	Th	
		Semi-muta.	D	Z	Dh	L. R.
		Semivocalis.	N	*gemitus*		
	Guttur.	*Muta.*	C	Ch	H	
		Semi-muta.	G	Gh	Y	
		Semi-vocal.	n̄	*gemitus*		

SECT.

SECT. IV.

De Sonis Compositis.

Literæ Compositæ.

RElìqui ſoni omnes ſunt planè Compoſiti; quamvis eorum nonnulli pro ſimplicibus vulgò habeantur.

ay, ey, oy. aw, ew, ow.

Diphthongi, quæ vocantur, *ai, ei, oi, au, eu, ou*, vel *ay, ey, oy, aw, ew, ow*, rectè pronunciatæ componuntur ex vocalibus præpoſitivis, & Conſonantibus *y* & *w*, quæ tamen pro Vocalibus Subjunctivis vulgò habentur. Nempe in *ai, au*, vel *ay, aw*, præponitur *á* exile: in *ei* vel *ey*, *e* fœmininum: in *eu* vel *ew*, *é* maſculinum: in *oi, ou*, vel *oy, ow*, præponitur aliquando *ŏ* apertum, (ut in Anglorum *bóy*, puer; *tóy*, nuga; *ſóul*, anima, *bówl*, poculum;) aliquando *ò* obſcurum, (ut in Anglorum *bòil*, coquo; *tòil*, labor; *òil*, oleum; *boul*, globus; *owl*, bubo; &c. quanquam non negem etiam horum nonnulla a quibuſdam per *o* apertum pronunciari.) Has autem diphthongos in variis linguis varias ſortiri a genuino ſono deflectiones non ignoro; de quibus nunc agendũ non eſt: poterunt autem illi omnes inter ſonos a nobis traditos (ab iis quorũ id in-

intereſt in ſingulis linguis) reperiri, adeóq; ad ſuos locos referri.

î Anglorum *î* longum ſeu pingue, eſt planè ſonus compoſitus ex *e* fœminino & *y* conſonâ; eſtque idem omnino ſonus cum Græcorum *ει*.

j *Conſona.* Anglorum *j* conſona, vel *g* molle, vel etiam *dg*; componitur ex conſonis *dy*. Nam eorum *jar*, diſcordia; *joy*, gaudium; *gentle*, generoſus; *lodging*, habitatio, ſeu locus commorandi, &c. ſonant *dyar*, *dyoy*, *dyentl*, *lódying*. &c. Atq; eodem ſono effertur Arabum *Gjim*; quæ litera quamvis ab Hebræorum *Ghimel* diſcendat, non tamen ipſius ſonum retinet.

Gallorum *j* conſona, vel *g* molle, componitur ex conſonis *zy*. Nam eorum *je* ego, *age* ætas; &c. ſunt *zye*, *a-zye*, &c. Hunc ſonum Perſæ per ſuum *zye* ſcribunt; quod tribus ſupernè punctis ab Arabum *ze* dignoſcitur.

At Germanorum *j* conſona, eſt ſonus planè ſimplex; idem nempe cum Anglorum *y*; ut ſupra dictum eſt.

ſh, ch, ſch. Anglorum *ſh*, Gallorum *ch*, Germanorum *ſch*, Hebræorum & Arabum *ſhin*, ſonant *ſy*. Nam Gallorum *chambre* camera, Anglorum *ſháme* & Germanorum *ſcham*, pudor; ſonant *ſyâmbrè*, *ſháme*, *ſyâm*.

Cam-

Cambro-britanni hunc ſonum per *ſi* ſcribunt, cum notâ productionis in vocali ſequente: ideóque apud illos *Siôn* (Johannes) eſt vox monoſyllaba; at *Sion* (Sionis mons) eſt vox diſſyllaba.

Anglorum *ch* vel *tch*, ſonat *ty*. Nam *orchard*, hortus; *riches*, divitiæ, &c. ſonant *ortyard*, *rityes*, &c. Hoc ſono Itali ſuum *c* efferunt ante vocales *e* & *i*. Perſæ huic ſono exprimendo, præter Arabum alphabetum, aſſumunt ſuum *che*, quod tribus infernè punctis ab Arabum *Gjim* diſtinguunt. Si voci Anglicanæ *yew* taxus, ſigillatim præponantur *d*, *t*, *ſ*, *z*, fiunt *dyew*, *tyew*, *ſyew*, *zyew*, hoc eſt Anglorum *Jew* Judæus, *chew* maſtico, *ſhew* oſtendo, & Gallorum *jeu* luſus. Qui ſyllabis *yanyer*, præpoſuerit *ſ*, *z*, formabit Gallorum *changer*, hoc eſt *ſyanzyer*; at ſi præpoſuerit *t*, *d*, formabit Anglorum *changer*, hoc eſt *tyandyer*.

Latinorum (& aliarum ferè gentium) x, & Græcorum ξ, componuntur ex *cſ*, *κσ*. Hanc literam Hebræi, aliíq; orientales, non agnoſcunt, ſed ipſius loco literas ſimplices ſcribunt ex quibus componitur: Quod etiam non raró faciunt Germani; eorum nempe *ochs* bos, *wachs* cera, X

sechs sex, *sechst* sextus,&c. sunt Anglis *ox*, *wax*, *six*, *sixt*. Cambro-britanni hunc sonum, per *cs*, semper scribunt.

K Latinorum *K* olim pro *Ca* ponebatur: scribebant enim promiscuè *calendæ* & *klendæ*. Nunc apud plerasq; gentes eundem planè sonum simplicem obtinet quem Græcorum *κ* (unde defluxit,) aut Latinorum *C*: essétq; litera planè superflua si *C* genuinum suum sonum semper retineret; ideóq; Cambro-britanni (quibus literæ *c* sonus ubiq; constans est) literam *k* non habent; ut nec alii aliqui.

Latinorum *Q* olim pro *Cu*, vel potiùs *Cw*, scriptum fuisse rectè contendit *Gatakerus*: At nunc dierum (ubi subjungitur litera *u*) planè idem sonat ac *C* vel *K*, estque litera superflua. Cambro-britanni hanc literam non agnoscunt; sed pro *qu* semper ponunt *cw* vel *chw*.

Wh. Anglorum *wh* pronunciatur omnino ut *hw*. Idem nempe sonant Anglorum *whit* & Gallorum *huict*, sed sensu longè diverso. Anglo-saxones olim literam *h* priori loco posuerunt; (quî autem factum

ctum ſit ut Angli poſtponant, planè neſcio:) ſic pro eorum [hƿæt, hƿilc,] dicunt Angli *what, which*, at Scoti etiam *quhat, quilk*.

Eſt autem obſervatu non indignum, conſonas *y* & *w* (licèt non attendentibus, & inobſervatas,) plerumq; inter pronunciandum ſubjungi conſonis affinibus ante affines vocales. Nempe *y* ſubjungitur ſæpe Gutturalibus conſonis *c*, *g*, ſequente vocali palatinâ: ſonantur enim *can* poſſum, *get* acquiro, *begin* incipio, &c. acſi ſcriberentur *cyan, gyet, begyin*: vix enim tranſire poteſt lingua ab his gutturalibus conſonis ad vocales palatinas formandas, quin, etiamſi nolit, pronunciabit *y*: At ante alias vocales non item; ut in *câll* voco, *gâll* fel, *go* eo, *gun* bombarda, *gooſe* anſer, *come* venio, &c. *W* ſubjungitur nonnunquam conſonis labialibus *p*, *b*, præſertim aut *o* apertum, ut in *pot* olla, *boy* puer, *boile* coquo, &c. quæ ſonantur acſi ſcripta eſſent *pwot, bwoy, bwoile*, &c. ſed neque ſemper, neque ab omnibus ſic efferuntur.

Latinorum *æ*, *œ*; Anglorum *ea*, *oa*, *ee*, *oo*, & quandoque *ei*, *ie*, *ou*, *au*, item *th*, *ph*; (quibus ſimiles apud ali- æ, œ, ea, oa, ee, oo.

as

as gentes reperiuntur;) quanquam duplicibus characteribus ſcribantur, ſunt tamen (ſaltem prout nunc dierum pronunciari ſolent) ſoni ſimplices: prout ſuis in locis ſupra oſtendimus.

Atq; hactenus ſonos literarum omnes, qui ubiq; ferè gentium occurrunt, tam ſimplices quàm compoſitos, quantum mihi ſufficere videtur, expoſui: & vix quidem ullos audiri credo quin poſſint ad explicatorum aliquos reduci.

Notandum tamen eſt, apud varias gentes nonnihil diverſitatis inter pronunciandum reperiri, quæ non tam ſingularum literarum, quam totius potiùs loquelæ communis eſt affectio. Angli nempe totam pronunciationem quaſi promovent, verſus anteriorem oris partem, & faucibus apertioribus loquuntur; unde & ſoni fiunt diſtinctiores. Germani potiùs retrahunt verſus poſteriorem oris partem & gutturis imum; unde fortiùs & magis ſtrenuè pronunciant. Galli propiùs ad palatum omnia formant, & faucibus minùs dilatatis; unde pronunciatio evadit minùs diſtincta, & quaſi admiſto murmure confuſa. Item; Itali, & præſertim Hiſpani productiori tenore loquun-

loquuntur; Galli magis properantur; Angli tenore medio. Aliáque hujuſmodi etiam apud alias Gentes diſcrimina, cuilibet, prout ſe res offert, obſervanda relinquo.

GRAMMATICA Linguæ Anglicanæ.

CAP. I.

De linguæ Anglicanæ pronunciatione.

SECT. I.

De Literis in genere, & primo de Consonantibus.

Ermonis Anglicani rudimenta traditurus, a *Literis*, earúmq; apud nos pronunciatione, exordium sumendum esse duco. Ideóq; ex generali qui præcessit *De loquelâ* tractatu quædam seligenda sunt, aliáq; quæ ad hanc linguam speciatim spectant adjungenda.

Sunt apud nos literarum characteres hi qui sequuntur.

a. b. c. d. e. f. g. h. i, j. k. l. m. n. o. p. q. r. ſ, s. t. u, v. w. x. y. z.

Consona-

Consonarum pleræq; nihil difficultatis habent quo minùs a quibusvis pronuncientur, cùm eundem habeant apud nos sonum, quem & alibi ferè ubiq; gentium obtinent: præsertim *b*, *d*, *f*, *h*, *k*, *l*, *m*, *n*, *p*, *q*, *r*, *z*. De paucis tamen quædam sunt monenda.

C *C* ante vocales *e*, *i*, *y*, (aut etiam Apostrophum absentis *e* non rarò indicem) ubiq; molliùs sonatur; ut litera *s*, genuino sono prolata: alibi semper duriùs, & suo sono, nempe ut Græcorum *κ*.

Galli *c* molliùs quandoq; per ç scribunt; quem characterem etiam apud nos non incommodè adhiberi posse sentio: eò tamen minor est novi characteris necessitas, quia regula tradita nullam (quam scio) patitur exceptionem; quoties enim *c* durum sonandum occurreret ante vocales *e*, *i*, *y*, perpetuò vel adjungitur vel substituitur *k*; ut, in *skin* pellis, *skil* scientia, *keep* servo, *publike*, *publick*, publicus, &c. (nam *publique* &c. est potiùs scriptio Gallica quàm Anglicana; Galli verò ideo substituunt *qu* quia literam *k* non habent.) Si verò *c* alibi forsan molliùs sonare vellent, (puta in fine syllabæ, vel ante consonam, aut vocales *a*, *o*, *u*,) adjungunt *e* mutum, quo sonus mollior indicetur: ut *chance* casus, *advancement* promotio, *forceable* (*forcible*) violentus, &c.

S *S* acuto & stridulo sono effertur ubi genuinum suum sonum obtinet: At ubi dictionem

dictionem claudit, ferè ſemper; &, ubi media inter duas vocales aut diphthongos occurrit, non rarò, obſcuriùs ſeu molliùs effertur ut *z*.

Hanc ego literam, quoties molliùs efferenda eſt, breviori ſemper charactere ſcribi vellem, ut *his* ſuus, *advise* conſulo; alibi ſemper longiori, ut *hiſſe* ſibilo, *adviſe* conſilium.

Quatuor monoſyllaba (nec enim plura memini) *s* finale durum habent; *yes* ita (affirmandi particula,) *this* hoc, *thus* ſic, *us* nos. Nam qui ſcribunt *needles*, *coynes*, *lightnes*,&c. pro *needleſſe* non neceſſarium, *coyneſſe* delicatia, *lightneſſe* levitas, &c. vel ſaltem pro *neeleſs*, *coyneſs*, *lîghtneſs*, omnino errant; ex diſſyllabis enim faciunt monoſyllaba, ſunt enim *needles* acus, *coynes* monetæ, *lîghtnes* (vel *lîghtneth*) fulgurat, monoſyllaba per *e* mutum. At qui ſcribunt *greenes*, *fînes*, &c. pro *greenneſſe* viriditas, *finneſſe* accuratio, &c. adhuc errorem duplicant.

T ante *i*, ſequente aliâ vocali, ſonatur ut *ſ* ſtridulum: Alibi ſuum ſonum retinet. *T*

Illud potiſſimum in vocibus quæ a Latinis deſcendunt, non tamen in ſolis illis, conſpicitur. Sic *nation* natio, *potion* potio, *meditation* meditatio, *exſpatiate* exſpatior,&c. ſonantur *naſion*, *poſion*, *meditaſion*, *exſpaſiate*,&c. At in *queſtion* quæſtio, *mixtion* mixtio, *combuſtion* combuſtio, *fuſtian* goſſypium,& ſicubi aliàs *t* ſequantur literas *ſ* vel *x*, genuinum ſuum ſonum obtinet.

X *X*, ſonatur ut *cſ*, vel ξ Græcorum.

Quâ de re Gallos præſertim monendos vellem, qui ſolent ſonum *c* ſupprimere. Sed & Hiſpani molliùs quam par eſt eam literam efferunt.

W *W* ſonatur, ut *u* in vocibus Latinis *quando*, *lingua*, *ſuadeo*, aliiſq; poſt *q*, *g*, *ſ*.

Hanc literam nos pro conſonâ ſemper reputamus; ſono tamen non multum differt a Germanorum vocali *û* pingui, raptiſſimè pronunciata. Præcedit, apud nos, non modo quaſvis vocales, (ſi ſaltem *u* excipias) ſed & conſonam *r*; Subjungitur conſonis *ſ* & *th*: ut *want* careo, *went* ibam, *winter* hyems, *wont* ſolebam, *wrath* ira, *wrîte* ſcribo, *wry* curvatus, *ſwim* no, *perſwade* ſuadeo, *thwart* perverſus; (at poſt *g* & *q* potiùs ſubſtituitur *u*, ut *acquaint* aſſueſco, *anguiſh* dolor acris, &c.) Sequitur etiam vocales *a*, *e*, *o*, cum quibus quaſi in diphthongum coaleſcit, eodem prorſus modò quo *u*, ut *ſòw* ſus, *ſów* ſero, *ſaw* vidi, *few* pauci, &c. Præcedit etiam literam *h*, ſed revera poſt illam ſonatur; *when* quando, *what* quid, &c. ſonantur *hwen*, *hwat*, &c.

Y *Y* conſona, apud nos, ſonatur ut Germanorum *j* conſona; ſono nempe quam proximè accedente ad ſonum vocalis *i* raptiſſimè prolatæ.

Arabes *y* per ſuum *ye*, ſicut & *w* per ſuum *waw*, exprimunt. Præcedit ſolas vocales, præſertim *a*, *e*, *o*; eáſq; ſequitur & cum illis quaſi diphthongeſcit, eodem modo & ſono quo *i*: idem nempe

ſonant

sonant *ay*, *ey*, *oy*, ac *ai*, *ei*, *oi* ; sed in fine dictionis frequentiùs per *y* scribuntur, in medio sæpiùs per *i*.

Sed & *y* nonnunquam vices sustinet vocalis *i* ; præsertim in dictionum fine. Nam promiscuè scribimus *mercy* misericordia, *pity* commiseratio, &c. ac *mercie*, *pitie*, &c. In medio dictionis rariùs pro *i* occurrit nisi in vocibus quæ à Græcis descendunt per *υ* scriptis. Quoties autem pro vocali censenda est hæc litera, supernè puncto notari vellem, hoc modo *ẏ*, ut a consonâ *y* distinguatur ; quod olim semper factum fuisse video.

V consona effertur apud nos eodem sono quo apud Gallos, Hispanos, Italos, aliósque ; sono nempe ad literam *f* proximè accedente. *V.*

Differunt enim *F* & *V*, eodem modo quo *P* & *B*. Scribitur nunc dierum ferè semper hoc charactere *v*, ut ab *u* vocali distinguatur. Præcedit apud nos solas vocales, & quidem omnes ; non autem consonam *r* ut apud Gallos, nec *l* ut apud Belgas : sequitur non modo vocales sed & consonas *l*, *v*, in ejusdem syllabæ parte posteriori, (sed sequente *e* muto, aut ipsius vice apostropho, ne vocalis censeatur;) ut *vain* vanus, *vertue* virtus, *vîce* vitium, *vóice* vox, *vulgar* vulgaris, *have* habeo, *leave* linquo, *live* vivo, *love* amo, *carve* sculpo, *calves* vituli, &c.

J consona duriùs apud nos sonatur quam apud plerosque alios ; nempe ut *dy*. *J.*

Productiori charactere nunc dierum pingi solet, hoc modo, *j*; ut distinguatur ab *i* vocali. Syllabam semper inchoat, & solis vocalibus immediatè præponitur: Nam siquando sonus ille in syllabarum fine sonandus occurrit, per *g* molle, aut etiam *dg* exprimitur, sequente tamen *e* muto ut mollior sonus literæ *g* innuatur; ut *age* ætas, *rage* furor, *knowledge* scientia, &c.

G. *G* genuino sono prolatum sonat ut Græcorum *γ*: Sed ante vocales *e*, *i*, *y*, (aut apostrophum absentis *e* indicem) plerumque, nec semper tamen, mollius effertur, eodem nempe sono quo *j* consona.

Quoties autem molliori sono proferendum sit, optarem ego ut puncto supra posito semper notetur hoc modo *ġ*, quo à *g* duro distinguatur: quod exteris linguam nostram addiscentibus quàm maximum esset adjumentum. In vocibus *gĭve* dono, *forgĭve* condono, *get* acquiro, *forget* obliviscor, *beget* gigno, *geld* castro, *begin* incipio, *together* simul, eorúmque derivatis, genuinum sonum retinet. Item in *anger* ira, *hunger* fames, *linger* moras necto, *eager* acris, *vineger* acetum, *swagger* Thrasonicè glorior, *stagger* ebriorum more vacillo, *dagger* sica, & siqua sint alia quæ per *gger* scribuntur. Item in derivatis a *long* longus, *strong* fortis, *big* magnus, *beg* mendico, *sing* cano, *bring* affero, aliísque quorum primitiva in *g* duro terminantur. In quibusdam subjungitur *u* vel *h* (sicut apud Gallos) ut sonus fortior literæ *g* innuatur, ut *guift* donum, *guîde* ductor, *guîle* dolus, *guilt* reatus, *guild* deauro, *leaguer* castra,

tongue

tongue lingua, *guest* hospes, *ghesse* conjecturam facio, *Guilbert*, *Guifford*, (propriis nominibus,) aliisque forsan aliquot; in quibus *u* nihil sonat, ut neque in *buy* emo, *build* ædifico.

SECT. II.

De Vocalibus.

VOcalium Characteres sunt *a*, *e*, *i*, *o*, *u*; & *y* pro *i*. Quæ plerumque cùm syllabam claudunt, producuntur; secùs autem ut plurimum corripiuntur.

A plerumque pronunciatur sono magis exili quam apud alias plerasque gentes: eodem ferè modo quo Gallorum *e* sequente *n* in voce *entendement*, sed paulò acutiùs & clariùs. *A.*

Non autem ut Germanorum *â* pingue; quem sonum nos plerumque exprimere solemus per *au* vel *aw*, si producatur; aut per *ŏ* breve si corripiatur.

Pauca tamen sunt in quibus *a* sono illo pingui efferri solet, nempe cùm in fine dictionis *a* præcedit genuinum *ll*; ut *âll* omnes, *tâll* procerus, *hâll* aula, *câll* voco, *wâll* murus, *bâll* pila, *fâll* cado, &c. cum eorum Derivatis & Compositis, ut *âllthough* quamvis, *âllways* semper, *âllmost* fere, *tâllnesse* proceritas, *câlling* vocatio, *wâll-flower* parietaria, &c. Quo casu suaderem ego ut accentu

centu circumflexo supernè notetur, ut pinguior ille sonus innuatur. At *walk* ambulo, *talk* colloquor,&c. rectiùs per *a* Anglicum efferuntur; quæ tamen negligentiùs loquentibus sonantur *wau'k*, *tau'k*, &c, quo sono Gallos imitamur qui pro *al* non raró substituunt *au*.

E. E profertur sono acuto claróque, ut Gallorum *é* masculinum.

Vix unquam profertur sono obscuro ut Gallorum *e* fœmininum, nisi fortè cum *e* breve præcedit literam *r*, ut in *vertue* virtus, *stranger* extraneus, &c. ubi non tam requiritur sonus ille quàm ægrè evitatur; difficiliùs enim trânsit lingua ab *é* masculino ad *r*.

E mutum. At *E*, quotiescunque in fine dictionis simplex occurrit, omnino mutum est nec quicquam (nunc dierum) sonat: Ut in *make* facio, *have* habeo, &c.

Præterquam in Articulo demonstrativo *the*, quod per *e* simplex scribitur (ut distinguatur a Pronomine *thee* te) & Nominibus aliquot Propriis, aliunde deductis, ut *Phœbe*, *Penelope*, &c. Vix enim aliàs ullibi pronunciatur *e* simplex in dictionum fine. Nam *he* ille, *she* illa, *be* esse, *we* nos, *me* me, & siqua sunt similia, rectiùs scribuntur (prout etiam pronunciantur) per *ee* geminum, *hee*, *shee*, *bee*, *wee*, *mee*. Quoties autem vox aliqua terminanda occurrit ejusmodi sono; vel subjungitur aliud *e* mutum, ut in *Pharisee* Pharisæus; vel subjungitur *a*, ut in *sea* mare, *flea* pulex,

lex, *plea* argumentatio judicialis, *pea* pisum, *yea* ita (affirmativa particula,) nec, quòd sciam, in pluribus; vel denique subjungitur *y*, ut in *Marshalsey*, *Winchelsey*, *Langley*, *Hendley*, & paucis forsan aliis nominibus propriis.

Originem verò hujus *e* muti, nequis miretur unde devenerit, hanc esse judico. Nempe, quòd antiquitùs pronunciatum fuerit, sed obscuro sono, sicut Gallorum *e* fœmininum: Adeóque voces *take* accipio, *one* unus, *wîne* vinum, &c. quæ nunc sunt monosyllabæ, fuerint olim dissyllabæ, *ta-ke*, *o-ne*, *wî-ne*, &c. ideóque etiam vocalis prior syllabam terminaverit, fuerítque propterea longa. Sonus autem ille obscurus, finalis *e*, sensim evanuit, usque adeo ut tandem prorsus negligeretur (quod & de Gallorum *e* fœminino sæpissimè accidit, quod ipsi multoties celeriter loquendo prorsus omittunt quamvis eorum Grammatici nondum id jubeant) retentâ tamen præcedentis vocalis quantitate, reliquísque omnibus literis eodem prorsus modò pronunciatis acsi etiam ipsum *e* pronunciandum esset. Atque hoc eò magis patet, quia ejusmodi *e* mutum antiquitùs videmus perpetuò annecti vocabulis plurimis, ubi jam plerumque omittitur, ut *darke* obscurus, *marke* noto, *selfe* propria persona, *leafe* folium, *waite* exspecto, aliísque innumeris, in quibus nulla patet vel probabilis conjectura cur annecteretur, nisi quod pronunciarentur *dar-ke*, *mar-ke*, *sel-fe*, *lea-fe*, *wai-te*, &c. Nam ad producendam syllabam (qui præcipuus nunc est ipsius *e* usus) omnino inutile est: vel enim syllaba non producitur, vel diphthongo illud satis innuitur. Quid quod & in vocibus *have* habeo, *crave* peto, *dove* columba, &c. consona *v* conspicitur ante *e* finale mutum, quæ tamen nusquam

Ipsius origo.

invenitur syllabam claudere. Item in vocibus *force* vis, *space* spatium, *strange* extraneus, *rage* iracundia, aliísque multis, ante *e* finale mutum reperiuntur *c* & *g*, molliori sono prolatæ; nulla verò vel conjectura suppetit cur naturalem suum sonum exuerent nisi propter sonum sequentis *e*. Præsertim cùm hujusmodi vocum magna copia ad nos a Gallis devenerint, apud quos etiamnum manet non modo eadem scriptura, sed & prolatio *e* finalis fœminini: Quamvis & apud eos parciùs nunc dierum quam olim prolatum videatur; & quidem a celeriter loquentibus sæpissimè supprimitur, (licèt eorum Grammaticæ nondum doceant supprimendum;) eáque prolatio, quæ quotidie parcior evadit, brevi fortasse tam apud illos quam apud nos penitùs evanitura est. Certissimum autem hujus rei indicium est ex antiquis Poetis petendum; apud quos reperitur illud *e* promiscuè vel constituere vel non constituere novam Syllabam, prout ratio carminis postulaverit; (quod & de Gallorum *e* fœminino aliquatenus verum est, quod, etiam non suadente Grammaticâ, poëseos ratione sæpe abjicitur:) Unde colligitur, ipsum sonari quidem, quia quandoque, sed debiliùs, quia non semper, syllabam constituat; Nempe ut fit nunc dierum in *heaven* cœlum, *ever* semper, &c. quæ promiscuè vel pro monosyllabis vel pro dissyllabis apud Poetas occurrunt, ultimo scilicet *e* vel prolato vel quasi per Syncopen extrito prout carminis ratio postulaverit.

Ejus usus. Quanquam verò nunc dierum non sonetur illud *e* mutum, non tamen prorsus otiosum est. Nam, præterquam quod indicio est voces illas pluribus olim syllabis quam nunc pronunciari, his tribus saltem usibus adhuc inservit. 1. Ut

præcedentis vocalis quantitas conſervetur; quæ ſi producta olim fuerit, (vel nunc futura eſſet, ſi pronunciaretur *e* finale,) manet etiamnum productum quamvis illud *e* nunc ſit mutum: Ita vocabula *bat* veſpertilio, *mat* teges, *hat* pileus, *fil* impleo, *mil* mola, *wil* voluntas, &c. corripiuntur; at *bate* contentio, *mate* ſodalis, *hate* odi, *fîle* lima, *mîle* milliare, *wîle* ſtratagema,&c. producuntur; utraque tamen monoſyllaba. 2. Ut literarum *c*, *g*, & *th*, ſonus mollior innuatur, quæ ſecùs fortiùs pronunciandæ forent: ut *húge* grande, *breathe* ſpiro, *ſeethe* coquo, *wreathe* torqueo, *ſince* poſtquam, &c. quæ ſi *e* deeſſet fortius eſſent pronuncianda, ut *hug* amplector, *breath* ſpiritus, *ſee'th* videt, &c. 3. Ut *v* conſona poſt vocalem, diſtinguatur ab *u* vocali, ut in *have* habeo, *crave* precor, *ſave* conſervo, &c. ne putentur ut *hau*, *crau*, *ſau*, pronuncianda: cùm autem nunc dierum *v* conſona ab *u* vocali diſtincto charactere ſcribatur, fieri poteſt ut *e* mutum hoc in caſu poſthac aliquando omittatur.

Quando autem nulla prædictarum rationum urget continuationem ipſius *e*, ab accuratioribus typographis nunc dierum omittitur: niſi quòd poſt *l*, alii conſonæ ſubjunctum, a pleriſque adhuc retineatur, ut in *candle* candela, *handle* tracto, *tittle* punctulum, *fiddle* fidicula, *wrangle* litigo, *poſſible* poſſibilis, *legible* legibilis, &c. in quibus nulli nunc inſervit uſui, adeóque non incommodè omitti poterit: At in *îdle* otioſus, *trîfle* nuga, *tîtle* titulus, *fable* fabula, *table* tabula, *able* potis, *nôble* nobilis, &c. potius retinendum videtur, ut præcedentis vocalis productionem notet; Verùm *chîld* puer, *wîld* ſylveſtris, immanſuetus, *mîld* mitis, & ſimilia, rectiùs ſine finali *e* ſcribuntur; quamvis enim producatur vocalis *î*, non poteſt *Quando redundat.*

poteſt tamen illud ex appoſito *e* finali ſatis inſinuari; ſi enim illud *e* non modò apponeretur, ſed & pronunciaretur, non tamen *i* ſed *l* clauderet priorem ſyllabam, acſi ſcriberentur *chîl-de*, *wîl-de*, *mîl-de*, quare & *i* nihilominùs pro vocali brevi reputanda videretur, utpote quæ ſyllabam non terminet; non autem *chî-lde*, *mî-lde*, *wî-lde*, cum *ld* nunquam inchoent ſyllabam: Atque idem dicendum eſt de *mînd* mens, *fînd* invenio, *bînd* ligo, &c. Verùm in voce *Chrîſt* (quæ apud nos producto ſono proferri ſolet) productio vocalis ex appoſito *e* ſatis innui poterit, acſi ſcripta ſupponatur *Chrî-ſte*; nam & ejuſmodi diviſionem patitur analogia linguæ Anglicanæ, & in Χρι-ςὸς, unde deſcendit, ejuſmodi agnoſcitur ſyllabarum diviſio; ſed hîc mos aliter obtinuit, ut *Chrîſt* ſcribatur, & quidem ipſius derivata, *Chriſtian*, &c. pronunciantur per *e* exile ſeu breve.

Quando manet in medio.

Vocabula per *e* mutum terminata, quamvis deinceps (ſive in derivatis, ſive in compoſitis) incrementum finale adſciſcant, retinent tamen, ſi opus eſt, ſuum *e* mutum, quod eodem nunc munere quo priùs fungitur.

Vix autem uſpiam in medio dictionis reperitur *e* mutum quod non originaliter fuerat finale. Sic *mîles* milliaria, *wîles* ſtratagemata, *graves* ſepulchra, *lîves* vitæ, *defîles* polluit, *beleeves* credit, *rarely* rarè, *fînely* accuratè, *chargeable* ſumptuoſus, *changeable* mutabilis, *unchangeableneſſe* immutabilitas, *likeneſſe* ſimilitudo, *enducement* argumentum, *enforcement* coactio, *commencement* principium,

principium, comitia, *advancement* promotio, *improvement* melioratio, *candle-ſtick* candelabrum, aliáque innumera, retinent *e* mutum; quia in *mîle*, *wîle*, *grave*, *lîfe*, *defîle*, *beleeve*, *rare*, *fîne*, *charge*, *change*, *unchangeable*, *lîke*, *enduce*, *enforce*, *commence*, *advance*, *improve*, *candle*, &c. ejuſmodi *e* mutum eiſdem rationibus adſcriptum fuerat quæ adhuc manent; ideo tamen in illis non ſonatur, quia nec in his; utrobique tamen non dubito fuiſſe aliquando pronunciatum non minùs quàm in voce *Commandement* mandatum, ubi adhuc pronunciari ſolet.

Siquando tamen voces per *e* mutum terminatæ ejuſmodi augmentum finale aſſumant, ut accidentalis literarum illigabilium neceſſitas poſtulaverit interventum vocalis, illud *e* quod priùs mutum erat nunc ſonabitur, vel (ſiquis ita loqui malit) *e* ſonans ipſius loco interſeretur. Atque hoc præſertim accidit in formando Nominum numero plurali, Adjectivis poſſeſſivis, & in tertiis perſonis Verborum; Ut in *Churches* Eccleſiæ, *houſes* domicilia, *prîses* pretia, *boxes* pyxides, *vîces* vitia, *rages* furit, *chooſes* eligit, &c. Ubi non tam analogia flexionis, quàm concurſus literarum illigabilium, ſonum illum poſtulat: (Non poteſt enim ſonus finalis *s*, immediatè ſequi conſonas *ſ*, *z*, *x*, *ſh*, vel etiam *c*, *g*, *ch*, molliùs prolatas:) Nam, ubi hæc neceſſitas non poſtulat, *e* vel non apparet, vel ſaltem non ſonatur, ut in *hands* manus, *lands* terræ, *mîles* milliaria, *tends* tendit, *makes* facit, &c. At in *tendeth*, *maketh*, &c. ſonatur *e*, non quod erat mutum, ſed quod eſt terminationis *eth*.

Quando terminatio, poſt *e* mutũ aſſumpta, a Vocali incipit, illud *e* plerumque prorſus evaneſcit, & conſona præcedens in eandem ſyllabam cum ſequente terminatione coaleſcit. Ideóq; meliùs ſcribuntur *ha-ving* habens, *gi-ving* dans, *lo-veth* amat, *dan-ceth* *Quando eliditur.*

dan-ceth ſaltat, &c. quàm *have-ing*, *give-ing*, *love-eth*, *dance-eth*, &c. Pertinent enim conſonæ finales non propriè ad ſyllabam præcedentem, quamvis propter defectum propriæ vocalis ad illam neceſſariò relegatæ fuerant,(ut cùm Græcè μὲτ vel μετ', per Apocopen,vel Apoſtrophum, pro μετὰ ſcribitur;) ideóq;, adveniente vocali novâ, cum illâ potiùs coaleſcit: Quod etiam apud Hebræos (quos hac in re imitamur) perpetuò fit: ut in voce טוב *tobh* bonus, conſona ב propter defectum propriæ vocalis vocali præcedenti ſubjungitur, ſed coactè quidem quum ו *holem* ſit vocalis longa, quæ (etiam apud illos) deberet potiùs ſyllabam claudere; ideóq; in טובה *to-bha* bona, טובים *to-bhim* boni, ubi advenit nova vocalis, conſona ב in unam cum illâ coaleſcit ſyllabam, priorem vocalem deſerens cui non ſine quâdam quaſi violentiâ fuerat annexa; quod ſi conſona brevis fuiſſet quæ ſuâpte naturâ conſonam ad ſe trahit, vocalis de novo adveniens poſtularet vel præcedentis vocalis productionem (ut illa ſyllabam claudat,) vel *Daghes* finali conſonæ inſcribendum, ut, duplicatâ conſonâ, non deſit vel quæ priorem claudat, vel quæ novam inchoet ſyllabam; prout ex illius linguæ analogiâ ſatis liquet.

Ubi autem (apud nos) vocalis ultimæ ſyllabæ brevis eſt, poteſt ea ſuâpte naturâ conſonam unam vel plures poſt ſe admittere, eáſq; in ſuâ ſyllabâ retinere quantumvis alia accedat vocalis. Sic *long* longus, incremento accedente fit *long-er*, vel *lon-ger*, longior; nam analogia linguæ utrumvis patitur; at potior videtur hæc ſyllabarum diviſio *'ong-er*, partim quia ſonus literæ *n* ita ab uſitato ipſius ſono paulum deflectit ut ſolet ante literas (rectè pronunciatas) *c*, *g*, *k*, *x*, in eâdem

ſyllabâ

syllabâ, partim quia *g* sonum fortiorem nactum est, ideóq; *e* mutum post se non habuisse credendum est, si enim radix fuisse putetur *longe*, per *g* molle potiùs prolata foret, ut in voce *strange* extraneus. Sic a *drinke* vel *drink* poto, fit *drin-ker* potator, tanquam a *drin-ke*, vel *drink-er*, ut ab origine *drink*; sed posterius videtur potiùs eligendum, quia *n* ita profertur ut quando *k* sequitur in eadem syllabâ. Sic *barking* latrans, vel a *bar-ke* vel a *bark* duci potest, ut sit vel *bar-king*, vel *bark-ing*. At *dan-ger* periculum, *stran-ger* extraneus, dicendum est; non *dang-er*, *strang-er*, propter molliorem sonum literæ *g*. In *changeable* mutabilis, dici potest vel *change-able* (quæ videri possit scriptio potior, propter retentum *e* mutum,) vel etiam *chan-geable*, ut maneat *e* solummodo ut index mollioris soni, sed quoad alia quasi syncopata habeatur; quod fieri videtur in voce *George*, si nempe pro monosyllabâ habeatur; quódq; fit perpetuò apud Italos in vocibus a *Gi* inchoatis, sequente *a*, *o*, vel *u*, in eâdem syllabâ. Atq; hactenus de *e* muto diximus.

I vocalis, quoties brevis est sonatur plerumq; (ut apud Gallos aliósq;) exili sono. *I*

Ut in *bĭt* morsus, *wĭll* volo, *stĭll* semper, *wĭn* lucro, *pĭn* acicula, *sĭn* peccatum, *fĭll* impleo.

At quoties longa est, plerumque effertur ut Græcorum ει.

Ut *bîte* mordeo, *wîle* stratagema, *stîle* stilus, *wîne* vinum, *pîne* tabe consumor,&c. eodem ferè modo

modo quo Gallorum *ai* in vocibus *main* manus, *pain* panis &c. Nempe ſonum habet compoſitum ex Gallorum *è* fœminino, & *i* vel *y*. Hunc autem ſonum ſuaderem ego ſic ſemper pingi *î*, ſuprapoſito Latinorum accentu circumflexo, ut a ſono exiliori diſtinguatur.

Si quando ſonus *i* exilis occurrat producenda, ſcribitur illud plerumq; non per *i*, ſed per *ee* vel *ie*; ut in *ſteel* chalybs, *ſeen* viſum, *feel* tactu ſentio, *field* ager, *ſhield* ſcutum, &c.

O *O* breve eodem modo pronunciatur quo Germanorum *a* vel *o* apertum ſeu pingue, niſi quod corripiatur.

Eundem ſonum productum exprimunt Angli per *au* vel *aw*, rariùs per *â*: Idem enim eſt ſonus primæ vocalis in *mollify* emollio, *maul* malleus; *fond* indulgens, *fawn* hinnulus; *folly* ſtultitia, *fâll* caſus, &c. niſi quod hic productus, illic correptus ſit.

Non raró tamen (ſed malè) pro *ŏ* brevi, ſonatur *u* obſcurum, ore nempe minùs aperto, (in quo ſolo ad illo differt,) ut cùm *condition* conditio, *London* Londinum, *compaſſe* circuitus, &c. negligentiùs efferuntur acſi ſcripta eſſent *cundition*, *Lundun*, *cumpaſſe*, &c. & ſic ferè proferri ſolent *come* venio, *done* factum, *ſome* aliquis, *ſonne* filius, & pauca forſan alia. Sonus hic, ſi quando opus ſit, notari poterit vel aliquantulum mutato charactere literæ *o*, vel, propter characterum defectum, accentu gravi ſupra poſito, *ò*.

O longum effertur ore rotundo; ut Græcorum *ω* & Gallorum *au*.

Ut

Ut in vocibus *sôle* solus, solea, *chôse* elegit, *môre* magis, plus, &c. Distinctionis gratiâ, accentu circumflexo supernè notari potest.

V vocalis, quando corripitur effertur sono obscuro. *v*

Ut in *but* sed, *cut* seco, *bur* lappa, *burst* ruptus, *cùrst* maledictus, &c. Sonum hunc Galli efferunt in ultimâ syllabâ vocis *serviteur*. Differt a Gallorum *e* fœminino, non aliter quàm quòd ore minùs aperto efferatur. Discrimen hoc animadvertent Angli dum pronunciant voces Latinas *iter*, *itur*.

V longum effertur ut Gallorum *ú* exile.

Ut in *lúte* barbitum, *múte* mutus, *múse* musa, meditor, *cúre* cura, &c. Sono nempe quasi composito ex *ï* & *w*. Hunc sonum a superiori distinguere licet, vel punctulo, vel accentu supra posito; sic *u*, *ú*.

SECT. III.

De Diphthongis.

Ai vel *ay*, sonum exprimit compositũ ex á Anglico (hoc est, exili) correpto, & *y*. ai, ay.

Ut in voce *day* dies, *praise*, laus, &c.

Au vel *aw*, rectè pronunciatũ, sonũ exhiberet au, aw.

beret compoſitum ex Anglorum *á* brevi, & *w*. Sed a pleriſq; nunc dierum effertur ſimpliciter ut Germanorum *â* pingue: ſono nempe literæ *â* dilatato, & ſono literæ *w* prorſus ſuppreſſo.

Eodem nempe ſono efferuntur *âll* omnes, *aul*, *awl*, ſubula; *câll* voco, *caul*, *cawl*, omentum, vel etiam tiara muliebris;&c.

ea. *Ea* effertur nunc dierum ut *é* longum: ſono ipſius *a* penitùs ſuppreſſo, & ſono literæ *e* producto.

Nempe illud ſolum præſtat *a*, ut ſyllaba reputetur longa. Ita *met* obviam factus, *meat* victus; *ſet* ſiſto, ſedere facio, *ſeat* ſella,&c. non ſono differunt niſi quod vocalis illic correpta, hîc producta intelligatur.

ee, ie. *Ee*, vel *ie*, effertur ut Gallorum *i* (hoc eſt, *i* exile) productum.

Eundem nempe ſonum quem ſcribunt Galli *fin*, *vin*, ſcriberent Angli *feen veen*, vel fortè *fien*, *vien*. Hoc modo ſcribunt *fiend* cacodæmon, *ſeen* viſum, &c.

ei, ey. *Ei* vel *ey* ſonatur per *é* clarum ſeu maſculinum, & *y*: vel etiam ſimpliciter per *é* clarum, ſuppreſſo ſono *y*.

Ut in *receive* recipio, *ſeize* apprehendo, *deceît* dolus

dolus, &c. Nonnulli tamen pleniùs efferunt, acsi per *ai* ſcripta eſſent.

Eu, *ew*, *eau*, ſonantur per *é* clarum & *w*. Eu, ew, eau.

Ut in *neuter* neutralis, *few* pauci, *beauty* pulchritudo. Quidam tamen paulò acutiùs efferunt acſi ſcriberentur *niewter*, *fiew*, *bieuty*, vel *niwter*, *fiw*, *biwty*; præſertim in vocibus *new* novus, *knew* ſciebam, *ſnew* ningebat. At prior pronunciatio rectior eſt.

Oo ſonatur ut Germanorum û pingue, ſeu Gallorum *ou*. oo.

Ut in vocibus *good* bonus, *ſtood* ſtabam, *root* radix, *foot* pes, *looſe* laxus, *loose* laxo, amitto. &c.

Oi, *oy*, efferuntur per *ó* apertum ſeu clarum, ſed correptum, & *y*. oi, oy.

Ut in *noise* ſtrepitus, *boys* pueri, *toys* nugæ, *toyl* labor, *oil* oleum. Nonnulli tamen in quibuſdam ſaltem vocabulis potiùs per *ò* vel *ŭ* obſcurum efferunt, ut *tòil*, *òil*, vel *tŭyl*, *ŭyl*.

Ou & *ow*, duplicem ſonum obtinent; alterum clariorem, alterum obſcuriorē. In quibuſdam vocabulis effertur ſono clariori per *ŏ* apertum, & *w*. ou, ow.

Ut in *ſoul* anima, *ſóuld* vendebam, *ſnów* nix, *knów* ſcio, *ſów* ſero, ſuo, *ów* debeo, *bówl* poculum, &c.

&c. quo etiam ſono & *ô* ſimplex nonnunquam effertur, nempe ante *ld*, ut in *gôld* aurum, *ſcôld* rixor, *hôld* teneo, *côld* frigidus, *ôld* ſenex, antiquus, &c. & ante *ll* in *pôll* caput, *tôll* vectigal, &c. Sed & hæc omnia ab aliis efferuntur ſimpliciter per *ô* rotundum, acſi ſcripta eſſent *ſôle*, *ſôld*, *ſnô*, &c.

In aliis vocabulis Obſcuriori ſono efferuntur; ſono nempe compoſito ex *ò* vel *ù* obſcuris, & *w*.

Ut in *hòuſe* domus, *mòuſe* mus, *lòwſe* pediculus, *bòul* globulus, *òur* noſter, *òut* ex, *òwl* bubo, *tòwn* oppidum, *fòul* immundus, *fòwl* volucris, *bòw* flecto, *bòugh* ramus, *ſow* ſus, &c. At *would* vellem, *ſhould* deberem, *could* poſſem, *courſe* curſus, *court* aula, curia, & pauca forſan alia, quamvis (ut proximè præcedentia) per *òu* pronunciari debeant, vulgo tamen negligentiùs efferri ſolent per *oo*.

Optandum eſſet ut Typographi ſonum illum clariorem ab hoc obſcuriori diſtinguerent; quod fieri poteſt, ſi non diſtinctis characteribus, ſaltem ſi vel illum ſemper accentu acuto, (vel ſi libet circumflexo,) notarent; vel hunc accentu gravi: Aut etiam ſi illum per *ow* hunc per *ou* ſemper ſcriberent.

SECT. IV.

De Consonis aliquot conjunctis.

Gh in vocum principio ut nudum *g* durum pronunciatur. *Gh.*

Ut in *Ghôst* spiritus, *Ghesse* conjecturam facio.

Aliàs verò nunc dierum ferè prorsus omittitur; syllabam tamen producendam innuit: A quibusdam tamen (præsertim septentrionalibus) per molliorem saltem aspirationem *h* effertur.

Ut in *mîght* potestas, *lîght* lux, *nîght* nox, *rîght* rectus, *sîght* visus, *sîgh* singultus, *weigh* pondero, *weight* pondus, *thóugh* quamvis, *thóught* cogitatio, *wrought* operatus est, *taught* docuit, &c. In paucis vocabulis effertur plerumq; per *ff*, nempe *cough* tussis, *tough* tenax, *rough* asper, *laugh* rideo, proferuntur *cŏff*, *tuff*, *ruff*, *laff*. *Inough* (singulare) sat multum, sonatur *inuff*; at *inough* (plurale) sat multa, sonatur *enow*.

Ch effertur ut Italorum *c* ante *e* & *i*; sono nempe composito ex *ty*. *Ch.*

Excipe vocabula à Græcis & Hebræis deducta (præsertim nomina propria, & ubi sequitur consonans;) hæc enim duriùs, ut per *c* vel *k* efferuntur.

Sh effertur ut Gallorum *ch*, vel *sy*. *Sh.*

Ph effertur ut *f*: usurpatur vix alibi quàm in vocibus a Græcis per φ scriptis. *Ph.*

Th duplicem admittit sonum; alterum molliorem, affinem literæ *D*; alterum Fortiorem, affinem literæ *T*. *Th.*

Molliorem habet in Pronominibus, Relativis, & Conjunctionibus, omnibus.

Ut *thou* tu, *thee* te, *thy*, *thine* tuus, *the*, *this*, *that*, hic, ille, *these*, *those*, hi, illi, *they* illi, *them* illos, *their* illorum, *there* illic, *thence* inde, *thither* eò, *whither* quo, *ether* ſive, *whether* utrum, *nether* neque, *though*, *although*, quamvis.

In paucis item nominibus & verbis, preſertim in *ther* finitis.

Ut *Father* pater, *mother* mater, *brother* frater, *leather* corium, *weather* tempeſtas, *feather* pluma; *Smooth* lævis, *neather* inferior; *Seethe* coquo, *wreathe* torqueo, *bequeath* (teſtamento) lego.

Alibi ferè ſemper Fortiorem ſonum obtinet.

Ut in Præpoſitionibus *with* cum, *without* ſine, *within* intra, *through* per: in verbis *think* cogito, *thrîve* creſco, diteſco, *thrów* projicio, *thruſt* trudo, &c. *loveth* amat, *teacheth* docet, *hath* habet, *doth* agit, &c. in Subſtantivis *thóught* cogitatio, *thîgh* femur, *thing* res, *throng* turba, *death* mors, *wrath* iracundia, *length* longitudo, *ſtrength* fortitudo, &c. & Adjectivis *thick* craſſus, denſus, *thin* rarus, dilutus, tenuis, &c.

Atq; hactenus, quæ ad puram & genuinam linguæ Anglicanæ pronunciationem ſpectare videntur, ſatis prolixè tradidi. Singulas verò variorum locorum dialectos, aut affectatas muliercularum ineptias, alióſve barbariſmos, operæ pretium non eſt ut tradam; ut neq; negligentiores quorumdam ſonorum prolationes ſive quæ paſſim apud vulgus, ſive quæ etiam apud Aulicos, aut affectatè delicatulos obtinuerunt; hæc enim ego omnia

dediſcenda

dediscenda potiùs quam imitanda duco. Quamvis enim non existimem linguam nostram a Gallicanæ linguæ sive elegantiâ sive morbo penitùs immunem esse, quin ut inter celeriter loquendum litera nonnunquam una aut altera vel omittatur vel negligentiùs proferatur: illud tamen (ubi mos obtinuit) patimur magis quã jubemus; & pro tolerando potiùs errore, quàm laudandâ praxi ducimus; adeóq; siquis accuratiùs loqui velit, id ei laudi potiùs quam vituperio cedet.

Si cui autem nimis hâc in re prolixus videar; sciat ille me non hoc velle, ut quilibet extraneus, dum linguam nostram addiscere satagit, singulos minoris notæ apices exactè calleat, aut se discendo fatiget: sufficiet enim ad laudabilem hac in re progressum, ut selectiores quasdam magísq; generales regulas, eásq; non adeo multas, observet: Cætera vel exercitatio docebit, vel sine magno incommodo ignorari poterunt. Atq; idem etiam de sequentibus judicium ferendum est, quoties ad minutiora descendo.

CAP. II.

De Anglicanæ Linguæ structurâ; & primum De nomine Substantivo.

HActenus de Pronunciatione egimus: sequitur ut de totâ Anglicani Sermonis structurâ agatur. Hæc autem lingua quanquam a quibusdam extraneis difficilior habita fuerit, (ideo forsan quia vel nullis, vel non benè ordinatis præceptis in discendo usi fuerint;) est tamen *Anglicanæ linguæ facilitas.*

reverâ omnium quas ſcio linguarum facillima, & pauciſſimis regulis tota ipſius fabrica tradi poterit.

Has autem dum traditurus ſum, nollem exſpectetis ut ſingula artis vocabula, quæ Grammaticæ Anglicanæ cum aliarum linguarum Grammaticis ſunt communia, ſigillatim explicarem ; ut Quid ſit *Nomen*, *Pronomen*, *Verbum* , *Participium*, &c. Quid *Subſtantivum*, *Adjectivum*, *Simplex* , *Compoſitum*, *Primitivum*, *Derivativum*, *Activum*, *Paſſivū*, *Tranſitivum*, *Intranſitivum*, &c. Quid *Genus*, *Caſus*, *Numerus*, *Perſona*, *Modus*, *Tempus*, &c. aliáq; ſimilia. Eſſet enim planè ſupervacaneus labor ; cùm nemo ſit, Latinæ linguæ non prorſus ignarus, qui iſthæc ignorare poſſit.

Neq; tamen exſpectetis vellem, ut in hac linguâ noſtrâ omnia Latinorum linguæ penitùs reſpondeant. Eſt enim tum in hâc tum in modernis ferè omnibus, à Græcæ Latinæq; linguæ ſyntaxi immanis diſcrepantia; (inde præſertim orta, quod Caſuum diverſitates non agnoſcamus.) Quam rem dum pauci animadvertunt, in noſtrâ pariter & aliis modernis linguis tradendis, plus intricati laboris ſuſcipiunt quam opus eſſet.

Genera, Caſus, & Numeri.

Nomina Subſtantiva, apud nos, nullum vel *Generum* vel *Caſuum* diſcrimen ſortiuntur. Adeóq; multùm tædii, quod in linguis aliis, præſertim Græcâ & Latinâ, his de rebus reperitur, prorſus abſcinditur. *Numerorum* tamen diſcrimen agnoſcimus in Subſtantivis, atq; etiam in Verbis.

Sexuum

Sexuum diſcrimen ſi quando velimus exprimere; non fit illud variis nominum Generibus; Maſculino puta, Fœminino, & Neutro; quæ ne quidem apud Latinos ſexus diſtinguunt; ſunt enim *Scortum*, *mancipium*, *amaſium*,&c. Neutrius Generis, at Sexum vel Maſculum vel fœmineum referunt; & contrà, *Gladius*, *vagina*, *arcus* ,*ſagitta*, aliáq; innumera, quanquam neutrius Sexûs ſint, ſunt tamen Generis vel maſculini vel fœminini. Sed nos ſexus eodem planè modo quo Ætates (aliáq, accidentia) diſtinguimus; diſtinctis vocabulis, vel adjunctis Adjectivis, (ſicut & Latini non raro faciunt;) ut vir *a man* , mulier *a woman*, juvenis *a youth*, virgo *a mayd*, puer *a boy*, puella *a girle*: Equus *a horſe*, equa *a mare*, equus caſtratus *a gelding*,pullus *a côlt*:Lepus mas *a male hare*, lepus fœmina *a female hare:* Dama *a deer*,dama mas *a buck* , dama fœmina *a doe*; Cervus *a ſtag*, *a hart*, cerva *a hînd*; damula, hinnulus, *a fawn*: Anſer mas *a gander*, anſer fœmina *a gooſe*, anſerculus *a goſlin*: Caper *a hee-goat*, capra *a ſhee-goat*, capellus *a kid*.

Subſtantiva ſingularia fiunt Pluralia addendo *s*: cui etiam aliquando præfigitur *e*, quoties nempe neceſſitas pronunciandi illud poſtulat. *Numerus Pluralis.*

Neceſſitas autem pronunciandi hoc poſtulat quoties immediatè præcedunt *ſ*, *z*,*x*,*sh*; vel etiam *c*,*g*,*ch*, ſono molliori prolata. Ut *a hand* manus, *a tree* arbor, *a houſe* domus, *a fox* vulpes , *a fiſh* piſcis, *a maze* labyrinthus, *a prince* princeps, *an age* ætas, *a tench* tinca; pluraliter *hands*,*trees*, *houses*, *foxes* ,*fiſhes*, *mazes*,*princes*, *ages*,*tenches*. Eſtq; hæc ſola (nunc dierum) pluralis numeri regularis formatio.

At

At olim etiam per *en* vel *yn* formabant pluralia; quorum pauca admodum adhuc retinemus. Ut *an ox* bos, *a chick* pullus (avium,) pluraliter *oxen*,*chicken*; (nam qui dicũt in singulari *chicken*, & in plurali *chickens*,omnino errant.) Item *a fere* filix, pluraliter *fern*; (verùm nunc plerumq; *fern* utroq; numero dicitur, sed & in plurali *ferns*; nam *fere* & *feres* propè obsoleta sunt.) Dicunt etiam nonnulli (sed rariùs) *housen*, *eyn*, *shoon*, &c. pro *houses*, *eyes*, *shooes*, &c . Dicunt nonnulli *a pease* pisum, pluraliter, *peasen*; at meliùs,singulariter *a pea*,pluraliter *peas*.

Sunt etiam & alia quædam hujus formationis vestigia,sed quæ alio etiam nomine ut plurimum sunt irregularia; ut *a man* (olim *manne*) homo, vir, *a woman* mulier , pluraliter *men*, *women*, (*wemen*, *weomen*,) per syncopen pro *manen*, *womanen*; (Saxonicè olim dicebant *a man* homo, *a weapon-man* vir, *a wyfman* mulier.) Sic *a brother* frater, *a child* puer, pluraliter *brethren* , *children*. Item *a cow* vacca, pluraliter *keen* vel *kîne* (quasi *cowin*.) Sic & *swîne* sues (quasi *sowin*) a singulari *sòw*; (at nunc *sow* tantum de sue fœminâ dicitur; *swîne* verò in utroq; numero, de utroq; sexu.)Sed & harum nonnulla retinent etiam formationem analogiam ; ut *brothers* , *cows*, *sows*.

Sunt & alia pauca irregularia; *a mouse* mus, *a lowse* pediculus, *a foot* pes, *a goose* anser, *a tooth* dens; pluraliter *mîce*, *lîce*, (vel *meece*, *leece*,) *feet*, *geese*, *teeth*: & vix plura. *Sheep* ovis, *hose* caliga, promiscuè dicuntur in utroq; numero; sicut etiam *swîne*, *chîcken*, *fearn*, *peas*, ut supra dictum est.

Finita in *f* plerumq; alleviantur in plurali numero, substituendo *v*. ut *wîfe* uxor , *lîfe* vita, *knife*

knîfe culter, *ſheaf* faſciculus, *ſhelf* abacus vel ſcamnum cui aliquid imponitur, *wolf* lupus, *ſelf* propria perſona, *half* ſemiſſis, *calf* vitulus, &c. pluraliter *wîves*, *lîves*, *knîves*, *ſheaves*, *ſhelves*, *wolves*, *ſelves*, *halves*, *calves*, &c. Eadémq; alleviatio eſt etiam in *ſ* & *th*, quamvis retento charactere, in *houſe* domus, *clŏth* pannus, *path* ſemita, &c. pluraliter *houses*, *clôthes*, *pathes*, &c.

CAP. III.

De Articulis.

SUbſtantivis non rarò præfigimus duos (quos vocant) Articulos; *A* & *The*. *Articuli.*

Sunt autem reverâ nomina Adjectiva, & eodem planè modo uſurpantur quo reliqua adjectiva. His reſpondent Gallorum articuli *un* & *le*; Germanorum *ein* & *der*.

A (ſeu, ante vocales, *an.*) eſt articulus Numeralis; atq; idem omnino ſignificat ac *one* unus, ſed minùs emphaticè. *A.*

Notat vocis generalis particulari cuidam (ſive ſpeciei, ſive individuo, ſaltem vago) applicationem: (ut *Patience is a vertue* patientia eſt virtus, vel quædam virtus:) Ideóq; ſoli numero ſingulari præfigitur (neceſſitate materiæ, non formæ) ut & vox *unus*. Si verò pluribus particularibus (ſive ſpeciebus ſive individuis) vox generalior applicetur, illud numero Plurali innuitur; (éſtq; hic revera ſolus numeri Pluralis uſus:) ſic *men* homines, de individuis dici manifeſtum eſt; & *vertues* virtutes, de virtutis vel ſpeciebus vel individuis.

The

The eſt articulus Demonſtrativus, idemq; ſignificat ac *that* illud, ſed minùs emphaticè.

Notat Particularium unius pluriúmve (quibus actu applicatur vox Generalis) Determinationem. Sic [Terram] dicimus *earth* ubi ipſam ſpeciem, ſeu elementum, terræ deſignamus; at *the earth* ſi globum terrenum (quod Individuum quoddam determinatum eſt) intelligamus. Attribuitur tam numero ſingulari quam plurali; quia tam de uno quam de pluribus individuis poſſumus determinatè loqui.

Neuter horum articulorum præfigitur vel voci generali generaliter ſignificanti, (utpote cujus ſignificatio particularibus actu non applicatur;) vel nomini proprio, (quod ex ſe ſatis innuit & individuum & quidem determinatum;) vel etiam ubi aliud aliquod adjectivum adeſt quod hos articulos virtualiter contineat, (redundarent enim,) ut vir unus *one man*, vir aliquis *ſome man*, vir quilibet *any man*; Mundus *the world*, hic mundus *this world*: Ubi *one*, *ſome*, *any*, virtualiter includunt *a*; & *this* etiam virtualiter includit *the*.

Peculiares ſunt phraſes *many a man*, *never a man*; differunt enim ab his *many men*, *no men*, ſicut *every man* ab *all men*: priores enim ſignificant *multos homines*, *nullos homines*, *omnes homines*, ſigillatim ſive diſtributivè acceptos, poſteriores ſaltem conjunctim ſeu collectivè acceptos. Nec hiſce prorſus abſimiles ſunt, ubi (poſt adverbia comparationis *as*, *ſo*, tam, *too* nimis, at vix alia,) articulus *a* Subſtantivo & ſuo Adjectivo præcedenti interponitur (qui ſolet aliàs utriq; præponi;) ut, *Too ſmall a reward, for ſo great a labour, and as great a benefit*, Nimis exigua merces pro tanto (tam magno) labore, tantóq; etiam beneficio.

CAP.

CAP. IV.

De Præpositionibus.

DIversitatem Casuum (quos habent præsertim Græci & Latini) Anglicana Lingua (ut dictum est) neutiquam agnoscit: Sed Præpositionum auxilio rem omnem illam præstant quam Græci & Latini partim Præpositionibus partim Casuum diversitate perficiunt. *Præpositionum usus.*

Ideóque Præpositionum doctrinam, dum de nominibus Substantivis ago, (solis enim Substantivis, aut Substantivè positis, præfiguntur, suntque horum quasi communis affectio,) præter aliorum methodum placuit interserere. Paucarum enim harum vocularum significatu cognito, tota ferè nominum syntaxis simul intelligitur.

Præpositio enim, Substantivo quod regitur præfixa, ostendit quem habeat illud respectum ad vocem illam (sive verbum sit, sive nomen, aliáve orationis pars) a quâ regitur. Præpositiones enim ut plurimum Argumentis (ut loquuntur) Logicis, sive Locis Topicis, innuendis inserviunt.

Vox Substantiva *verbo præfixa* ut Latinorum casus Nominativus, (quam igitur *Vocem Nominativam*, distinctionis ergô, vocabimus;) Aut etiam *Absolutè posita* (ut loquuntur *Vox Nominativa, & Accusativa.*

loquuntur Latini;) Aut denique *verbo transitivo postposita* ut Latinorum casus Accusativus (quam igitur *vocem Accusativam* dicemus;) nuda semper ponitur sine præfixâ Præpositione.

Notandum autem est, Substantivum apud nos Absolutè poni, non modò ut Latinorum casus Ablativus absolutè positus qui nempe à nullo regitur: Sed etiam ut eorum casus Nominativus Absolutè positus, qui nempe nulli verbo præponitur; putà in librorum titulis, ut cùm poema Virgilianum inscribitur *Æneis*; & ubi casus Nominativus quasi suspenditur, alio nempe ante Verbum interserto, ut *Alexander magnus, ille quidem orbem vicit*, qualis constructio in Latinâ linguâ rariùs occurrit, in Græcâ Hellenisticâ sæpiùs, in Hebraica sicut & nostrâ Anglicanâ sæpissimè.

Of. Præpositio *Of* idem omnino innuit quod Latinorum casus Genitivus, & eandem cum illo significationis varietatem admittit, sive Substantivis, Adjectivis, aut Verbis postponatur.

Ut Opera Aristotelis, *The Works of Aristotle*. Pro illo autem non raro ponitur Adjectivum Possessivum, de quo suo loco dicetur.

Sed & significat Objectum circa quod, ut Latinorum *De*; ut & Materiam ex quâ, ut Latinorum *Ex*.

Ut

Ut Tractatus de virtute, *A treatiſe of virtue*, (aut *concerning virtue*;) Poculum ex auro, *A cup of Gold.*

Off ſeparationem ſignificat; ut aliquando Latinorum *abs*, *ex*, ut *abſcindo*, *exuo*: Cui opponitur *On*, continuationem innuens (exuo *to put off*, induo *to put on*:) hinc *up-on* ſuper. *Off, On.*

From innuit terminum a quo; ut Latinorum *Ab.* *From.*

To vel *un-to*, innuit terminum ad quem, atque item terminum Relationis; quæ Latini partim per caſum Dativum, partim per præpoſitionem *Ad* inſinuant. *To, unto.*

Notandum autem eſt hanc præpoſitionem nonnunquam tam inter loquendum quam ſcribendum aliquando omitti; ut quum dicimus *like mee* mihi ſimilis, *give mee* da mihi, *tell mee* dic mihi, *near mee* mihi propinquum, &c. ubi ponitur *mee* ellypticè pro *to mee.*

Till, un-till; Uſquedum. Tantùm de tempore dicitur. *Till, untill.*

For innuit finem cui, vel pro quo: idémque valet quod Latinorum *pro*, & quod (nonnunquam) caſus Dativus. *For.*

Quod mihi (ſeu pro me) paratur, alteri datur;

datur; *What was prepared For mee, is given To another.*

By. *By* innuit Latinorum *per*; ut & Ablativum causæ efficientis (tam principalis, quàm instrumentalis, & moralis,) cui non rarò præponunt Latini præpositionem *Ab*: Item *juxta* vel *præter*, (non modò in significatione locali, sed & exceptivâ.)

Unde *Be-side* juxta, præter, (quasi, juxta latus;) *be-neath*, *be-low*, infra, (quasi in humili,) *be-fore* ante; *be-hind* post, a tergo; *be-yond* ultra; *be-hither (on this side)* citra; *between*, *betwixt*, inter, (saltem de duobus dicitur, at *among* inter, non nisi de pluribus.)

Ab hoste occisus est per (juxta, prope) aquæ fontem, sed primum suo ipsius metu, deinde hostis gladio vulneratus, *Hee was slain By his enemy, By (beside, near) a spring Of water, but wounded first By his own fear, then By his enemies sword.*

With. *With* indicat instrumentum, ut Latinorum Ablativus Instrumenti; atque etiam concomitantiam, ut Latinorum *Cum*.

Gladio occîsus, *slain with a sword*; mecum moratur, *he abideth with me.*

Through

Through indicat Medium; & propriè quidem medium Locale, ſed & etiam medium Phyſicum & Morale. *Through.*

Radii ſolis, incredibili celeritate tranſeunt, a cœlo per aerem ad terram, calore & lumine prædit,quibus nos oblectat,& plantas vivificat, quas Deus nobis paravit,nobíſq; dedit, in uſum noſtrũ & ipſius gloriam. *The beames Of the ſun, With incredible ſpeed, paſſe From heaven Through the air To the earth, indued With light and heat, By (with, through) which it comforteth us, and quickeneth the plants which God hath prepared For us, and given To us, For our uſe and his glory.*

After poſt, *againſt* contra,*among*,*amongſt*, inter; *near*, *nigh*, prope; unde *next* (quaſi *nigh'ſt*) proxime. *After,&c.*

In reſpondet Latinorum præpoſitioni *in* cum Ablativo; & ſignificat quaſi præſentiam in loco. *In.*

Unde *within* intra, σὺν τοῖς ἔσω.

Into reſpondet Latinorum præpoſitioni *in* cum caſu Accuſativo; & ſignificat quaſi motum in locum. *Into.*

Out vel *out of* valet *ex*. Unde *with-out* extra, *ab-out* circa. *Out.*

At (apud) indicat exiſtentiam in loco. *At,&c.*

Pro

Pro quo in compositione plerumque ponitur *a*, & (ante vocalem) *ab*; ut *a-bed* in lecto, *a-broad* foras, (quasi in lato,) *ab-ove* (*over*) supra; *a-low*, *a-fore*, *ab-aft* (pro *be-low*, *before*, *after*;) *a-board* in navi (quasi, super tabulatum;) *ab-out* circa (quasi, in extremitatibus;) *a-doing*, faciens, facturus, in faciendo; *a-dying* moriens, in moriendo; *a-frayd*, *a-fear'd*, territus, in timore positus; *to afright* terrefacio; *at-length*, *at-last*, tandem (quasi, ad longitudinem, ad extremum;) *at-least* saltem (quasi, ad minimum;) &c. Forsan & *against* contra, *a-mong*, *a-mongst*, inter; hinc etiam deduci possunt.

Ward. *Ward* versùs, semper postponitur.

Ut *to-ward* erga, ad-versùs; *hither-ward* huc, huc-versus; *up-ward* sursum, sus-versum; *down-ward* deorsum, de-versum; *fore-ward* prorsum, antrorsum, præ-versum, anteriùs-versum; *back-ward* retrorsum, retroversum; *heaven-ward*, *to-ward-heaven*, *to-heaven-ward*, cœlum versus.

Touching, &c. *Touching*, *concerning*, (spectans, attingens, concernens) propriè sunt Participia, at usurpantur sæpe ut Præpositiones: Sic *according to* consonans, *belonging to* attinens, aliáque forsan aliqua participia.

Præpositiones non rarò degenerant in Adverbia: Sicut & Latinorum, sine suis casibus positæ.

CAP.

CAP. V.

De Adjectivis.

ADjectiva, ſine omni vel Caſuum, vel Generum, vel etiam Numerorum diſcrimine, ſuis Subſtantivis adjunguntur: Eodem planè modo quo Adverbia verbis aliiſve orationis partibus. Et quidem plerumque immediatè præfiguntur, ſi ſaltem ſola veniunt nec ſuo (quod regunt) ſatellitio comitata. *Adjectivorum uſus.* *Eorum ſedes.*

Ut Vir bonus *a good man*, bona mulier *a good woman*, res bona *a good thing*, pluraliter *good men, good women, good things.*

Subſtantivum autem cum ſuo Adjectivo (ſicut & vox rectrix quæcunque cum toto ſuo quantocunque ſatellitio) habetur quaſi una vox compoſita: Unde & illud Aggregatum non rarò aliud aſſumit Adjectivum (vel etiam aliam quamvis affectionem) eodem prorſus modo acſi eſſet una vox: (atque hoc demum tertium, & ſic deinceps.) Ut *Vir* a man, vir ſenex *an old-man*, ſenex prudens *a wiſe old-man*, ſenex valdè prudens *a very-wiſe old-man*, tres prudentes ſenes *three wiſe-old-men*. Ubi Subſtantivo *man* præfigitur articulus Adjectivus *a*; deinde eidem ſubſtantivò *man* præfigitur Adjectivum *old*, & Subſtantivo *old-man* articulus *an*; item Subſtantivo *old-man* Adjectivum *wiſe*, aut etiam Adjectivum Adverbio modificatum *very-wiſe*, & toti item huic aggregato Adjectivum *a*, vel (pluraliter) *three*.

Ubi verò vel plura ſunt Adjectiva quaſi col-

collateraliter copulata, vel etiam unum cum ſuo ſatellitio, plerumque poſtponuntur Subſtantivo.

Ut, Vir prudens pariter & fortis, *a man both wiſe and valiant*; vir ſumme prudens, *a man exceeding wiſe*; vir multis rebus peritus, *a man skilfull in many things*: Sed etiam dicimus *A wiſe and valiant man*, *An exceeding wiſe man*, *A skilfull man in many things.*

Duo tamen ſunt Adjectivorum genera, a Subſtantivis immediatè deſcendentia, quæ ſemper Subſtantivis ſuis præponuntur. Eadémque omnium fere Præpoſitionum vices ſupplent.

Adjectiva Poſſeſſiva.

Primum quidem Adjectivum *Poſſeſſivum* libet appellare. Fit autem a quovis Subſtantivo (ſive ſingulari ſive plurali) addito *s* (aut *es*, ſi neceſſitas pronunciationis poſtulaverit.) Illud autem innuit quod præpoſitio *of*, cùm Latinorum Genitivo Poſſidentis aut etiam Efficientis reſpondet.

Ut *Mans nature*, *the nature of man*, natura humana vel hominis; *mens nature*, *the nature of men*, natura humana vel hominum; *Virgils poems*, *the poems of Virgil*, poemata Virgilii vel Virgiliana.

Atque idem omnino fit ubi ſubſtantivum aggregatum occurrit, (hoc eſt, ſubſtantivum primarium

marium cum suo quasi satellitio,) toti nempe aggregato postponitur *s* possessivi formativum. *The Kings Court*, Aula Regia, vel Regis; *The King-of-Spain's Court*, Aula Regis Hispaniæ, (vel *the Court of the King*, *the Court of the King of Spain:*) toti nempe illi aggregato *the King of Spain*, tanquam uni Substantivo, postponitur litera formativa *s*.

Si tamen Substantivum Plurale exeat (ut plerumque fit) in *s*; duo *s* (nempe formativum pluralis, & formativum possessivi,) in unum coincidunt, seu potiùs prius (euphoniæ gratiâ) eliditur: ut *the Lord's House*, *the House of Lords*, Domus Dominorum, seu Magnatum; *the Common's House*, *the House of Commons*, Domus Communium; pro *the Lords's House*, *the Commons's House*.

Quod idem etiam fieri non raró solet in numero Singulari, quoties nomen Proprium exit in *s*: ut *Priamus Daughter*, *the Daughter of Priamus*, Priami filia; *Venus Temple*, *the Temple of Venus*, Veneris templum: pro *Priamus's Daughter*, *Venus's Temple*.

Qui autem arbitrantur illud *s*, loco vocis *his*, adjunctum esse, (priori scilicet parte per Aphæresin abscisâ,) ideóq; Apostrophi notam semper vel pingendam esse vel saltem subintelligendam; omnino errant. Quamvis enim non negem quin Apostrophi nota commodè nonnunquam affigi possit, ut ipsius literæ *s* usus distinctiùs, ubi

opus est, percipiatur; ita tamen semper fieri debere, aut etiam ideò fieri quia vocem *his* innuat, omnino nego. Adjungitur enim & Fœminarum nominibus Propriis, & Substantivis Pluralibus, ubi vox *his* sine solœcismo locum habere non potest: atque etiam in possessivis *ours*, *yours*, *theirs*, *hers*, ubi vocem *his* innui nemo somniaret: & quidem ipsa vox *his*, ut & interrogativum *whose*, nil aliud sunt quam *hee's*, *who's*, ubi *s* idem omnino præstat quod in aliis possessivis: Scribitur autem *his* pro *hees*, eodem errore quo nonnunquam *bin* pro *been*; item *whose* pro *who's*, eodem errore quo *done*, *gone*, *knowne*, *growne*, &c. pro *doen*, *goen*, *knowen*, *growen*, vel *do'n*, *go'n*, *know'n*, *grow'n*; utrobique contra analogiam linguæ.

Respectiva. Alterum Adjectivorum (quod innuebatur) genus est, quod Adjectivum *Respectivum* (quoniam aptius non occurrit vocabulum) appellare libet: Quo Respectus alii ferè omnes (præter eos qui Adjectivo Possessivo innuuntur) innui solent: Qui tamen multò distinctiùs, ubi illud requiritur, per Præpositiones exprimuntur. Est autem nihil aliud quam ipsa vox Substantiva Adjectivè posita: & quidem non rarò sequenti voci per *Hyphen* conjungitur, quasi fieret vox composita.

Sic *a Sea-fish*, *a fish of the Sea*, piscis marinus, vel maris, (in mari, ex mari, ad mare pertinens;)

tinens;) *a river fish* piscis fluvialis; *a wine-vessell, a vessell for wine*, vas vinarium, seu vino destinatum; *a Turky-voyage, a voyage to Turky*, navigatio Turcica, seu in Turciam; *a sea-voyage, a voyage by sea*, iter marinum, seu per mare; *home-made, made at home*, domi factum, vel apud domum; *self-love* φιλαυτία, sui amor; *self-murder*, αὐτοχειρία, sui cædes; *man-slaughter, the slaughter of man*, homicidium, humana cædes, cædes hominis; *a gold-ring, a ring of gold*, annulus aureus, vel ex auro; & infinita alia.

Neque solis Substantivis, sed & Adjectivis, Participiis, aliisve forsan orationis partibus, hujusmodi Adjectiva Respectiva adjiciuntur: ut *a sun-shiny day*, dies ἡλιαυγής, solis splendore clarus; *a self-tormenter*, vel *self-tormenting man*, Heautontimorumenus, ἑαυτὸν τιμωρούμενος.

Cum autem Adjectiva non nisi Substantivis adjungi soleant; Dicendum est, vel illa hîc loci (ut alia etiam Adiectiva) in Adverbia degenerare; vel potiùs supponenda sunt cum Substantivis primò conflari, ut *sun-shine* solis splendor, *self-torment* αὐτοτιμωρία, sui tormentum; & deinde ex his aggregatis formari Adjectiva, *sun-shin-y, self-torment-ing*.

Si quis autem hæc omnia pro Compositis haberi contendat; ego non prorsus abnuo, modò talia composita dicat esse qualia sunt ὅστις, ὧντινων, οὐκέτι, τοιγαροῦν, *etjam, quare, quamobrem, quandoquidem, nihilominùs, respublica, senatus-consultum, hujusmodi, &c.* in quibus & voces ipsæ & syntaxis manet integra.

Notandum autem est, quod hujusmodi Adjectiva nonnulla, quoties Materiam significant, (& *Materialia*

(& *Materialia* igitur dici possunt,) terminationem *en* aliquando assumunt: ut *a gold-ring*, *a golden ring*, annulus aureus; *a brasse-vessel*, *a brazen vessel*, vas æneum; *a horn top*, *a hornen top*, trochus corneus; Sic *a leaden pipe* tubus plumbeus, *a woodden beam* trabs lignea, *an earthen vessel* vas fictile, vas terreum; & rarò alia.

Sed nec hæc Adjectiva Materialia tam strictam subeunt legem quin aliquando possint suis substantivis postponi; Ut nec alia Adjectiva (præter duo jam enumerata genera) sive primitiva sint; sive a Substantivis aut aliunde formata; quorum non pauca genera suo loci recensebuntur.

Adjectiva Substantivè posita (hoc est, omisso suo Substantivo,) pro Substantivis habentur: Et, Adverbialiter posita, Adverbiascunt.

CAP. VI.

De Comparationibus.

NOmina Adjectiva (ut apud Latinos) Comparationem sortiuntur; Gradus nempe adsciscunt Comparativum & Superlativum.

Gradus Comparationis. Gradus Comparativus formatur a Positivo addendo *er*; Superlativus addendo *est*.

Ut *fair* formosus, *fairer* formosior, *fairest* formosissimus. Sed & uterque gradus per circumloquutionem formatur, ut apud Latinos; ut, *more fair*, *most fair*, *very fair*, magis formosus, maximè formosus, valdè formosus.

Tria

Tria quidem (& vix plura) formantur irregulariter. *Good* bonus, *better*, *best*, (pro *bet'st*;) *Bad*, *ill*, malus, *worse* (& *worser*,) *worst* (pro *wors'st*;) *Little* parvus, *lesse* (& *lesser*,) *lest* (pro *les'st*.)

Multi pro *lest* ſcribunt *least*, (ut diſtinguatur a conjunctione *lest* ne, ut non,) verùm omnino contra analogiam Grammaticæ. Mallem ego Adjectivum *lest*, Conjunctionem *least* ſcribere.

Ex quibuſdam ſive Præpoſitionibus ſive Adverbiis formantur (ut apud Latinos) Adjectiva Comparativa & Superlativa. Sic *Be-fore*, *former*, *formost*, (& *first*, quaſi *for'st*) præ, prior, primus; *Ab-ove*, *over*, *overmost*, vel *up*, *upper*, *upmost*, & *uppermost*, ſupra, ſuperior, ſupremus: *Be-neath*, *neather*, *neathermost*, infra, inferior, infimus: *Behind*, *hinder*, *hindmost*, & *hindermost*: *Late*, *later*, *latest*, & *la'st*, poſt, (ſerò,) poſterior, poſtremus: *Much* multum, & *many* (olim *moe*) multi, faciunt *more*, *most*, quaſi *mo'r*, *mo'st*.

Ut alia Adjectiva, ita præſertim Comparativa & Superlativa ſæpiſſimè Adverbiaſcunt.

Ut *ill-done* malè factum, *much lesse* multò minus, *lesse pleasant* minùs volupe, *most learned* maximè doctus.

CAP. VII.

De Pronominibus, ſeu Nominibus Perſonalibus.

Nomina quædam *Perſonalia*, vulgo *Pronomina* dici ſolent; ideo quia alterius Nominis quaſi vicem ſupplent.

Sunt quidem revera Nomina, ſed aliquantum irregularia.

Pronominum ſtatus duplex.

Hæc autem, tam ſingularia quam pluralia, duplici ferè formâ ſeu ſtatu occurrunt: alterum ego *Rectum* appello, alterum *Obliquum.* Habéntque ſua Adjectiva Poſſeſſiva, licèt peculiari plerumq; modo formata.

In ſtatu recto uſurpantur quoties vel Abſolutè ponuntur; vel Verbo præcedunt ut Latinorum caſus rectus: In ſtatu verò obliquo, ubivis alias; quippe cùm Verbo, Præpoſitioni, aliíve voci rectrici poſtponuntur.

Pronominum enumeratio.

I.

Primam perſonam deſignat in Recto Singulari *I* ego, in Obliquo *mee*, cujus Poſſeſſivum *my*, *mîne*; in Recto Plurali *wee* nos, in Obliquo *us*, cujus Poſſeſſivum *our*, *ours*, noſter.

Thou.

Secundam perſonam deſignat *thou* tu, in obliquo *thee*, unde Poſſeſſivum *thy*, *thîne*; Pluraliter (tam in recto quam obliquo) *yee*, *you*, vos, unde Poſſeſſivum *your*, *yours*, veſter.

Hee.

Tertiam perſonam, ubi de Maribus fit ſermo, *hee* ille, in obliquo *him*, unde Poſſeſſivum *his* (pro *hee's*:) Sin de Fœminis agatur, *ſhee* illa, in obliquo *her*, Poſſeſſivum *her*, *hers*: Si autem de neutro ſexu agatur,

agatur, *it* illud (tam in ſtatu recto quam obliquo,) unde Poſſeſſivum *its*. In plurali (ſive de maribus, fœminis, aut neutris agatur,) *they* illi, illæ, illa; in obliquo *them*; Poſſeſſivum *their*, *theirs*.

Interrogativum, in utrovis numero, de Perſonis eſt, *who* quis, in obliquo *whom*; De Rebus (tam in recto quam obliquo) *what*; Poſſeſſivum *whoſe*, (vel potius *who's*,) Quod tamen de Rebus rariùs uſurpatur, ſed potiùs *whereof*. *Who.*

Notandum autem Poſſeſſiva *my*, *thy*, *her*, *our*, *your*, *their*, tunc uſurpari quando Subſtantivis conjunguntur; ut *this is my houſe*, hæc eſt mea domus: at *mîne*, *thîne*, *hers*, *ours*, *yours*, *theirs*, ubi Subſtantivum ſubintelligitur, ut *this houſe is mîne*, domus hæc eſt mea: ſed & *mîne*, *thîne*, dicimus nonnunquam ubi Subſtantivum exprimitur, ſed ſolummodo ante Vocalem; ut *my arm* vel *mîne arm*, brachium meum. Nonnulli etiam *hern*, *ourn*, *yourn*, *hisn*, dicunt pro *hers*, *ours*, &c. ſed barbarè, nec quiſquam (credo) ſic ſcribere ſolet.

Notandum item apud nos morem obtinuiſſe (ſicut apud Gallos alióſque nunc dierum) dum quis alium alloquitur, ſingularem licèt, numerum tamen pluralem adhibendi; verùm tunc *you* dicimus, non *yee*. Singulari verò numero ſiquis alium compellet, vel dedignantis illud eſſe ſolet, vel familiariter blandientis.

Hæc autem omnia Pronomina ſimul conſpicienda proponit hæc Synopſis.

			Pronom. Primit. in ſtatu. Recto	Obliquo	Eorum Poſſeſſiva. Cum Subſtantivo.	Sine Subſtantivo.
Perſ. 1.	Singularis		*I*	*mee*	*my*	*mîne*
	Pluralis		*Wee*	*us*	*our*	*ours*
Perſ. 2.	Singularis.		*Thou*	*thee*	*thy*	*thîne*
	Pluralis.		*Yee*	*you*	*your*	*yours*
Perſ. 3.	Sin.	Maſ.	*Hee*	*him*	*his*	
		Fœ.	*Shee*	*her*	*her*	*hers*
		Neu.	*It*		*Its*	
	Pluralis.		*They*	*them*	*their*	*theirs*
Interrogativum.	Perſonarũ.		*Who*	*whom*	*whoſe*	
	Rerum.		*What*		*whereof*	

De-

Demonſtrativa *this*, *that*, hic, ille; pluraliter *theſe*, *thoſe*. Item *the ſame* idem; & Relativum vel etiam Interrogativum *which* qui: nullâ ratione dicenda puto Pronomina, ſed planè nomina Adjectiva. *This, that.*

Non enim pro nomine Subſtantivo poni ſolent, ut nempe ipſius locum ſuppleant, (quod in Pronominibus fieri debere ipſa Denominatio oſtendit:) ſed Subſtantivis adjiciuntur, eodem planè modo quo alia quælibet Adjectiva; ut *this man*, *that man*, *which man*, *the ſame man*, homo hic, ille, quis, idem. Si enim aliquando ſine ſuis ſubſtantivis occurrant, quod quidem non rarò fit, ipſa tamen Subſtantiva ſubintelliguntur; prout in aliis ferè omnibus Adjectivis fieri ſolet. Dicimus enim, Latinè *unus*, *multi*, *omnes*, *alii*, *docti*, *indocti*, &c. Anglicè, *one*, *many*, *âll*, *others*, *the learned*, *the unlearned*, &c. omiſſis Subſtantivis: Nec tamen hæc Adjectiva in Pronominum numerum accenſeri ſolent.

Relativum *which* qui, uſurpatur etiam interrogativè; ut in aliis linguis fieri ſolet. *Which.*

Eſt autem nomen adjectivum.

De his autem notandum eſt, dici non rarò *hereof*, *thereof*, *whereof*; *hereby*, *thereby*, *whereby*, &c. pro *of this*, *of that*, (*of theſe*, *of thoſe*,) *of which*; *by this*, *by that*, (*by theſe*, *by thoſe*,) *by which*, &c.

Notandum item vocem *what* (interrogative, aut indefinitè ſumptam) aliquando Adjectivè poni; ſed non eodem ſenſu quo inter Pronomina ſuprà retulimus: Nam *what* pronomen, ſignificat *Quid* (ſubſtantivè ſumptum;) at *what* Adjectivum, potiùs eſt *qualis*; ut *what man*, qualis homo. *What.*

Vox

Own. Vox *own*, quæ possessivis non rarò ἐμφατικῶς subjungitur, est planè nomen Adjectivum, & valet Latinorum *Proprium.*

Sic *my own house*, *your own lands*, *Alexanders own sword*, &c. [Mea ipsius domus, vestri ipsorum fundi, Alexandri ipsius ensis, &c.] sunt ad verbum *mea propria domus*, *vestri proprii fundi*, *Alexandri proprius gladius*. &c.

Self. Vox *self*, pluraliter *selves*, quamvis etiam Pronomen a quibusdam censeatur, (quoniam ut plurimum per Latinum *ipse* redditur;) est tamen planè nomen substantivum; cui quidem vix aliquod apud Latinos Substantivum respondet, proximè tamen accedit vox *persona*, vel *propria persona.*

Ut *my self*, *thy self*, *our selves*, *your selves*, &c. [ego ipse, tu ipse, nos ipsi, vos ipsi, &c.] ad verbum *mea persona*, *tua persona*, *nostræ personæ*, *vestræ personæ*, &c. Fateor tamen *himself*, *itself*, *themselves*, vulgò dici pro *his-self*, *its-self*, *their-selves*; at (interposito *own*) *his own self*, *its own self*, *their own selves*, ipsius propria persona, illorum propriæ personæ. Eodem sensu apud Græcos Poetas occurrunt ἶς, βίη, κάρη; ut βίη Ἡρακληίη, vel Ἡρακλῆος βίη, Hercules ipse, vel, propria Herculis persona; *Hercule's self*, *Hercules himself*, *Hercules's own self*. Sic illud *Psal.* 99.4. עז מלך *robur Regis justitiam amat*, reddi non incommodè poterit, *the Kings self*

(vel

(vel *the Kings Majesty*) *loveth righteousnesse*; Rex ipse, Regia Majestas, Regis persona propria justitiam amat.

CAP. VIII.

De Verbo.

VErborum flexio seu conjugatio, quæ in reliquis linguis maximam sortitur difficultatem, apud Anglos levissimo negotio peragitur.

Nos duo tantum habemus Tempora in quovis verbo, Præsens & Præteritum imperfectum: Duo item Participia, Activum & Passivum, quæ planè Adjectiva sunt, aliorúmq; Adjectivorum naturam omnino obtinent. Quod superest, verborum aliquot auxiliarium adjumento ferè totum perficitur. *Tempora.*

Præsens, est ipsum thema; ut *Burn* uro: Atq; illud innuit quod jam cum loquimur *præsens est*. *Præsens.*

Præteritum Imperfectum themati regulariter adjungit *ed*, ut *Burned* urebam: Illud autem innuit quod illo quidem tempore (de quo fit sermo) *præsens erat*, seu (ut loquuntur) *in fieri*. Atq; eadem etiam vox est Participium Passivum regulariter *Præteritum Imperfectū.* *Participiū Passivum.*

gulariter formatum; ut *Burned* uſtus.

Præteriti Imperfecti, & Participii Paſſivi Anomaliæ pòſt tradentur.

Activum. Participium Activum themati adjungit *ing*. Ut *Burning* urens. Eadémq; vox Subſtantivè poſita eſt Nomen Verbale, atq; etiam Gerundiorum vices ſupplet, ut *in burning this* in urendo hoc, *in burning of this* in uſtione hujus.

Verbo Infinitè poſito præfigi ſolet particula *to*. (Quæ tamen nonnunquam omittitur; ut poſt dicetur.)

Uſurpatur autem poſt alia (non pauca) verba, & Adjectiva; ut etiam ubi Subſtantivè ponitur: omnino ut Latinorum modus infinitivus.

Perſonæ. Perſonarum & Numerorum diſtinctio, per præfixa nomina Perſonalia, (vel, in tertiâ perſonâ, alia quævis Subſtantiva,) inſtar Latinorum caſus nominativi, maximè indigitatur: ut *I burn* uro, *they burn* urunt.

In ſecundâ tamen perſonâ ſingulari, utriuſq; Temporis, additur terminatio *eſt*; & in tertiâ ſingulari, præſentis temporis, terminatio *eth*, vel ipſius loco *s*, (aut, ſi neceſſitas pronunciandi poſtulet, *es*.) *Thou burneſt*, *He burneth*, (vel *burns*,) *thou burned'ſt*; uris, urit, urebas.

Dicimus

Dicimus autem (a verbis auxiliaribus *will*, *ſhall*,) *wilt*, *ſhalt*, per ſyncopen pro *will'ſt*, *ſhall'ſt*: Item *haſt*, *hath*, hoc eſt *ha'ſt ha'th*, pro *hav'ſt*, *hav'th*, (ut & *had* pro *hav'd*.) Et in verbis auxiliaribus *will*, *ſhall*, *may*, *can*, terminatio *eth*, prorſus omittitur.

Omittitur etiam utraq; terminatio in Imperando; &, poſt conjunctiones *if* ſi, *that* ut, *though*, *although* quamvis, *whether* utrum, & aliquando etiam poſt alia aliquot Conjunctiones & Adverbia; tunc ſcilicet ubi Latini modum Imperativum aut Subjunctivum adhiberent.

In Terminationibus *eſt*, *eth*, *ed*, (& *en*, de quâ poſtea dicetur, ut & paſſim alias) vocalis *e*, ferè ad placitum, per Syncopen tollitur, (niſi forſan aſperitas pronunciandi aliquando impediat;) ejúſq; defectus, ubi opus eſt, Apoſtrophi notâ innuitur; ut *plac'd* pro *placed* locatus; *burn'd*, *burnd*, pro *burned* uſtus.

CAP. IX.

De verbis Auxiliaribus Mutilis.

VErbis infinitis (ſed omiſſâ particulâ *to*) præponuntur hæc Verba Auxiliaria *Do*, *will*, *ſhall*, *may*, *can*, cum eorum Præteritis Imperfectis *Did* (pro *doed*,) *would*, *ſhould*, (ab antiquis *wolle*, *ſholle*,) *might* (olim *mought*,) *could*: Item *muſt* (quod extra tempus præſens non reperitur.) *Auxiliaria mutila.*

Sed

(Sed & Verba *let* permitto, *bid* jubeo, *dare* audeo, *help* adjuvo, & fortasse alia nonnulla, (quasi essent verba Auxiliaria) præponuntur etiam verbis infinitis omissâ particulâ *to.*)

Hæc autem verba auxiliaria, ideo *mutila* nominanda censeo, quoniam ultra tempus Præteritum Imperfectum non usurpantur: Participia nempe non habent, nec verba auxiliaria sibi præfixa admittunt.

Duo tamen *Do* ago, & *will* volo, quoniam depositâ auxiliarium naturâ non rarò ut verba Absoluta occurrunt, integrè formantur; nempe tam participia habent (*doing*, *done*, *willing*, *willed*,) quàm verba auxiliaria admittunt; ubi scilicet sunt verba absoluta, non autem ubi sunt Auxiliaria.

Do.

Do & *did* indicant emphaticè tempus Præsens, & Præteritum Imperfectum. Uro, urebam; *I burn*, *I burned*, vel (emphaticè) *I do burn*, *I did burn.*

Shall, will.

Shall & *will* indicant Futurum. Uret *It shall burn*, *it will burn.*

Quoniam autem extraneis satis est cognitu difficile, quando hoc vel illud dicendum est; (non enim promiscuè dicimus *shall* & *will*;) neq; tamen alii quos vidi ullas tradidere regulas quibus dirigantur: has ego tradere necessarium duxi, quas qui observaverit hac in re non aberrabit.

Quomodo differunt.

In primis personis *shall* simpliciter prædicentis est; *will*, quasi promittentis aut minantis.

In

In ſecundis & tertiis perſonis, *ſhall* promittentis eſt aut minantis, *will* ſimpliciter prædicentis.

Uram, ures, uret, uremus, uretis, urent: *I ſhall burn, you will, (thou wilt,) he will, we ſhall, ye will, they will burn*; nempe hoc futurum prædico: vel *I will, you ſhall, (thou ſhalt) he ſhall, wee will, yee ſhall, they ſhall burn*; nempe, hoc futurum ſpondeo, vel, faxo ut ſit.

Would & *ſhould* illud indicant quod erat, vel eſſet, futurum: cum hoc tamen diſcrimine; *Would* voluntatem innuit ſeu agentis propenſionem, *ſhould* ſimpliciter futuritionem.

Urerem; urere debebam, deberem, volebam, vellem; *I ſhould, or would, burn.*

May & *can,* cum eorum præteritis Imperfectis *might* & *could*, Potentiam innuunt: cum hoc tamen diſcrimine: *may* & *might* vel de Jure vel ſaltem de rei poſſibilitate dicuntur; at *can* & *could*, de viribus agentis. *May, can.*

Poſſum (ſive potis ſum) urere, *I can burn*; poteram vel poſſem (potis eram vel eſſem) urere, *I could burn*: poſſum urere (nempe poſſibile eſt, aut licet,) *I may burn*; poteram vel poſſem urere (poſſibile vel licitum erat vel eſſet) *I might burn.*

Muſt

Must. *Must* necessitatem innuit. Debeo, oportet, necesse est, urere, *I must burn.*

CAP. X.

De Verbis Auxiliaribus Integris.

Auxiliaria integra. ALia duo verba auxiliaria *Have*, & *am* (seu *bee*,) Præponuntur Participiis Passivis; eodem planè modo quo aliis quibusvis vel Adjectivis vel etiam Substantivis.

Eodem plane modo quo Gallorum *j'ay*, *je suis*; aliáq; ejusdem significationis in linguis aliis modernis; quibus hæc nostra respondent.

Integra vero ideo appello, quoniam non modo duo tempora (præsens & imperfectum,) sed & participia habent, & verba auxiliaria sibi præfixa admittunt (dummodo ipsa tamen adhuc maneant auxiliaria) non secus ac alia quævis Verba absoluta.

Auxiliaria tamen dico, quia non modò Præteritorum perfectorum & plusquam perfectorum omnium, sed & totius vocis Passivæ vices sustinent.

Have. *Have* (participio passivo junctum) indicat Præteritum Perfectum; illud nempe quod nunc est præteritum, seu (ut loquuntur

quuntur) in facto esse: *Had*, præteritum plusquam perfectum, illud nempe quod tunc erat præteritum, (eo scilicet tempore de quo fit sermo.)

Ussi *I have burned*, usseram *I had burned*, ussisse *to have burned*, κεκαύσας *having burned*, loquutus *having sp ken*. Sic *shall have, will have*, illud indicant quod erit præteritum; quod Græci fortasse per ipsorum paulo-post-futurum, vel mox-futurum exprimere possunt; Latini verò ægriùs exprimunt nisi in verbis formæ Passivæ, ut loquutus ero, *I shall have spoken*, locutus essem, *I should have spoken*; nam *I shall have burned*, *It will have burned*, difficiliùs latinè redditur, nisi forsan *ussero*, *usserit*, tantundem significare dicamus: At *I should have burned*, *I would have burned*, Latinè dicimus, *Vssissem*, *ussisse vellem*.

Am vel *bee* sum, (participio passivo junctum) totius vocis Passivæ (ut loquuntur Latini) vices gerit. *Am, Bee.*

Prout etiam in aliis nunc dierum linguis; & quidem ex parte in linguâ etiam Latinâ.

Est autem hoc verbum satis anomalum; & duplicem quidem formam habet.

In Præsenti { *Am, art, is*, pluraliter *are*. / *Bee, bee'st, bee*, pluraliter *bee*. }

In Præterito Imperfecto { *was, wast, was* / *were, wert, were,* } pluraliter *were*.

Infinitum *to be*. Participium Activum *being*; passivum *been*.

Prior forma (tam in Præsenti, quam in Præterito Imperfecto) illic plerumq; adhibetur ubi Latini modum Indicativum ponerent; alibi ferè semper secunda.

Uror, ustus sum, *I am burned*; si urar, si ustus sim, *if I be burned*; urebar, ustus eram, *I was burned*; quamvis urerer, quamvis ustus essem, *although I were burned*; ustus fui, *I have been burned*; ustus fueram, fuissem, *I had been burned*; urar, *I shall be burned*; ustus ero *I shall have been burned*; ustus essem, fuissem, *I should be burned*, *I should have been burned*; ustus esto *be burned*; uri *to be burned*; ustus esse vel fuisse *to have been burned*.&c.

CAP. XI.

De sede vocis Nominativæ & Accusativæ; aliisq; ad Verborum syntaxin spectantibus.

Sedes vocis Nominativæ.

INterrogando & Imperando, vox Nominativa suo Verbo postponitur; (nempe Auxiliarium primo, si quod adsit; vel, si non adsit auxiliare, ipsi verbo Absoluto:) Alibi plerumq; (nec semper tamen) præponitur.

Ubi

Ubi autem *Imperando* dixi, etiam intelligendas vellem Permiſſiones, Conceſſiones,&c. quæ a Latinis per modum Imperativum efferuntur. Uro, uris, urit,&c. *I burn*, *thou burneſt*, *he burneth*, &c. vel *I do burn* &c. Uro? uris? urit? &c. *Burn I? burnſt thou? burneth he?* &c. vel *Do I burn? doſt thou burn? doth he burn?* &c. Uram, uras, urat, &c. vel ure, urito, &c. *Burn I*, *burn thou*, *burn he*,&c.

Notandum autem quod ubi in ſecundis perſonis fit Imperium ſeu Conceſſio, vox nominativa ſæpiſſimè omittitur; ut Ure, urite, *burn*; pro *burn thou*, *burn yee:* In reliquis verò perſonis fit ſæpe circumlocutio per vocem *let* (permitte, ſine,) ut Uram, uras, uramus,urant, *let me burn*; *let him burn*, *let us burn*, *let them burn*; hoc eſt ad verbum *ſine me urere* (*permitte ut uram*) *ſine eum urere*; &c. Quod ipſum quidem apud Latinos fit, nam cum *urat*, *uramus*, &c. (quæ ſunt revera modi Subjunctivi) Imperativè uſurpantur, ponuntur ellipticè, pro *eſto ut urat*, *licet ut urat*, *licet urat*, *ſine urtat*, aut alia ejuſmodi formulâ.

Nec mirum ſit, me primam perſonam ſingularem modi Imperativi recenſuiſſe, quod pauci faciunt; nam qui hujuſmodi formas Imperativas eſſe conceſſerit, [Petat quoties velit, nunquam obtinebit; Petamus quoties velimus, nunquam obtinebimus,&c.] *Aſk he* (vel *let him aſk*) *as oft as he will*, *he ſhall never obtain*; &c. idem etiam de hac, eâdem ratione, concedere debet [Petam ego quoties velim, nunquam obtinebo;] *Aſk I* (*let me aſk*) *as oft as I will*, *I ſhall never obtain*.

Eâdem ferè fomâ nonnunquam poſtpoſitio vocis Nominativæ; (poſt Præteritum Imperfe-

ctum, præſertim verborum auxiliarium,) ſupplet defectum conjunctionis *if* ſi. Si petiiſſet, obtinuiſſet: *Had he aſked,* (pro *if he had aſked*) *hee had obtained.*

Sedes vocis Accuſativæ.

Vox Accuſativa verbis Tranſitivis (nunc dierum) plerumq; poſtponitur; ut Urit me, *he burneth mee.*

At olim ſolebat ſæpius præponi, *hee mee burneth, mee hee burneth*; prout adhuc apud Germanos & Belgas uſu fit; & aliquando etiam apud Anglos, præſertim Poetas.

Sedes particulæ Negativæ.

Adverbium negandi *not* (non,) Verbo poſtponitur, (nempe auxiliari primo, ſi quod adſit, aut, ſi non adſit auxiliare, Verbo principali:) aliis tamen orationis partibus præfigi ſolet.

Non urebat, *it burned not, it did not burn*: non me *not mee*; me non-urebat *it burned me not, it burned-not mee, mee it burned-not*; non-me urebat *it burned not-me, me it burned not.*

Latinorum Participia in rus *&* dus.

Latinorum Participia Futuri temporis (in *rus* & *dus*) nos plerumq; efferimus per Verbum Infinitum.

Præfixo tamen (aut per Ellipſin omiſſo) Adjectivo aptæ ſignificationis; (vel aliquando Præpoſitione) ut fiat circumlocutio. Moriturus *to dy*, vel *about to dy* (quaſi, circiter ipſum mori,)

ready

ready to dy (mori paratus,) *like to dy* (morti vicinus, verisimiliter moriturus,) *condemned to dy*, (morti damnatus.) Sic, occidendus, *to be killed*, *ready to be killed*, *like to be killed*, aut aliâ non absimili formâ.

Est (ut loquuntur) tertii adjecti, innuitur præfixâ voce *there*, & postpositâ voce Nominativâ. Ut Est (datur) calor in sole, *there is heat in the Sun*: Non sunt (non dantur) orbes solidi, (nulli dantur orbes solidi,) *there are no solid orbs*, &c.

Verba Impersonalia, propriè non habemus: sed quæ Latini Impersonaliter efferunt, nos efferimus personaliter, præfixâ voce Nominativâ *it*. *Verba Impersonalia.*

Placet, juvat, oportet me, virtuosum esse; *It pleaseth*, *it delighteth*, *it behoveth me*, *to be vertuous*. Ubi tamen siquis dicat [*virtuosum esse*] casum esse Nominativum verbis *placet*, *juvat*, *oportet*, ideóq; ipsa esse Personalia; ego neutiquam inficias ibo. Constructio Anglicana sic accipienda est, *To be vertuous*, *it pleaseth mee*; (virtuosum esse, id mihi placet:) Ubi, vel prior vox Nominativa (*to be vertuous*, virtuosum esse) absolutè ponitur; vel posterior (*it*, id) redundat, saltem emphatica vel exegetica fit reduplicatio.

CAP.

CAP. XII.

De Verbis Anomalis.

Duo Præmonita.

RESTAT ut de Verborum aliquot Anomaliâ pauca tradam. De quibus hæc duo primitùs monenda ſunt.

1. Tota quæ ſequitur Anomalia non niſi Præteriti Imperfecti temporis, & Participii Paſſivi formationem ſpectat.

Nam in ipſis quidem Verbis Irregularibus nihil aliud irregulare eſt.

2. Tota illa quantacunq; Anomalia, Verba Exotica vix omnino attingit, ſed illa ſola quæ Nativa ſunt.

Exotica verò illa appello quæ a Latinis, Gallicis, Italicis, Hiſpanicis, aut etiam Cambro-britannicis deduximus, quæ quidem multa ſunt: Nativa verò illa voco quæ ab antiquâ linguâ Teutonicâ, ſeu Saxonicâ, originem ducunt; quæ quidem omnia ſunt Monoſyllaba, (aut ſaltem a Monoſyllabis deducta,) & plerumq; nobis cum Germanis, Belgis, Danis, &c. communia ſunt (levi ſaltem immutatione factâ,) quorum nempe ſive Linguæ ſive Dialectus ejuſdem cum noſtrâ Anglicanâ ſunt originis.

Anomalia prima, quæ maximè generalis est, ex celeritate pronunciandi originem duxit: nempe, (post syncopen vocalis *e* in regulari terminatione *ed*, relicta consona *d* sæpissimè mutatur in *t*; quoties scilicet pronunciatio sic evadit expeditior. (Et quidem contractio potius dici fortasse poterit, quam Anomalia.) *Anomaliæ Generales.*

Nempe post *c*, *ch*, *sh*, *f*, *k*, *p*, & post consonas *s*, *th*, duriùs pronunciatas, & aliquando post *l*, *m*, *n*, *r*, modò præcedet vocalis brevis: hæ enim literæ faciliùs post se recipiunt *t* quam *d*. Ut, *plac't*, *fish't*, *wak't*, *dwel't*, *smel't*, &c, pro *plac'd*, *fish'd*, *wak'd*, *dwell'd*, *smell'd*, vel *placed*, *fished*, *waked*, *dwelled*, *smelled*, a Verbis *to place* loco, *to fish* piscor, *to wake* evigilo, *to dwell* habito, *to smell* olfacio.

Sed & vocalis longa præcedens non raró abbreviatur, vel in cognatam breviorem transit; quæ & ipsa conducunt ad celeriorem pronunciationem. Sic *kept*, *slept*, *wept*, *crept*, *swept*, *leapt*, a verbis *to keep* servo, *to sleep* dormio. *to weep* fleo, *to creep* repo, *to sweep* verro, *to leap* salto.

At post consonas *b*, *g*, *v*, *z*, atq; *s*, *th*, molliùs prolutas; & *l*, *m*, *n*, *r*, præcedente vocali longâ: manet *d*: faciliùs enim coalescunt cum *d*, propter similem spiritûs ad nares directionem, quam cum *t*. Sic *līv'd*, *smil'd*, *raz'd*, *beleev'd*, &c. a verbis *to līve* vivo, *to smīle* subrideo, *to raze* deleo, *to beleeve* credo.

Nisi cùm vocalis longa abbreviatur ante *l*, *m*, *n*, *r*; & ubi *b*, *v*, in *p*, *f*, sonusq; mollior literarum *s*, *th*, in earundem sonum duriorem transit. Ut

Ut *felt*, *delt*, *dremt*, *ment*, *left*, *bereft*, *beleft*, &c. a Verbis *to feel* tactu ſentio, *to deal* diſtribuo, *to dream* ſomnio, *to mean* intendo, *to leave* linquo, *to bereave* orbo, *to beleeve* credo.

Ubi autem *d* vel *t* præceſſerat, litera addititia *d* vel *t* (in hac contracta formâ) cum *d* vel *t* radicali in unam literam coaleſcunt. Nempe ſi *t* radicalis eſſet, coeunt in *t*; ſin *d* eſſet radicalis, tum vel in *d* vel in *t* coeunt, prout hæc vel illa litera promptiùs proferri poſſit. Ut *read*, *led*, *ſpred*, *ſhed*, *dread*, *ſhred*, *tread*, *bid*, *hid*, *chid*, *fed*, *bled*, *bred*, *ſped*, *ſtrid*, *ſlid*, *rid*, &c. (ſeu potius *readd*, *bidd*, &c. quaſi *read'd*, *bĭd'd*, &c.) a Verbis *to read* lego, *to lead* duco, *to ſpread* extendo, *to ſhed* effundo, *to dread* revereor, *to ſhread* minutim ſeco, *to tread* conculco, *to bid* jubeo, *to hîde* abſcondo, *to chîde* objurgo, *to feed* paſco, *to bleed* ſanguinem emitto, *to breed* párere, educare, *to ſpeed* expedire, *to ſtrîde* paſſum extendo, *to ſlîde* labor, *to rîde* equito. Sic *caſt*, *hurt*, *coſt*, *burſt*, *eat*, *beat*, *ſweat*, *ſit*, *quit*, *ſmit*, *writ*, *bit*, *hit*, *met*, *ſhot*, &c. (aut fortaſſe meliùs *eatt*, *bitt*, *hitt*, &c. quaſi *eat't*, *bĭt't*, *hĭt't*,) a verbis *to caſt* projicio, *to hurt* lædo, *to coſt* conſto, (de precio dictum,) *to burſt* rumpo, *to eat* edo, *to beat* verbero, *to ſweat* ſudo, *to ſit* ſedeo, *to quit* libero, *to ſmîte* percutio, *to wrîte* ſcribo, *to bîte* mordeo, *to hit* percutio, *to meet* occurro, *to ſhoot* ex machinâ projicio. Item *lent*, *ſent*, *rent*, *girt*, &c. (pro *lend'd*, *ſend'd*, &c. vel *lendt*, *ſendt*, &c.) a verbis *to lend* mutuò dare, *to ſend* mitto, *to rend* lacero, *to gird* cingo.

Verba autem hanc Anomaliam ſeu contractionem paſſa, admittunt ut plurimum etiam formam regularem, non minùs eleganter quam

hanc contractam; ut *placed*, *fished*, *beleeved*, *bereaved*, *girded*, *&c.* vel *plac'd*, *fish'd*, &c. Nisi fortassis cacophonia nonnunquam impediat syncopen passa, (ut *gird'd*;) aut etiam (in Verbis frequentissimi usûs) celeritas pronunciandi contractiorem formam in quibusdum ut plurimum suadeat; unde *kept*, *wept*, ferè semper dicimus; *keeped*, *weeped*, rariùs.

Anomalia secunda etiam frequens est, sed solummodò Participium Passivum spectat: Nempe Participium Passivum olim sæpissimè formabatur in *en*: Cujusmodi satis multa adhuc retinemus, præsertim ubi Præteritum Imperfectum insignem aliquam anomaliam patitur. (Atque hæc quidem Altera Participii Formatio, potiùs quam Anomalia, non incommodè dici potest.) *Participia in* en.

Ut *been*, *taken*, *given*, *slay'n*, *know'n*, &c. a Verbis *to be* esse, *to take* accipio, *to give* do, *to slay* occîdo, *to know* cognosco.

Et quidem nonnunquam post Præteriti Imperfecti & Participii Passivi communem sive contractionem sive anomaliam, etiam hæc Participii Passivi peculiaris anomalia accedit. Scilicet tā *written*, *bitten*, *eaten*, *beaten*, *hidden*, *chidden*, *shotten*, *rotten*, *chosen*, *broken*, &c. quam *writt*, *bitt*, *eat*, *beat*, *hidd*, *chidd*, *shott*, *rott*, *chose*, *broke*, &c. in Participio Passivo (at non item in Præterito Imperfecto) promiscuè efferuntur; a verbis *to wrîte* scribo, *to bite* mordeo, *to eat* edo, *to beat* verbero, *to hîde* abscondo, *to chîde* objurgo,

go, *to ſhoot* projicio, *to rot* putreſco, *to chooſe* eligo, *to break* frango; aliáque ejuſmodi multa.

Item promiſcuè formantur Participia *ſow'n, ſhew'n, hew'n, mow'n, loaden, laden*; atque *ſow'd, ſhew'd, hew'd, mow'd, loaded, laded*; a Verbis *to ſow* ſero, *to ſhew* oſtendo, *to hew* dolo, *to mow* meto; *to load* vel *lade*, onero. Aliáque forſan aliquot ſimilia.

Anomaliæ ſpeciales.

Sunt & aliæ Anomaliæ non paucæ, præſertim in Præterito Imperfecto; ſed quæ magis ſpeciales ſunt, nec quidem adeo multæ quam ut poſſint ſigillatim recenſeri.

Verba Auxiliaria, earúmque anomaliam ſupra tradidimus. Alia ſequuntur, quæ in ſuas claſſes diſtribuemus; præmiſſis illis quæ utrobique eandem vocem retinent, adjunctis deinde aliis quæ aliter in Præterito Imperfecto, aliter in Participio Paſſivo efferuntur.

1. *Win* lucro, *ſpin* neo, *begin* incipio, *ſwim* no, *ſtrîke* percutio, *ſtick* hæreo, *ſing* cano, *ſting* aculeis pungo, *fling* jacio, *ring* campanam pulſo, *wring* torqueo, *ſpring* germino, *ſwing* pendulus agitor, *drink* bibo, *ſink* mergor, *ſhrink* contrahor, *ſtink* fœteo, *hang* pendeo, *còme* venio, *run* curro, *fînd* invenio, *bînd* ligo, *grînd* contero, *wînd* convolvo; tam in Præterito Imperfecto, quam in Participio Paſſivo, dant *wònne, ſpun, begun, ſwum, ſtruck, ſtuck, ſung, ſtung, flung, rung, wrung, ſprung, ſwung, drunk, ſunk, ſhrunk, ſtunk, hung, còme, run, found, bound, ground, wound*; Sed & eorum pleraque formantur etiam in Præterito Imperfecto per *a*, Ut *began, ſang, rang, ſprang, drank, came,*

ran;

ran; & quædam alia, ſed rariùs. Quædam in Participio Paſſivo aſſumunt etiam *en*, ut *ſtriken*, *drunken*, *bounden*. Sed & utrobique forma analoga ferè in omnibus retinetur, ut *ſpinned*, *ſwimmed*, &c.

2. *Fight* pugno, *teach* doceo, *reach* extendo, *ſeek* quæro, *beſeech* oro, *catch* capio, *buy* emo, *bring* affero, *think* cogito, *work* operor: faciunt *fought*, *taught*, *raught*, *ſought*, *beſought*, *caught*, *bought*, *brought*, *thought*, *wrought*. Sed & ex his non pauca analogiam retinent, ut *teached*, *reached*, *beſeeched*, *catched*, *worked*, &c.

3. *Take* capio, *ſhake* quatio, *forſake* deſero, *wake* (*awake*) evigilo, *ſtand* (olim *ſtead*) ſto, *break* frango, *ſpeak* loquor, *bear* fero, pario, *ſhear* tondeo, *ſwear* juro, *tear* lacero, *wear* induo, tero, *weave* texo, *cleave* hæreo, *cleave* (olim *clîve*) findo, *ſtrîve* contendo, *thrîve* diteſco, *drîve* pello, *ſhîne* ſplendeo, *rîſe* ſurgo, *ſmîte* percutio, *wrîte* ſcribo, *bîde* (*abide*) maneo, *rîde* equito, *chooſe* (*chûſe*) eligo, *tread* conculco, *get* acquiro, *beget* gigno, *forget* obliviſcor, *ſeethe* coquo: faciunt utrobique *took*, *ſhook*, *forſook*, *wôke*, *awôke*, *ſtood*, *brôke*, *ſpôke*, *bôre*, *ſhôre*, *ſwôre*, *tôre*, *wôre*, *wôve*, *clôve*, *ſtrôve*, *thrôve*, *drôve*, *ſhône*, *rôſe*, *ſmôte*, *wrôte*, *bôde*, *abôde*, *rôde*, *chôſe*, *trodd*, *gott*, *begott*, *forgott*, *ſod*. Sed & utrobique dicimus etiam *thrĭve*, *rĭſe*, *ſmitt*, *abidd*, *ridd*. In Præterito Imperfecto quædam etiam formantur per *a*, ut *brake*, *ſpake*, *bare*, *ſhare*, *ſware*, *tare*, *ware*, *gat*, *begat*, *forgat*, & fortaſſe quædam alia ſed rariùs. In Participio Paſſivo formantur eorum non pauca etiam per *en*; ut *taken*, *ſhaken*, *forſaken*, *brôken*, *ſpôken*, *bôrn*, (*bôr'n*) *ſhôr'n*, *ſwôr'n*, *tôr'n*, *wôr'n*, *wôven*, *clôven*, *thrĭven*, *drĭven*, *rĭſen*, *ſmitten*, *written*, *ridden*, *chôſen*, *trodden*, *gotten*, *begotten*, *forgotten*, *ſodden*. Multa etiam utrobique

utrobique retinent analogiam, ut *waked*, *awaked*, *beared*, *ſheared*, *weaved*, *cleaved*, *thrîved*, *abîded*, *chooſed*, *ſeethed*, &c.

4. *Give* do, *bid* jubeo, *ſit* ſedeo; faciunt in Præterito Imperfecto *gave*, *bad*, *ſate*: In Participio Paſſivo, *given*, *bidden*, *ſitten*. Sed & utrobique *bidd*, *ſitt*. Atque huc referenda ſunt multa ex primâ & tertiâ claſſe, quæ formant præteritum imperfectum etiam in *a*.

5. *Draw* traho, *know* ſcio, *ſnow* ningit, *grow* creſco, *throw* jacio, *blow* flo, *crow* cano (inſtar galli,) *fly* volare, *ſlay* occîdo, *ſee* video, *ly* jaceo: faciunt Præterita Imperfecta *drew*, *knew*, *ſnew*, *grew*, *threw*, *blew*, *crew*, *flew*, *ſlew*, *ſaw*, *lay*; Participia Paſſiva per *en*, *draw'n*, *know'n*, *ſnow'n*, *grow'n*, *throw'n*, *blow'n*, *crow'n*, *flyen* (*flow'n*,) *ſlay'n*, *ſeen*, *ly'n*, (*lay'n*,) Sed & utrobique *draw'd*, *ſnow'd*, *throw'd*, *blow'd*, *crow'd*. At a *flee* fugio fit *fledd*. A *go* eo, fit *went* (ab antiquo *wend*) & participium *go'n*.

Suntque hæc (quæ memini) omnia linguæ Anglicanæ Verba Anomala: Alia vel nulla ſunt vel certè pauciſſima.

CAP. XIII.

De Adverbiis, Conjunctionibus, Præpoſitionibus & Interjectionibus.

Adverbia. ADverbia eandem ſortiuntur naturam apud nos, quam apud Latinos, aliáſque gentes: Nempe non Verbis tantùm, ſed & aliis orationis partibus adjiciuntur.

Quorum

Quorum præcipua ſequuntur.

Adverbia Temporis; Quando *when*, nunc *now*, tunc *then*, hodie *to-day*, cras *to-morrow*, heri *yeſter-day*, perpetuo *ever*, nunquam *never*, diu *long*, *a great while*, donec *till*, *un-till*, dudum *ſince*, *agoe*, antehac *here-to-fore*, poſthac *here-after*, jamjam *allready*.

Numeri; Quoties *how-oft*, toties *ſo-oft*, ſemel *once*, bis *twice*, ter *thrice*, quater *four times*; ſæpe, multoties, *oft*, *often*, *often-times*, *many-times*; rarò *ſeldome*, ſemper *all-ways*, (quaſi omnibus vicibus, a Cambrica voce *gwaith* vices.)

Ordinis; Primò *firſt*, deinde *after-ward*, proximè *next*, ſecundò *ſecondly*, tertiò *thirdly*, ultimò *laſtly*, tandem *at-laſt*, *at-length*, &c.

Loci; Ubi *where*, hîc *here*, illic *there*, ubique *every-where*, nuſquam *no-wh re*, uſpiã *any-where*, alicubi *ſome-where*, alibi (alicubi alias) *ſome-where elſe*, *elſe where*; intus *with-in*, foris *with-out*: quò *whither*, huc *hither*, illuc *thi her*, aliquò *ſome-whether*, intro *in*, foras *out*: Quorſum *which way*, horſum *this way*, ſurſum *upward*, deorſum *downward*: Unde *whence*, (*from whence*,) hinc *hence*, inde *thence*: Simul *together*, ſeorſim *a-ſunder*, *in-ſunder*; prope *near*, *hard-by*; longè *far-off*.

Affirmandi; etiam *yea*, *yes*, *I*; forte *perhaps*; *perchance*, *peradventure*, *it may be*.

Negandi; Non (abſolutè poſitum) *no*, (conjunctè poſitum) *not*.

Monſtrandi; En, *lo*, *behold*.

Similitudinis, & Comparationis; Quàm, quomodo, *how*; ſic, tam, *ſo*; ut *as*; quantum (quam multum) *how much*, magis *more*, minùs *leſſe*, maximè *moſt*, minimè *leaſt*, valdè *very*, *very-much*, omninõ *alltogether*, *wholly*; ferme *allmoſt*, ſolummodo *onely*, *but*; potiùs *rather*, quàm *than*, vix *ſcarce*, ægrè *hardly*, bene *well*, malè *ill*, meliùs *better*, pejus *worſe*,

optimè

optimè *best*, pessimè *worst*, doctè *learnedly*, fortiter *valiantly*, citò *quickly*.

Reliqua fere Adverbia (& ex enumeratis non pauca) sunt vel Periphases, ut, diu *a long while*, jamdudum *a great while ago*, sæpenumerò *many times*, &c. Vel Præpositiones aut Adjectiva Adverbiascentia, ut antè *before*, prope *near*, præter *beside*, infra *under*, *below*, &c. multum *much*, parum *little*, magis *more*, &c. Vel denique a quibusvis ferè Adjectivis formantur, adjunctâ terminatione *ly*; ut doctè *learnedly*, fortiter *valiantly*, subitò (subitaneè) *suddainly*, tertiò *thirdly*, &c.

Conjunctiones.

Conjunctiones item eundem habent usum quem apud Latinos, aliósque.

Quarum hæ sunt præcipuæ; Et *and*, quoque *allso*, *likewise*, nec *nor*, *neither*, utrum *whether*, sive *or*, *either*, sed *but*, nam *for*, quia *because*, quare *wherefore*, ergo *therefore*, si *if*, tum *then*, quamvis *though*, *all-though*, *not-withstanding*, tamen *yet*, ut *that*, quòd *that*, quum *seeing*, *since that*, *when as*, nisi *except*, *unlesse*, saltem *at-least*, vel *even*.

Si quis tamen harum aliquot voces potiùs Adverbia esse dicat; aut etiam ex Adverbiis aliquot ad Conjunctionum classem referre malit: non tanti est ut hac de re quis contendat, cùm, & apud Latinos, eadem non raro vox nunc pro Adverbio, nunc pro Conjunctione censenda est. Neque forsan aliquod grave detrimentum pateremur, si tam Adverbia quam Conjunctiones & Interjectiones, ad eandem classem redigerentur. Est quidem nonnihil discriminis, sed leviusculum.

Præ-

Præpoſitiones etiam eandem ſortiuntur naturam quam in aliis linguis: Sed frequentiori apud Anglos uſu occurrunt quam apud Latinos, ideo quòd nos Caſuum diſcrimina non agnoſcamus. *Præpoſitiones.*

Verùm de hiſce quicquid dicendum erat, ſuprà, ubi de Nomine Subſtantivo agebatur, tradidimus.

Interjectiones non ita multas habemus. *O*, *oh*, *ah*, *fi*, *ha ha he*, *st*, nobis ſunt cum Latinis communes. Heu *alas*, dolentis eſt: Vah *tuſh* contemnentis: *Foh* fœtorem abominantis. Væ *wo*, potiùs nomen eſt. *Interjectiones.*

CAP. XIV.

De Etymologiâ.

POſtquam ſingulas orationis partes ſeorſim conſideravimus: operæ pretium eſſe duxi, earum aliquam inter ſe convenientiam & affinitatem obſervare; ſive Etymologiam quâ una ab aliâ originem ducit.

Ex quolibet nomine Subſtantivo, aut *Adjectivum Poſſeſſivum.*

Subſtantivè

Substantivè posito, (sive Singulari sive Plurali,) formatur Adjectivum *Possessivum*, addendo *s*. Ut supra dictum est.

Adjectivũ Respectivũ. Quodlibet etiam Substantivum, Adjectivè positum, degenerat in Adjectivum; quod Adjectivum *Respectivum* supra diximus.

Verbascentia. Substantiva item non pauca, aut etiam Adjectiva, (& aliæ nonnunquam orationis partes,) Verbaliter posita, degenerant in Verba: Et innuunt ejusdem rei qualemcunque applicationem: Accedente tamen non rarò Vocalis productione, atque etiam Consonantis alleviatione.

Ut *a house* domus, *to house* (domum adhibere) in domum recipere: *brasse* æs, *to braze* obærare: *glasse* vitrum, *to glaze* vitrum applicare: *grasse* gramen, *to grase* gramine vesci: *prîce* precium, *to prîse* æstimare: *breath* spiritus, *to breathe* spirare; *shade*, *shadow*, umbra; *to shade*, *to shadow*, obumbrare: *a fish* piscis, *to fish* piscari: *oyl* oleum, *to oyl* oleo oblinere: *rûle* regula, regimen; *to rûle* regulare, regere: *lòve* amor, *to lòve* amare: *lìfe* vita, *to lìve* vivere: *strìfe* contentio, *to strîve* contendere: *Further* ulteriùs, *to further* promovere: *forward* antrorsum, *to forward* promovere: *hinder* posterior, *to hinder* retardare. Atque infinita alia.

Nonnunquam tamen (præsertim Adjectivis) adjungitur terminatio *en*: Ut *hast* celeritas, *to hast*, *to hasten* accelerare: *length* longitudo, *to lengthen*

lengthen prolongare: *strength* vires, *to strengthen* vires addere: *short* breve, *to shorten* abbreviare: *fast* fixum, *to fasten* figere: *whîte* album, *to whîte*, *to whîten* album reddere: *black* nigrum, *to black*, *to blacken* denigrare: *hard* durum, *to harden* durum facere: *soft* molle, *to soften* mollire. Aliáque multa.

A Verbis autem (sive hisce, sive aliis quibuscunque) formantur *Participia*, nempe Passivum unum (additâ plerumque terminatione *ed*, vel *en*;) alterum Activum, (adjunctâ semper terminatione *ing*) quod etiam, Substantivè positum, Gerundiorum & *Nominis Verbalis* (Actionem significantis) vices gerit. Ut supra ostensum est. At adjectâ terminatione *er* fit Nomen Verbale Agentem significans. *Participia, & Nomina Verbalia; in* ed, en, ing, er.

To hear audio, *hear'd* auditum, *hearing* auditus, auditio, *a hearer* auditor. *To give* do, *given* datum, *giving* dans, donatio, *a giver* dator. Aliáque innumera, & ad libitum formata.

Ex Substantivis fiunt *Adjectiva Copiæ*, additâ terminatione *y*: factâ item nonnunquam, sed rariùs Vocalis, productione, & allevatione Consonantis. *Adjectiva Copiæ, in* y.

A lowse pediculus, *lowsy* (pediculis scatens) pediculosus:

losus: *Wealth* divitiæ, *wealthy* (divitiis abundans) dives: *Health* sanitas, *healthy* (sanitate præditus) sanus: *Worth* valor, excellentia; *worthy* dignus, excellens: *Witt* ingenium, *witty* ingeniosus: *Water* aqua, *watery* aquosus: *Earth* terra, *earthy* terreus: *Wood* lignum, *a wood* sylva; *wooddy* lignosus, sylvosus: *Air* aer, *airy* aereus: *A heart* cor, *hearty* cordatus, fortis: Aliáque innumera. Huic terminationi respondet Germanorum terminatio *ig*.

Adjectiva plenitudinis in full.

Ex Substantivis fiunt *Adjectiva Plenitudinis* additâ terminatione *full*; hoc est, plenus.

Joy gaudium, *joyfull* lætus: *Fruit* fructus, *fruitfull* fructuosus: *Youth* juventus, *youthfull* (juventâ plenus) juvenilis: *Care* cura, *carefull* solicitus, diligens: *Use* usus, *usefull* utilis: *Delight* delectatio, *delightfull* jucundus, delectabilis: Aliáque multa.

In some.

Nonnunquam, eodem ferè sensu, sed cum aliquali diminutione, additur terminatio *some*, (hoc est, aliquid.) *Delight* delectatio, *delightsome* delectabilis, delectationem saltem mediocrem parens: *Game* lusus, *gamesome* hilaris, lusui proclivis: *Irk* tædet, *irksome* ingratus, molestus: *Burden* onus, *burdensome* onerosus: *Trouble* molestia, *troublesome* molestus: Aliáque ejusmodi.

Adjectiva inopiæ, seu defectus; in lesse.

Contra verò terminatio *lesse* Substantivis addita, Adjectiva facit *inopiam* significantia.

Ut *worthlesse* nullius precii: *wittlesse* ingenio vacuus:

vacuus: *heartlesse* dejectus, timidus, excors: *joylesse* gaudio planè destitutus: *carelesse* negligens: *uselesse* inutilis. Sic *comfort* consolatio, *comfortlesse* consolatione destitutus: *sap* succus, *sap-lesse* succi vacuus: Aliâque quamplurima.

Idem etiam sæpissimè innuitur præfixâ particulâ privativâ *un* adjectivis quamplurimis; vel etiam *in*, sed hoc posterius non nisi vocibus a Latinis deductis, quæ eandem compositionem apud Latinos admittunt. Un, in.

Ut *pleasant* gratus, placidus, *unpleasant* ingratus: *wise* sapiens, *unwise* insipiens: *profitable* utilis, *unprofitable* inutilis: *patient* patiens, *impatient* impatiens: Sic *unworthy* indignus: *unhealthy* non sanus: *unfruitfull* infrugiferus: *un-usefull* inutilis: Aliáque multa.

Notandum tamen est, quod ut non omnia Latina ab *in* composita privationem significant; ita nec omnia Anglicana per *in* scripta: Multa enim a Gallis habemus, sed utplurimum Latinæ originis, quæ per *in* vel *en*, promiscuè scribuntur, ubi retinetur genuina significatio Latinæ præpositionis *in*. Ut *ingener* ingenero; *implant* implanto; *ingrave* insculpo; aliáq; multa: quæ tamen etiam promiscuè per *en* scribuntur, *engender*, *emplant*, *engrave*, &c. ut & eorum participia *engendered*, *emplanted*, *engraven*, &c. Et quidem optandum esset (in exterorum gratiam) ut hujusmodi vocabula a Gallis accepta, Gallorum *en* perpetuò retinerent, potius quam ut restituatur Latinorum *in*, unde illud *en* deductum est; ut omnis de illius particulæ En.

significatione dubitatio tollatur. Nam particula *un* semper privativa est, *en* vero nunquam, at *in* nunc est nunc non est: in illis enim dictionibus quæ promiscuè per *in* & *en* scribuntur, non est privativa; in aliis utplurimum privativa est, nempe quæ a Latinis pariter significantibus deductæ sunt.

Dis: mis: Particulæ item præpositivæ *dis* & *mis*, (a Gallorum *des* & *mes* deductæ,) idem ferè significant quod *un*: Cum hoc tamen discrimine; *dis* potius Contrarietatem innuit quam Privationem, (respondet siquidem Latinorum præpositioni *de* prout in compositione non rarò usu patet:) *mis*, quasi Errorem quendam insinuat, & per *male* vel *perperam* utplurimum reddi potest. *To like* approbare, *to dislike* improbare: *honour* honor, decus, *dishonour* dedecus: *to honour*, *to grace*, honorare, decorare: *to dishonour*, *to disgrace*, dedecorare: *to deign* dignor, *to disdeign* dedignor: *chance* fortuna, casus, *mischance* infortunium: *to take* capere, *to mistake* errare, perperam accipere: *deed* opus, *mis-deed* malè-factum. Aliáque hujusmodi.

Quæ a Latinis per *de*, vel *dis*, scriptis deducuntur, eandem quàm prius habebant significationem retinent: ut *distinguish* distinguo, διαστίζω, *detract* detraho: *defame* defamo, *detein* detineo, &c.

Adjectiva similitudinis in ly. Terminatio *ly* Substantivis addita (& nonnunquam Adjectivis) Adjectiva format *Similitudinem* quandam seu convenientiam innuentia.

A

A gîant gigas. *gîantly (gîant-like)* gigantinus: *earth* terra, *earthly* terrenus: *heaven* cœlum, *heavenly* cœlicus: *world* mundus, *worldly* mundanus: *God* Deus, *godly* pius, quasi Deo conformis: *good* bonus, *goodly* eximiæ staturæ seu magnitudinis, quasi καλοειδής. Aliáque similia. Respondet Germanorum & Belgarum terminationibus *lich*, *lick*.

Eadem terminatio *ly* Adjectivis addita format adverbia cognatæ significationis; ut Latinorum, in *è*, *o*, & *ter*. Ut suprà dictum est. *Adverbia similitudinis in* ly.

Terminatio *ish* Adjectivis præcipuè addita (sed & non raró Substantivis) *Diminutionem* innuit. *Adjectiva Diminutiva, in* ish.

Green viridis, *greenish* subviridis: *whîte* albus, *whîtish* albicans, subalbus: *soft* mollis, *softish* aliquantum mollis: *a thief* fur, *thievish* quasi fur, ad furandum proclivis: *a wolf* lupus, *wolvish* quasi lupus, lupinæ ferociæ proclivis: *a child* puer, *childish* puerilis. Aliáque multa, & ferè ad libitum formata.

Habemus tamen & alias diminutivorum formulas in Substantivis (sed rariùs occurrentes;) ut *a hill* mons, *a hillock* monticulus: *a part* pars, a *parcell* particula; *a cock* gallus gallinaceus, *a cockrell* galliculus: *a pîke* lucius piscis, *a pickrell* luciolus: *a pôke* saccus, *a pocket* sacculus (quæ terminatio Gallica est:) *a lamb* agnus, *a lamkin* agnellus: *a goose* anser, *a goslin* anserculus; (quæ est terminatio Germanica:) aliáque, sed pauca, similia occurrunt. *Substantiva Diminutiva.*

Abstracta, in nesse.

Ex Concretis Adjectivis fiunt Substantiva Abstracta, addita terminatione *nesse*.

White albus, *whitenesse* albedo: *hard* durus, *hardnesse* durities: *great* magnus, *greatnesse* magnitudo: *skillfull* peritus, *skillfullnesse* peritia, *unskillfullnesse* imperitia: aliáque infinita. Huic respondet Germanorum terminatio *heyt*.

In th.

Sunt tamen & alia Abstracta (partim ab Adjectivis partim a Verbis deducta) quæ fiunt adjectâ terminatione *th*: (levi nonnunquam immutatione simul factâ.)

Long longus, *length* longitudo: *strong* fortis, validus, *strength* vires, fortitudo: *broad*, *wide*, latus, *breadth*, *width*, latitudo: *deep* profundus, *depth* profunditas: *high* altus, *height* (seu potius *heighth*) altitudo: *true* verus, *truth* veritas: *warm* calidus, *warmth* calor: *dear* charus, *dearth* (caritas) fames: *slow* tardus, *sloth* tarditas, desidia: *merry* lætus, *mirth* lætitia: *hail* sanus, *health* sanitas: *well* benè, *weal* bonum, *wealth* divitiæ: *dry* siccus, *drowth*, *droughth*, *dry'th*, siccitas: *young* juvenis, *jouth* juventus: Sic *Moon* Luna, *moneth* mensis: item *room* & *roomth* capacitas.

Quibus affines sunt voces quædam a Verbis deductæ; *dy* morior, *death* mors: *till* aro, colo: *tilth* cultura: *grow* cresco, *growth* incrementum: *mow* meto, *mow'th* (alicubi) messis: *steal* furor, *stealth* furtum: *bear* pario, *birth* partus: *hear* audio, *hear'th* auditus: *rue* luo, *ruth*, luctus: (quæ vox sæpè desuevit:) Sic *see* video, *sight* visus: *sigh* singultio, *sigh* (vel *sighth*) singultus:

flee

flee fugio, *fly* volo, *flight* fuga, volatus: *weigh* pondero, *weight* pondus: *fray* terrefacio, *fright* terror: *to draw* traho, haurio, delineo, *to drink* bibo; *draught* tractio, haustus, delineatio: *defray* solvo (a Gallico *frais*) *fraight* naulus; quæ potiùs scribenda essent *flighth*, *sighth*, &c. prout a quibusdam etiam pronunciantur; nisi quod mos aliter plerumque obtinuerit, ne *h* bis scriberetur.

Eandem formam retinent *faith* fides, *spight* malicia, *wreathe* spira, *wrath* ira, *broth* jusculum, *moth* tinea, *froth* spuma, *breath* spiritus, *sooth* veritas, *worth* pretium, *light* lux, *laith* flamma, *wight* res, persona, (vox antiqua, unde) *nought* nihil, *ought* aliquid, aliáque forsan similia: quorum primitiva vel planè desueverunt, vel saltem rariùs occurrunt, & ferè latent: Descendunt fortè a *fey* (vel *foy*,) *spy*, *wry*, *wreak*, *brew*, *mow*, *fry*, *bray*, *say*, *work*, &c.

Ment, *age*.

Ment & *age* sunt terminationes planè Gallicæ; & idem apud nos innuunt ac apud illos; & vix omnino occurrunt nisi in vocibus a Gallis deductis; ut *commandement* mandatum, *usage* consuetudo, &c.

Voces cognatæ.

Sunt autem & aliæ apud nos voces affines, ab eodem quasi communi themate variè flexæ, cognatæ item significationis; prout in aliis linguis fieri solet.

Ut *to beat* ferio, *a bat* (*batoon*) baculum, *a battel* pugna, prælium, *a beetle* malleus ligneus (quo cuneos ferimus) *a battle-door* feriterium, *to batter* feriendo comminuo, *batter* eduliorum quorundam materia (ex farinâ, aquâ, & ovis, frequenti spatulæ percussione commistis;) quæ omnia cognatæ

cognatæ ſunt ſignificationis. Sic *take* manu capio, *touch* tango, *tickl* (leviter tango) titillo, *tack* clavus cui aliquid appenditur, *tach* uncina, *tackle* armamenta navis: quæ omnia localem conjunctionem innuunt. Atque idem in aliis paſſim videtur.

Soni rerum indices.

Notandum autem eſt, in vocibus linguæ noſtræ nativis, magnam utplurimum literarum reíque ſignificatæ conſenſum reperiri.

Adeoque literarum ſoni tenuiores, acutiores, craſſiores, obtuſiores, molliores, fortiores, clariores, obſcuriores, magíſque ſtriduli, &c. pares non rarò in rebus ſignificatis affectus innuunt, & quidem plures nonnunquam in eadem voce licèt monoſyllabâ.

Str. Sic voces a *Str* inchoatæ fortiores rei ſignificatæ vires innuunt; ut *ſtrong* fortis, *ſtrength* vires, *ſtrîve* validè contendo, *ſtrîke* percutio, *ſtruggle* luctor, *ſtretch* extendo, *ſtrain* violenter extendo, *ſtraight* rectum (quod nempe in longitudinem extenditur,) *ſtrout* tumeſco (diſtendor) quantum poſſum.

St. *St* vires item, ſed minores, innuunt; quantæ ſcilicet parta tuendo potius quam nova acquirendo ſufficiunt: Ut *ſtand* ſto, *ſtay* permaneo, *ſteady* immobilis, *ſteadfaſt* conſtans, *ſtout* pertinax, *ſturdy* rigidè pertinax, *ſtick* hæreo, *ſtickle* auxiliis adſto, *ſtiff* inflexibilis, *ſtop* obſiſto, obicem pono.

Thr. *Thr* violentiorem motum innuunt: Ut *throw* projicio, *thruſt* violenter trudo, *throng* conſtipo (de

(de caterva dici solet,) *throb* violenter palpito (de corde acerrimis doloribus agitato dicitur,) *through* penitus, per totum, &c.

Wr obliquitatem quandam seu distortionem innuunt; Ut *Wry* obliquum, *wreathe* contorqueo, *wrest* violenter distorqueo, *wrestle* colluctor, *wring* torqueo, *wrong* injuria, *wrinch* luxo, *wrench* (vox fere obsoleta) injuria violenter illata, *wriggle* sinuosè flecto, *wrangle* rixor, *wrinkle* ruga, *wrath* iracundia, *wrist* carpus, qui nempe quaquaversum, tam se quam alia, contorquet. *Wr.*

Sw quasi silentem agitationem seu molliorem motum innuunt; Ut *sway* propendeo, *swim* no, *swing* pendulus agitor, *swift* celer, *sweet* dulcis, suavis, *switch* virgula flexilis, *swindge* virgulâ ferire; in quibus consonæ ferè omnes silentiores sunt & vocales tenuissimi soni. *Sw.*

Nec multum differunt *Sm* in *smoothe* lævis, *smîle* subrideo; *smîte* idem significat quod *strîke* ferio, sed mitior vox est; *smart* acrem dolorem significat, *a smart blow* propriè significat ejusmodi plagam quæ motu primitùs silenti (quod indicant *sm*) ad acutam asperitatem procedit (quod indicant *ar*) subitaneè finitam (quod indicat *t*;) seu, quæ tacito motu acriter pungit. *Sm.*

Cl adhærentiam quandam seu tenacitatem innuunt; ut in *cleave* hæreo, *clay* argilla (terra tenax,) *cling* tenaciter adhæreo, *clime* (*clamber*) scando, *to clamb up* quasi argillâ obstipo, *clammy* viscidum, *clôse* contiguum, *to clôse* conjungere, *a clod* gleba (massula terræ durior,) *a clot* coagulatum quid, ut *a clot of bloud* grumus sanguinis (sanguis coagulatus,) *a clutter* tumultuaria congeries, *a cluster* continuata congeries. &c. *Cl.*

Sp

Sp. *Sp* dissipationem quandam seu expansionem innuit; in *spread* expando, *spring* exsilio, *sprig* surculus, *sprout* progermino, *sprinkle* dispergo, *split* findo, *splinter* schidium, (quod fissurâ separatur) *spill* effundo, *spitt* exspuo, *sputter* quasi spuito, *spatter* aspergo. &c.

Sl. *Sl* quasi lapsum silentem seu minus observabilem motum innuit, in *slîde* lentè labor, *slip* subito labor, *slippery* glaber, *slîme* viscus tenue & glabrum, *sly* inobservatè astutus, *sleight* astutia, *slit* findo, *slow* tardus, *slack* laxus, *slîght* negligentiùs factum. &c.

ásh, ŭsh. Item terminatio *ásh* in *crash*, *rash*, *gash*, *flash*, *clash*, *lash*, *slash*, *plash*, *trash*, &c. clarius quiddam & acutius indicat. At *ŭsh* in *crush*, *rush*, *gush*, *flush*, *blush*, *brush*, *hush*, *push*, obscurius quiddam & taciturnius innuit. Utrobiq; tamen motus celer & subitaneus innuitur.

ing. Sic in *fling*, *sling*, *ding*, *swing*, *cling*, *sing*, *ting*, *wing*, *sting*, &c. tinnitus terminationis *ng* & acuties vocalis *ĭ*, innuunt tenuissimi quasi motus seu tremoris continuationem, tandem quidem evanescentis non autem subitò interrupti: At in *tink*,

ink. *wink*, *sink*, *clink*, *chink*, *think*, (in consonam mutam desinentibus) inuitur etiam exitus seu terminus subitaneus.

ingl, inkl. Si accedat *l*, ut in *jingle*, *tingle*, *tinkle*, *mingle*, *sprinkle*, *twinkle*, innuitur quasi actuum (minutorum) frequentia, seu frequens iteratio: Eademque actuum frequentia, sed minus subtilium (propter clariorem vocalem *a*,) innuitur in

angl. *jangle*, *tangle*, *spangle*, *mangle*, *wrangle*, *brangle*,

umbl. *dangle*: Item in *mumble*, *grumble*, *jumble*, *tumble*, *stumble*, *rumble*, *crumble*, *fumble*, &c. sed simul obscurius quiddam seu obtusius innuit *ŭ* obscurum, & confusam quasi convolutationem innuunt consonarum

ſonarum congeries *mbl*, ut etiam in *ramble*, *ſcamble*, *ſcramble*, *wamble*, *amble*, &c. *ambl.*

In *nimble* vocalis acuties celeritatem innuit: In *ſparkle* ſcintillo, *ſp* diſſipationem innuit, *ar* acutam crepitationem, *k* ſubitam interruptionem, *l* frequentem iterationem: & ſimiliter in *ſprinkle* niſi quod *in* ſubtilitatem diſſipatarum guttularum innuat. *Thick* (craſſum, obtuſum,) *thin* (tenue, acutum,) eo differunt quod vox illa conſonâ obtuſâ, hæc acutâ, terminetur.

Pari modo in *ſqueek*, *ſqueak*, *ſquele*, *ſquall*, *braul*, *wraul*, *yaul*, *ſpaul*, *ſhreek*, *ſcreek*, *ſhrill*, *ſharp*, *ſhrĭv'l*, *wrinkle*, *crack*, *craſh*, *claſh*, *gnaſh*, *plaſh*, *cruſh*, *huſh*, *hiſſe*, *fiſſe*, *whiſt*, *ſoft*, *jarr*, *hurl*, *curl*, *whirl*, *buz*, *bùſsle*, *ſpindle*, *dwingle*, *twine*, *twiſt*, aliiſq; innumeris, ejuſmodi ſonorum cum rebus ſignificatis convenientiam obſervare licet. Et hoc quidem tam frequenter ut vix ulla quam ſcio lingua hac in re huic noſtræ æquiparanda videatur; Adeo ut in unâ plerumq; voce monoſyllabâ (quales ſunt noſtræ ferè omnes, ſi flectionem demas,) illud ſignanter exprimitur, quod in linguis aliis niſi Compoſitis, aut Decompoſitis, aut longâ nonnunquam verborum periphraſi, vix aut ne vix explicari poteſt. Et quidem ex vocibus noſtris nativis quamplurimæ hoc modo formantur; & ejuſmodi longè plures olim fuiſſe non dubito, priuſquam ingentis vocum Gallicarum farraginis in linguam noſtram intruſio multas nativas voces exilio dederit & oblivioni.

Voces a Latinis mutuatas multas habemus (& quidem fere omnes quæ nec monoſyllabæ ſunt, nec a monoſyllabis formantur:) earum verò partem maximam Galli potius a Latinis acceperunt, & nos ab illis. *Voces Latinæ a Gallis mutuatæ.*

Nomina

Nomina. Nomina (tam Substantiva quam Adjectiva) ex Latinis fiunt Anglica, abjectâ plerumq; casuum obliquorum terminatione: interveniente non rarò leviculâ aliqua permutatione, quæ Gallis ut plurimum nobiscum communis est.

Ut Natura, gratia, clementia, synodus, ingeniosus, ingenuus, ornamentum, vitium, infans, prudens, quies, unio, nectar, honor, imago, multitudo, majestas, virtus, poema, poesis, phœnix, audax, liberalis, specificus, possibilis, implacabilis, status, facies; &c. dant *Nature*, *grace*, *clemency*, *synod*, *ingenious*, *ingenuous*, *ornament*, *vice*, *infant*, *prudent*, *quiet*, *union*, *nectar*, *honour*, *image*, *multitude*, *majesty*, *vertue*, *poeme*, *poesy*, *phœnix*, *audacious*, *liberal*, *specifical*, *possible*, *implacable*, *state*, (*estate*) *face*; Atq; ad has formas infinita alia & olim formabantur, & formantur indies.

Ubi notabilior aliqua mutatio occurrit, eam ut plurimum a Gallis accepimus; ut a Latinis, Bonitas, leo, eleemosyna, eleemosynarius, tempus, novus, extraneus, fons, mons, acris: fiunt Gallica *Bonté*, *lion*, *almosne*, *almosner*, *temps*, *nieu*, *estrange*, *fountaine*, *mountaigne*, *aigré*: Unde Anglica *Bounty*, *lion*, *almes*, *almner*, (& *ambry*, hoc est *alm'ry*,) *tense*, *new*, *strange*, *fountain*, *mountain*, *eager*.

In nostris *chamber*, *tender*, *cinder*, &c. a Latinis *camera*, *tener*, *cinis*, &c. interpositionem literarum *b*, & *d*, habemus a Gallis qui scribunt *chambre*, *tendre*, *cendre*, &c. pro *cham're*, *ten're*, *cen're*, &c. ubi inter pronunciandum (primò fortasse non observantibus) se insinuarunt illæ literæ post syncopen factam, & deinde etiam in scrip-

ſcripturam (ut etiam in *diſſemble*, *reſemble*, *aſſemble*, *humble*, *tremble*: &c. a *ſimulo*, *ſimilis*, *ſimul*, *humilis*, *tremulus*; aliiſq; multis:) Quale quid in Græcorum ἄνδρες, μέμβλωκα, μεσημβρία, &c. & in Latinorum *ſumptus*, *emptus*, *comptus*, &c. videtur.

Verba.

Verba quæ a Latinis mutuamus, formantur partim a *Præſenti Tempore*, partim a *Supinis*, abjectâ utrobiq; terminatione: cum levi inſuper aliquando mutatione.

A Præſenti formantur, *extend* extendo; *ſpend*, *exſpend*, expendo; *conduce* conduco, *deſpiſe* deſpicio; *approve* approbo; *conceive* concipio; *relinguiſh* relinquo *diſtinguiſh* diſtinguo; *diminiſh* diminuo; *repleniſh* repleo; *vanquiſh* vinco; *eſtabliſh* ſtabilio; *correſpond* correſpondeo; *contain* contineo; *adminiſter* adminiſtro; *govern* guberno; *concern* concerno, *certify* certifico; *reply* replico; *multiply* multiplico; *ſupply* ſuppleo: Aliáq; innumera.

A Supinis formantur, *Supplicate* ſupplico; *demonſtrate* demonſtro; *diſpoſe* diſpono; *exſpatiate* exſpacior; *ſuppreſſe* ſupprimo; *exempt* eximo; *collect* colligo; *conſecrate* conſecor; *imprecate* imprecor; *contract* contraho; *mix* miſceo; *concoct* concoquo; *reject* rejicio; *exact* exigo, *afflict* affligo: Atq; alia quam plurima.

Ab utriſq; etiam non rarò formantur apud nos verba; ſignificatione tamen plerumq; aliquantum diverſâ; eorûmque unum ut plurimum a Latinis immediatè deducimus, alterum verò nonniſi mediantibus Gallis. Sic *compound*, *compôſe*, compono; *expound*, *expoſe* expono; *refer*,

refer, *relate* refero, *confer*, *collate* confero; *comprehend*, *comprise* comprehendo; *defer*, *delate* defero; *imply*, *implicate* implico; *ſpeed*, *expedîte* expedio; *confound*, *confute* confundo; Aliáq; ejuſmodi non pauca.

Voces Gallicæ.

Sunt autem & alia aliquot tam nomina quam verba purè Gallica, a Latinis non deducta, quæ in noſtram linguam tranſtulimus.

Ut *Garden* hortus, *garter* periſcelis, *buckler* umbo, *to advance* promovere, *to cry* clamare, *to plead* cauſam agere, aliáque; a Gallicis *jardin*, *jartier*, *bouclier*, *avancer*, *cryer*, *plaider*, &c. Quanquam reverâ non adeo multæ ſint in ipſâ linguâ Gallicanâ voces purè Gallicæ; illius enim linguæ pars longè maxima eſt Latinæ originis.

Voces Teutonicæ.

Multas autem voces quæ nobis cum Germanis ferè ſunt communes, dubium eſt an priſci olim Teutones a Latinis, an hi ab illis, aut deniq; utriq; ab eodem communi fonte, acceperint.

Ut *Wîne* vinum, οἶνος *wînd* ventus, *went* veni, *way* via, *wall* vallum, *wallow* volvo, *wooll* vellus, *will* volo, *worm* vermis, *worth* virtus, *day* dies, *draw* traho, *tame* domo, δαμάω, *yoke* jugum, ζεῦγος, *earth* terra ἔρα, *over upper* ſuper ὑπὲρ, *am* ſum εἰμὶ, *break* frango ῥηγνύω, *fly* volo, *blow* flo, aliáq; ejuſmodi innumera. Linguam enim Teutonicam, ipſâ Latinâ antiquiorem eſſe, non

dubito

dubito: Neq; magis dubitandum est, linguam Latinam, quæ non modò a Græcâ, præsertim Æolicâ, sed & ab aliis vicinis linguis (puta Oscâ aliisve, quæ jam olim desueverunt adeo ut vix eorum vestigia supersint) magnam verborum farraginem consarcinavit, etiam a Teutonicâ non pauca accepisse. Certum est linguam Anglicanam, Germanicam, aliasque linguas a Teutonicâ oriundas, non pauca retinere a Græcis deducta, quæ Latina lingua non agnoscit, ut *path*, *pfad*, semita: *ax*, *achs*, securis: *mit* cum; *ford*, *pfurd*, vadum; *daughter*, *tochter*, filia; *mickle* multum, magnum; aliáq; similia: a Græcis πάτος, ἀξίνη, μετὰ, πόρος, πορθμὸς, θυγατὴρ, μεγάλος, &c. Cum autem hæc immediatè a Græcis acceperint, sine interventu linguæ Latinæ: quidni & alia etiam immediatè inde fluxisse putanda sint, quamvis & apud Latinos pariter reperiantur. Atq; hæc de Etymologia linguæ nostræ tradidisse sufficiat.

CAP. XV.

De Poesi.

POesis Anglicana, ut plurimum Rythmica est: ut & apud vicinas gentes omnes.

Observatur præsertim numerus syllabarum; non prorsus tamen neglectâ quantitate.

Metri genera sunt varia; & quidem ad arbitrium poetarum quotidie nova exoriuntur.

Notandum

Notandum autem (præsertim peregrinis) Poetas nostros, ut & aliarum Gentium, maximam plerumq; sibi libertatem assumere in vocabulis transponendis, ab eâ seriè quam in solutâ oratione obtinere solent.

FINIS.

